UNIVERZA V LJUBLJANI

FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKO DELO

SAŠA KOLAR

Ljubljana, 2012

UNIVERZA V LJUBLJANI

FAKULTETA ZA ŠPORT

Športno treniranje

Teorija in metodika košarke

MODEL IZVEDBE POLETNE ŠOLE V NARAVI

DIPLOMSKO DELO

MENTOR:

doc. dr. Jernej Kapus

SOMENTOR:

asist. dr. Matej Majerič

RECEZENT:

izr. prof. dr. Marjeta Kovač

Avtorica dela:

SAŠA KOLAR

Ljubljana, 2012

ZAHVALA

Zahvaljujem se mojemu mentorju doc. dr. Jerneju Kapusu in somentorju asist. dr. Mateju Majeriču za strokovno svetovanje, vodenje in vse koristne nasvete.

Zahvalila bi se tudi ravnatelju OŠ Podčetrtek mag. Darku Pepevniku, da mi je omogočil udeležbo v poletni šoli v naravi v Omišalju.

Zahvaljujem se partnerju Urošu, ki mi je vedno stal ob strani in vsem, ki so na kakršen koli način pripomogli pri nastajanju diplomskega dela.

Posebna zahvala gre mojima staršema, ki sta vedno verjela vame, me podpirala pri mojih odločitvah in me znala usmerjati na pravo pot.

Ključne besede: *poletna šola v naravi, priprava šole v naravi, model šole v naravi, osnovna šola Podčetrtek, Omišalj, plavanje.*

MODEL IZVEDBE POLETNE ŠOLE V NARAVI

SAŠA KOLAR

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2012
Športno treniranje, Teorija in metodika košarke

število strani: 122

število preglednic: 9

število slik: 25

število grafov: 11

število virov: 39

število prilog: 8

POVZETEK

Osnovni namen diplomskega dela je bil predstaviti model izvedbe poletne šole v naravi s plavalnimi vsebinami na OŠ Podčetrtek.

V prvem in drugem delu smo predstavili začetke šole v naravi do osamosvojitve in po osamosvojitvi. Prešli smo na zgodovinski pregled zimske in poletne šole na Osnovni šoli Podčetrtek, strnili teoretična izhodišča šole v naravi, ki jih najdemo v različni literaturi, in navedli zakonsko podlago šole v naravi.

V tretjem delu smo opisali pripravo šole v naravi, ki se deli na organizacijsko in vsebinsko pripravo. Vsebinska priprava je podlaga za uspešno šolo v naravi, hkrati pa je tudi podlaga organizacijski pripravi. Vsaka šola si sama oblikuje načrt izvedbe šole v naravi, vendar sledi uradnim smernicam oz. napotkom. Potrebno je biti

pozoren kdaj, kam, za koliko časa, kdo, koliko učiteljev, kaj vzeti s seboj, kako bomo plačali, koliko bo šola v naravi stala, kako bomo časovno organizirali dejavnosti … Vse to so vprašanja, na katera nam odgovori organizacijska priprava. Vsebinska priprava nam odgovori na vprašanja, kot so: iz katerih predmetov bodo tematski sklopi, koliko ur je potrebnih za realizacijo sklopov, koliko ur bomo namenili rekreacijsko-sprostitvenemu delu in kaj bomo v tem času delali, ko bomo uresničevali učenje plavanja kot temeljni cilj poletne šole v naravi.

V četrtem delu smo na podlagi priporočljive organizacijske in vsebinske priprave izdelali praktični primer priprave, vsebine in izvedbe poletne šole v naravi na Osnovni šoli Podčetrtek. Razdelili smo jo na 3 dele, in sicer smo v prvem delu opisali pripravo poletne šole v naravi v 5-ih fazah, drugi del smo namenili vzgojno-izobraževalnim vsebinam šole v naravi, kot so učenje plavanja, redni pouk po predmetih ter zabavno in družabno življenje, in zadnji, tretji del smo namenili analizi poletne šole v naravi. Za lažjo analizo diplomskega dela smo učencem in učenkam 5. razreda razdelili anketi, eno pred šolo v naravi, v kateri nas je zanimalo predvsem njihovo plavalno predznanje in kaj pričakujejo od šole v naravi, in drugo zadnji dan šole v naravi, v kateri so nas zanimali njihovi vtisi in uresničitev pričakovanj. Izvedbeni načrt šole v naravi smo priložili k prilogam.

Key words: summer outdoor learning school, the summer outdoor learning school's lesson plan, a model of a summer outdoor learning school, Primary School Podčetrtek, Omišalj, swimming.

A MODEL OF A SUMMER OUTDOOR LEARNING SCHOOL CARRIED OUT

number of pages: 122

number of charts: 9

number of pictures: 25

number of graphs: 11

number of sources: 39

number of appendixes: 8

ABSTRACT

The main purpose of diploma was to present the implementation model performance of summer outdoor learning school with swimming content at Primary School Podčetrtek.

The first and the second part present the beginnings of this program up to our independence, and after it. We moved to the historical overview of winter and summer outdoor learning school at Primary School Podčetrtek. We merged its theoretical frameworks from different literature and stated the legal basis.

The third part describes the preparation of summer outdoor learning school, which is divided into organizational and substantive groundwork. The content groundwork is the basis for successful summer outdoor learning school. It is also the basis of organizational groundwork. Every school forms its own plan how it is going to carry

out the summer outdoor learning school. However, it follows official guidelines and instructions. You need to pay attention to questions like when, where, for how long, who, how many teachers, what to take, how to finance it, how much it will cost and how the activities will be organized… The organizational groundwork answers all these questions. The content groundwork answers to questions such as: what topics will the school subjects be about and how much time we will need to complete them, how much time we are going to devote to relaxation and how we are going to teach swimming.

In the fourth part we made a practical lesson plan, based on recommended organizational and content groundwork of the summer outdoor learning school at Primary School Podčetrtek. We divided it into three parts. The first part describes the plan of summer outdoor learning school in five parts, the second part discusses the educational content, like teaching swimming, lessons and the social life. The third part is devoted to the analysis of the summer outdoor learning school. We gave two questionnaries to the fifth graders. One questionnaire was given before the summer outdoor learning school, where we asked pupils about their expectations and their swimming skills, and the other one was given to them on their last day of summer outdoor learning school. We were interested in their impressions and achieved expectations. We put the school’s plan in the appendix.

KAZALO

1 UVOD 1

1.1 KRATEK PREGLED RAZVOJA ŠOLE V NARAVI DO OSAMOSVOJITVE IN PO OSAMOSVOJITVI 2

1.2 KRATEK ZGODOVINSKI PREGLED ŠOLE V NARAVI NA OSNOVNI ŠOLI PODČETRTEK 3

1.2.1 ZIMSKA ŠOLA V NARAVI 3

1.2.2 POLETNA ŠOLA V NARAVI 4

2 ŠOLA V NARAVI 5

2.1 VLOGA IN POMEN ŠOLE V NARAVI 12

2.2 VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI CILJI ŠOLE V NARAVI 13

2.3 VZGOJNO – IZOBRAŽEVALNE VSEBINE ŠOLE V NARAVI 15

2.4 ZAKONSKA PODLAGA ŠOLE V NARAVI 15

3 PRIPRAVA ŠOLE V NARAVI 18

3.1 ORGANIZACIJSKA PRIPRAVA 18

3.1.1 Kam, kdaj in za koliko časa v šolo v naravi? 19

3.1.2 Učenci katerega razreda naj gredo v šolo v naravi? 20

3.2.3 Koliko dni naj traja šola v naravi? 21

3.1.4 Kaj moramo vedeti, preden začnemo organizirati šolo v naravi? 21

3.1.5 Načela oblikovanja programa šole v naravi 22

3.1.6 Izhodišča za organizacijo šole v naravi – normativi/zakonski in podzakonski akti 23

3.1.7 Kadrovska zasedba v šoli v naravi 23

3.1.8 Kakšen naj bi bil objekt, v katerem izvajamo šolo v naravi? 25

3.1.9 Zdravstvena oskrba 25

3.1.10 Obseg in struktura šole v naravi 26

3.1.11 Rezervacija 29

3.1.12 Financiranje 29

3.1.13 Seznam opreme učencev 32

3.2. VSEBINSKA PRIPRAVA 34

4 PRIMER PRIPRAVE, VSEBINE IN IZVEDBE POLETNE ŠOLE V NARAVI NA OŠ PODČETRTEK 43

4.1 PRIPRAVA POLETNE ŠOLE V NARAVI 43

4.1.1 I. FAZA 43

4.1.2 II. FAZA 43

4.1.3 III. FAZA 45

4.1.4 IV. FAZA 47

4.1.5 V. FAZA 48

4.2 VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNE VSEBINE ŠOLE V NARAVI 48

4.2.1 ŠPORTNI VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI PROGRAM S PRIMEROM UČENJA PLAVANJA 49

4.2.2 REDNI POUK PO PROGRAMU PREDMETOV (MA, ANG, SLO, LV, DRU, NIT ...) 51

4.2.3 ZABAVNO IN DRUŽABNO ŽIVLJENJE 51

4.3 ANALIZA POLETNE ŠOLE V NARAVI 53

4.3.1 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA – PRED IZVEDBO ŠOLE V NARAVI 53

4.3.2 PO IZVEDBI ŠOLE V NARAVI 57

5 SKLEP **60**

6 LITERATURA IN VIRI **64**

7 PRILOGE **68**

7.1 PRIJAVNICA ZA SUBVENCIONIRANJE ŠOLE V NARAVI *68*

7.2. OBVESTILO STARŠEM S PRIJAVNICO *72*

7.3 ZADNJE OBVESTILO STARŠEM *74*

7.4 DELOVNI ZVEZEK *76*

7.5 IZVEDBENI NAČRT POLETNE ŠOLE V NARAVI – OMIŠALJ *102*

7.6 ANKETNI VPRAŠALNIK ZA 5. RAZRED – PRED IZVEDBO ŠOLE V NARAVI *116*

7.7 ANKETNI VPRAŠALNIK ZA 5. RAZRED – PO ŠOLI V NARAVI *118*

7.8 SOGLASJE RAVNATELJA *122*

KAZALO TABEL

Tabela 1. Okvirna razporeditev ur šole v naravi po triletjih (Gros et al., 2002, str. 19) 28
Tabela 2. Primer dnevnega reda za poletno šolo v naravi (Kristan, 1998, str. 114)..... 29
Tabela 3. Vsebine začetnega, nadaljevalnega in izpopolnjevalnega programa 36
Tabela 4. Merila za ocenjevanje plavanja v Sloveniji (Kapus, 2002, str. 152) 38
Tabela 5. Možni naravoslovni tematski sklopi za drugo triletje (Gros idr., 2002, str. 34)..... 40
Tabela 6. Možni družboslovni tematski sklopi za drugo triletje (Gros idr., 2002, str. 36) 41
Tabela 7. Finančni načrt 46
Tabela 8. Norme za pridobitev priznanja srebrni delfin (Kapus, 2002, str. 155)..... 50
Tabela 9. Norme za pridobitev priznanja zlati delfin (Kapus, 2002, str. 155) 51

KAZALO SLIK

Slika 1. Obdobje oz. razred, v katerem so se učenci naučili plavati 53
Slika 2. Kje so se učenci naučili plavati 54
Slika 3. Osebe, ki so naučile učence plavati..... 54
Slika 4. Ocena znanja plavanja 55
Slika 5. Obvladanje plavalne tehnike..... 55
Slika 6. Pričakovanje šole v naravi 56
Slika 7. Občutki v šoli v naravi 57
Slika 8. Dejavnosti v šoli v naravi..... 57
Slika 9. Boljše obvladanje plavalnih tehnik po šoli v naravi 58
Slika 10. Osvojitev zlatega, srebrnega in bronastega delfina ter delfinčka..... 58
Slika 11. Tekmovanje v plavalnih tehnikah 59
Slika 12. Naslovna stran delovnega zvezka 76
Slika 13. Vtisi otrok ob prihodu v Omišalj..... 77
Slika 14. Ponovitev znanja o obali 78
Slika 15. Na morju (Škerl in Škerl, Ciciban, 2009, št. 11, 12 julij- avgust, str. 42-43) 79
Slika 16. Pisanje zgodbice ob ogledu slike Na morju..... 80
Slika 17. Preberi in poveži (Summer picture test, Read and mach, 2012) 81
Slika 18. Obkroži pravilno besedo (Summer picture test, Circle the correct word, 2012)..... 82
Slika 19. Križanka (Summer crossword, 2012) 83
Slika 20. Iskanje besed (At the beach, 2012)..... 84
Slika 21. Matematični učni list..... 85
Slika 22. Morska izpolnjevanka (Praprotnik Zupančič, Ciciban, 2008, št. 12 avgust, str. 46)..... 86
Slika 23. Zaščita pred soncem (Projekt varno s soncem, 2012) 87
Slika 24. Pisanje pesmi o morju (Morje, 2012)..... 88
Slika 25. Morski ježki (Morski ježki, 2012)..... 89
Slika 26. Morska zvezda (Morska zvezda, 2012) 90
Slika 27. Školjke (Školjke, 2012)..... 91
Slika 28. Alge (Rastline- alge, 2012)..... 92

Slika 29. Vrste alg (Spoznaj nekaj alg, 2012) 93
Slika 30. Vrste alg (Spoznaj nekaj alg, 2012) 94
Slika 31. Morska solata (Spoznaj nekaj alg, 2012) 95
Slika 32. Nabiranje organizmov (Bajd, 1997, str. 7) 96
Slika 33. Rastline in živali v morju (Bajd, 1997, str. 44) 97
Slika 34. Ilustriranje Male morske deklice 98
Slika 35. Risanje ali pisanje utrinkov z izleta z ladjo 99
Slika 36. Naravoslovni dan ob morju 100
Slika 37. Pisanje imen sošolcev in sošolk v ribice (Cafuta in Vesenjak, 1997, str. 32) 101

1 UVOD

Znanje plavanja je vrednota, na katero ne vplivata le posameznik in njegova družina, ampak šolski sistem in celotna družba. Je veščina, ki se je moramo naučiti že v zgodnjem otroštvu. Vse bolj se zavedamo njegove pomembnosti. Plavati se lahko naučimo kadarkoli, vendar najlažje v otroštvu (Jurak in Kovač, 1998).

Učni načrt v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju predvideva plavanje in nekatere vodne dejavnosti (poletna šola v naravi). Šola v naravi lahko učencu ponudi veliko novih doživetij, spoznanj, znanj, nova doživljanja narave, drugačno vzgojno-izobraževalno delo, saj se pouk iz razreda prestavi v naravno okolje. Poleg tega je še tukaj učenje plavanja, ki je osrednja dejavnost šole v naravi, kjer se lahko otrok dobro nauči plavati.

Ravno zato sem si izbrala predstavitev modela poletne šole v naravi, saj z dobro pripravo, vsebino in izvedbo šole v naravi otrokom pričaramo vse to in še več, kajti tudi sama sem bila kot učenka 5. razreda udeležena dobro izpeljane poletne šole v naravi. Ni lepšega občutka, ko veš, da si uresničil cilj, ki si si ga zadal in s tem pričaral otrokom nepozabno izkušnjo, polno različnih vtisov.

1.1 KRATEK PREGLED RAZVOJA ŠOLE V NARAVI DO OSAMOSVOJITVE IN PO OSAMOSVOJITVI

V razvoju slovenske šole v naravi lahko govorimo o štirih obdobjih. V prvem (približno do leta 1970) se je ta vzgojno-izobraževalna oblika izredno hitro širila po šolah ljubljanske organizacijske enote Zavoda za prosvetno pedagoško službo. Za drugo obdobje (vsa sedemdeseta leta in začetek osemdesetih prejšnjega stoletja) je značilen najširši razmah te vzgojno-izobraževalne oblike po vsej Sloveniji. Za tretje obdobje, ki se časovno ujema z naraščanjem gospodarskih težav, je značilno nenehno postopno zmanjševanje izvajalcev. Četrto obdobje se začenja s posvetom Zveze prijateljev mladine (1986), ki je zavrl propadanje in naložil pristojnim sistemsko ureditev te vzgojno-izobraževalne oblike in več strokovne skrbi zanjo. Leta 1996 je prišel v veljavo Zakon o osnovni šoli in Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, ki šole obvezuje, da morajo organizirati eno šolo v naravi, ki pa žal za učence še vedno ni obvezna (Kristan, 2010).

»Leta 2001 je bil sprejet Koncept šole v naravi, ki opredeljuje šolo v naravi, njena načela in cilje ter organizacijska in didaktična priporočila. Financiranje šole v naravi ureja Pravilnik o financiranju šole v naravi. Ta pravilnik določa elemente za določitev cene šole v naravi in prispevka učenca za šolo v naravi, plačilo strokovnim delavcem, ki izvajajo šolo v naravi ter ureja zagotavljanje sredstev za sofinanciranje in subvencioniranje šole v naravi iz državnega proračuna.« (Pravilnik o financiranju šole v naravi, 2008, str. 1).

Kristan (2010, str. 221) navaja, »da je spodbudno, da šola v naravi kljub nezadostni podpori iz državnega proračuna ne odmira. Nekatere šole jih organizirajo tudi štiri ali več, čeprav tega ne predpisujejo uradne listine. Marsikje tudi vsebina teh vzgojno-izobraževalnih oblik postaja bogatejša. Domovi CŠOD so k temu veliko prispevali. Zdi se, da bolj kot zakon velja načelo »kjer je volja, tam je pot«. Šola v naravi stoji in obstoji na vodstvih šol. Mnoga vodstva kljub težavam vztrajajo pri njej in jo vsebinsko bogatijo. Upati je, da bo naslednja šolska reforma za šolo v naravi učinkovitejša.«

1.2 KRATEK ZGODOVINSKI PREGLED ŠOLE V NARAVI NA OSNOVNI ŠOLI PODČETRTEK

1.2.1 ZIMSKA ŠOLA V NARAVI

S prihodom Srečka Remiha, profesorja športne vzgoje iz Maribora, leta 1969, se je v OŠ Podčetrtek začela živahna in kvalitetna športna dejavnost tako znotraj kot tudi zunaj nje. Leta 1971 so začeli z organiziranjem in izvajanjem šole v naravi. Od 6. do 12. januarja so izvedli prvo zimsko šolo v naravi, v Zaborovcu nad Olimjem, 6 km od Podčetrtka. Stanovali so v gozdarski koči na višini 500 metrov, sosed in soseda pa sta jim pripravljala hrano. V tej šoli so se učili smučanja in imeli »reden« pouk, kot navaja šolski kronist v šolski kroniki iz leta 1970–1971 (Pepevnik, 2000).

Šolski kronist navaja: »*Podčetrtek je tako postal nekakšno središče šolskih smučarskih šol, ker je to tam tudi edina možnost za gojitev telesne kulture v zimskem času. Šola namreč nima telovadnice. Tečaje smučanja imajo učenci tudi v okolici šole, seveda le v primeru, če je dovolj snega. Srečko Remih, strokovni učitelj na tej šoli, si za tako svojo aktivnost vsekakor zasluži vso priznanje in je lahko za vzgled drugim šolam.«* (Pepevnik, 2000).

Že prvo leto izvajanja zimske šole v naravi so si zagotovili 30 parov novih smuči z vso potrebno opremo (nakup je omogočila tedanja Republiška izobraževalna skupnost). Posodobili so se tudi z nakupom premične smučarske vlečnice, znamke Tomos, in kasneje prešli na organizacijo zimskih šol v naravi v višje ležečih krajih (Pepevnik, 2000).

Okrog leta 1985 je zanimanje za izvedbo zimske šole v naravi upadlo. Pepevnik (2000) navaja naslednje razloge:

- draga smučarska oprema (potrebno bi bilo nabaviti novo, saj je bila obstoječa zastarela in neuporabna);
- »zelene« zime;
- nižji standard – slab materialni položaj staršev učencev 5. razreda (začela se je brezposelnost).

V šolskem letu 1992/93 so zopet začeli z izvajanjem zimske šole v naravi, prvo leto na Pohorju in naslednje leto na Pokljuki, vse do leta 2000. V šolskem letu 2000/2001 so bili na Soriški planini, v šolskem letu 2001/2002 pa na Rogli, ker na Pokljuki ni bilo snega. Od leta 2002/2003 pa vse do danes hodijo na mariborsko Pohorje in Areh.

V šolskem letu 1992/93 so v zimsko šolo v naravi peljali le 50 % učencev 5. razreda, pa kljub temu niso odnehali. Število udeležencev se je z leti povečevalo, občino Podčetrtek so nagovorili za sofinanciranje šole v naravi in kupili 23 parov novih smuči.

1.2.2 POLETNA ŠOLA V NARAVI

Od 20. do 30. junija 1971 so izvedli 1. POLETNO ŠOLO V NARAVI za učence 4. razreda. Pobudnik in glavni izvajalec je bil tudi tokrat Srečko Remih, profesor športne vzgoje, in ekipa učiteljic in učiteljev, ki je verjela v koristnost in primernost izvajanja tako poletne kot zimske šole v naravi (Pepevnik, 2000).

Prva šola v naravi je bila organizirana in izpeljana v Savudriji, kjer se je obdržala vse do leta 1985. V tem letu so za kraj izvedbe poletne šole v naravi izbrali Vodice pri Šibeniku, Liletov počitniški dom, ki ga je imel v upravljanju Smučarski klub Branik iz Maribora. Vse do osamosvojitve Slovenije so organizirali in izvajali šolo v naravi na tem mestu. Po letu 1990 so izbrali slovensko obalo in pred 15-imi leti, to je leta 1996, so se znova odločili za hrvaško primorje (Pepevnik, 2000).

Na hrvaško primorje so hodili vse do leta 2007. V šolskem letu 2008/2009 so odšli v Strunjan, naslednje leto in vsa leta doslej pa zopet na hrvaško primorje. Letošnja izvedba poletne šole (šolsko leto 2010/2011) v naravi je bila 41. po vrsti.

2 ŠOLA V NARAVI

»Šola v naravi je opredeljena kot posebna vzgojno-izobraževalna oblika, katere bistvo je, da ves razred odide za nekaj časa v neko naravno, čim manj urbano okolje zunaj kraja stalnega bivanja (k morju, reki, jezeru, v gozd, gore, zasneženo naravo …), kjer se v posebnih okoliščinah in po posebnem vzgojno-izobraževalnem programu nadaljuje smotrno pedagoško delo. Gre za strnjen večdnevni vzgojno-izobraževalni proces, ki se z različnimi vsebinami vključuje v celostno oblikovanje otrokove osebnosti.« (Kristan, 2010, str. 202).

Šola v naravi je del razširjenega programa v osnovni šoli, kar pomeni, da jo šola organizira, učenci pa se je udeležijo prostovoljno. Šola v naravi pomeni vsako organizirano obliko vzgojno-izobraževalnega dela, ki poteka strnjeno več dni v času pouka ter se izvaja izven prostora šole (tudi raziskovalni tabori in podobno). S specifično organizacijo dela šola v naravi uresničuje predvsem program, katerega cilji, dejavnosti in vsebine iz več učnih načrtov več predmetov so vezani na drugačno izvedbo in za katerega je zlasti pomembno medpredmetno povezovanje in prepletanje znanja različnih predmetnih področij ter vpletenost v naravni in družbeni prostor, tj. povezava z okoljem, v katerem šola v naravi poteka (Kovač idr., 2009).

»S pojmom šola v naravi je na eni strani mišljen izkustven način učenja, pri čemer se učenec dokoplje do novih spoznanj s konkretno izkušnjo, na drugi strani pa je s pojmom šola v naravi, kot prostor učenja, mišljena pokrajina, ki skupaj z ljudmi, ki živijo na določenem območju, postane cilj raziskovanja. Ko pokrajino raziskujemo, imamo tudi možnost premikanja po njej ter njenega raziskovanja. Evropski inštitut za doživljajsko šolo v naravi in izkustveno učenje (The European Institute for Outdoor Adventure Education and Eksperimental Learning) definira šolo v naravi kot »skupni presek treh področij, in sicer spoznavanja okolja, aktivnosti na prostem in osebnostnega ter socialnega razvoja. Okolje preučujemo z bolj ali manj znanstvenimi metodami, ki so domena naravoslovnih znanosti. Pri preučevanju okolja imajo vodilno vlogo biologija, kemija, geografija in geologija. Z aktivnostmi na prostem mislimo predvsem na razvijanje gibalnih sposobnosti, pri čemer zelo pomembno vlogo igrajo igre. Na osebnostnem področju naj bi učenci napredovali v razvijanju samospoštovanja in samozavesti. To je doseženo, ko se učenci počutijo dobro, ker

so se naučili nečesa novega ali premostili fizične ali psihološke ovire. S socialnim razvojem mislimo na razvoj medosebnih sposobnosti, kar dosežemo s skupinskim delom. Gre za delitev dela po skupinah, od posameznika pa se pričakuje sodelovanje. Vsa tri področja, ki definirajo šolo v naravi, poudarjajo in navajajo na zdrav način življenja. Če je človek zdrav, si bo prizadeval tudi za zdravo okolje in njegov trajnostni razvoj, saj so naravni viri vse bolj omejeni. Šola v naravi ima zaradi neposrednega stika z naravo zelo pomembno vlogo pri vzgajanju in povezanosti z okoljem. Če smo povezani z okoljem, bomo bolj občutljivi tudi za globalne okoljske probleme, ki vse bolj neposredno vplivajo na naše zdravje in dobro počutje.« (Gregorčič, 2005, str. 57).

Vse opredelitve, ki smo jih navedli o šoli v naravi (nanašajo se predvsem na šolo v naravi s športnimi vsebinami), so si med seboj podobne. Za lažje razumevanje, kaj so glavne značilnosti šole v naravi, jih malo bolj podrobno opredelimo:

- večja skupina učencev preživi nekaj dni strnjeno stran od doma in je vsakodnevno v tesnem stiku z naravo in s svojo lastno aktivnostjo oblikuje primeren in pozitiven odnos do narave – »šola v naravi poteka večinoma v naravnem okolju, s čimer se pomembno obogati učni prostor« (Gros, 2005, str. 288). »Uzakonjanje, betoniranje in asfaltiranje so močno omejili možnost gibanja v naravnem svetu, posebej za mlade v mestih in gosto naseljenih področjih. Na mesto lastnih, neposrednih izkušenj so stopile izkušnje »iz druge roke«. Doživetja »iz druge roke«, ki jih posreduje televizija ali jih pridobimo s pasivnim gledanjem športa, ne morejo nadomestiti samopridobljenih, samoosvojenih in intenzivno doživetih izkušenj.« (Kranjčan, 2004, str. 227). »Zaradi tega vedno bolj krni občutek za naravo in človek se ji odtujuje ter jo na različne načine onesnažuje in si kvari zdravo življenjsko okolje. V prostem času premalo odhaja v naravo in ne izrablja možnosti, ki mu jih narava ponuja za njegovo osebno rast, za zdravo in kakovostnejše življenje.« (Kristan, 1998, str. 35). Pri oblikovanju primernega odnosa do narave ima šola v naravi velik pomen – gotovo ima neposredni stik z naravo in smotrni pedagoški proces v njej veliko večji vpliv na učence kot pogovarjanje o naravi in njenem varstvu v zaprti učilnici. Neposrednega in doživetega spoznavanja narave in njenih zakonitosti ter neposrednega navajanja na naravovarstveno ravnanje in oblikovanje ustreznih stališč ni mogoče zamenjati s poučevanjem izza katedra.

»Učenje« o varstvu narave ne more biti niti približno tako učinkovito, kot če varstvo narave »živimo«. V naravi je mogoče v živo spoznati škodo, ki jo je povzročilo človekovo neumno poseganje vanjo. Vzpostavljanje pozitivnih vzorcev ravnanja v okolju je gotovo najbolj učinkovito, če živimo v naravi. V učilnici ni priložnosti za udejanjanje takega ravnanja, v šoli v naravi pa jih je veliko. Pri učenju izza katedra ni učence mogoče učinkovito navajati, da v naravi ne bodo odmetavali odpadkov, kričali … To je lahko najbolj učinkovito pri strnjenem, dalj časa trajajočem bivanju v naravi. Čim več bodo mladi v naravi neposredno spoznali in čim več bodo doživeli, laže bodo to vrednotili in naslednjič tudi bolj verjetno pravilno ravnali ter pravilneje ukrepali (Kristan, 1998).

- pri dejavnostih se nadaljuje pedagoško delo, ki se je začelo že v šoli in prav tako se uresničujejo cilji, ki jih predpisuje učni načrt za posamezne predmete – program šole v naravi vključuje izbor ciljev, vsebin oziroma tem in medpredmetnih povezav, ki jih predvideva učni načrt v okviru posameznega razreda oziroma predmeta iz predmetnika. Zveze med predmeti so predlagane. Vsako področje zajema medpredmetne povezave vseh temeljnih predmetov (Gros, 2004). V šoli v naravi se lahko učenci v živo in doživeto naučijo marsičesa, kar pri rednem pouku v šoli spoznajo le iz učbenikov. Smiselno, smotrno in pravočasno je potrebno pripraviti program, ki ustreza konkretnemu okolju. Nesmiselno in nesmotrno je, če učenci v šoli v naravi počnejo tisto, kar bi lahko počeli doma pri rednem pouku. V šoli v naravi je potrebno izrabiti vse možnosti, ki jih ponuja dano okolje, da spoznamo kaj novega ter doživimo, poglobimo in nazorno utrdimo kar največ tistega, kar smo teoretično predelali v šolskih klopeh. Predvsem doživljajska razsežnost mora prevladovati. Učenci morajo naravo začutiti. Nesmiselno je, če v šoli v naravi učenci pretiravajo z mikroskopiranjem in podobnimi dejavnostmi, zunaj pa so gore, gozd, naravoslovne in zgodovinske znamenitosti, jezero s čolni, smučišče, plezalna stena … Pomembno je, da je šola v naravi vsebinsko bogata in da v njej kar najbolj učinkovito udejanjamo postavljene vzgojno – izobraževalne cilje (Kristan, 1998).

- Pri dejavnostih se največkrat izbirajo učne metode in učne oblike, ki jih je lažje izvesti pri pouku v naravi kot pri rednem pouku – »izbira učnih oblik in metod je prepuščena učiteljevi presoji. Predlaga se uveljavljanje sodobnih načinov dela oziroma didaktičnih strategij: projektno učno delo, izkustveno oziroma celostno učenje, medpredmetne povezave. Ti sodobni načini poučevanje niso v šoli v naravi nikakršna novost, saj so že vrsto let prisotni, če se niso celo razvili s to obliko dela. Šola v naravi upošteva v okviru didaktike predvsem možnosti večje nazornosti z neposrednim opazovanjem oziroma spoznavanjem v naravnem (v zasneženi naravi, v vodi) in umetnem prostoru (na smučišču, muzeju, laboratoriju). S to obliko je dana možnost, da učenec opazuje prikaz in z vajo ponavlja dejavnost neposredno s konkretnimi ponazorili in v procesu (vadi, raziskuje, se uči, kontrolira) ter sodeluje s sošolci in skupino. Gre za večdnevni strnjen proces, ki temelji na medsebojnem povezovanju vsebinskih in organizacijskih delov« (Gros, 2004, str. 199).

- Uporablja se interdisciplinarni pristop – »interdisciplinarni pristop pomeni usvajanje določenih znanj, ki so skupna različnim predmetom oziroma strokam (v ospredju so procesna znanja, nekateri jim pravijo spretnosti in veščine; zasledimo pa tudi izraz kroskurikularna znanja, kot so npr. ravnanje s podatki, eksperimentalne spretnosti itn.). Ta znanja se obravnavajo samo pri nekaterih, lahko pa pri vseh predmetih, ki so jim skupna. Transferna vrednost teh znanj omogoča prenos le teh na druga področja brez večjih težav« (Gros, 2004, str. 203). »Pri interdisciplinarnem pristopu obravnavanje posameznih tematskih sklopov pa s strani športa nastopajo obremenitve. Učenec mora imeti potrebne sposobnosti in znanja, da lahko izvede določene tematske sklope, ki so interdisciplinarno zasnovani iz posameznih učnih načrtov posameznih predmetov.« (Gros, 2004, str. 199). »Šport je torej zaradi svojih omejitev (spretnost kot sinergija živčno-mišičnega sistema) primeren le v primerih, ko je motorično učenje v glavnem zaključeno in so učenci z usvojenimi tehničnim znanjem posamezne športne aktivnosti dosegli nivo, da so sposobni dojemati dogodke, ki se odvijajo okoli učenca. V interdisciplinarni del moramo izbrati tiste vsebine s področja športa, ki jih učenci predhodno obvladajo do nivoja, da je šport kot sredstvo za premikanje iz kraja v kraj.« (Gros, 2004, str. 205).

- Poudarek ni le na izobraževanju, temveč tudi na vzgoji, predvsem na oblikovanju primernega odnosa do prostega časa – »učence seznanimo z različnimi prostočasnimi dejavnostmi v naravi ter jih usmerjamo v zdravo, koristno in kulturno preživljanje prostega časa v različnih starostnih obdobjih. Življenje sestoji iz dela (poklica), ki je namenjeno predvsem zagotovitvi človekovih materialnih potreb, in prostega časa, ki ima lahko različne funkcije, predvsem se v njem izraža kakovost življenja. Slovenska šola premalo skrbi za prosti čas, za kakovost prihodnjega življenja mladega človeka, je preveč storilnostno in premalo vrednotno naravnana. Sodobna šola mora mladega človeka seznaniti tudi z vsebinami, s katerimi je mogoče oplemenititi življenje in s tem povečati življenjsko kakovost. Kakovost življenja je posebna vrednota, ki uravnotežuje današnje storilnostno poklicno pehanje za materialnimi dobrinami. Težko je oporekati trditvi, da sta izobraževanje in vzgajanje otrok in mladih za zdravo preživljanje prostega časa eno od pomembnih, če ne najpomembnejše sredstvo v boju proti brezciljnemu počitniškemu pohajkovanju, nezdravemu načinu preživljanja prostega časa v onesnaženih urbanih okoljih, gostinskih lokalih, diskotekah pa tudi proti narkomaniji, alkoholizmu, kajenju in prestopništvu. Izkušnje kažejo, da »zasvojeni« z naravo, taborništvom, gorništvom ali smučanjem prosti čas dejavno preživljajo v naravi, ne pa v dvomljivih okoljih. Šola mora torej mladega človeka usmerjati, kako naj zdravo in polno živi v prostem času. Prav ta vzgojno-izobraževalni cilj smiselno udejanja šolo v naravi. Ta cilj je potrebno začeti udejanjati čim prej in kar z največ spodbudami, pozneje so prizadevanja manj ali celo neučinkovita. Prostočasne dejavnosti v naravi, ki lahko bogatijo človekov prosti čas, so lahko z različnih področij, zagotovo pa šport zavzema posebno mesto. V kulturnem svetu zavzema eno najvidnejših mest v preživljanju prostega časa. Šport v naravi je pravzaprav eno najbolj učinkovitih sredstev za zmanjševanje negativnih učinkov sedečega načina življenja« (Kristan, 1998, str. 37). »Učencem predstavimo v šoli v naravi različne dejavnosti (športne, naravoslovne, družboslovne, kulturne) kot možnost in obliko preživljanja prostega časa in kot dejavnost, ki jim in jim bo omogočala zdravo, doživljajsko polno in kvalitetno življenje. Pri tem pa je prvi pogoj, da bodo učenci uživali v športnih dejavnostih, »našli« samega sebe in svojo

dejavnost ter »pozabili«, da hodijo, tečejo in da je naporno.« (Burnik in Dolenc, 2004, str. 177).

- Oblikujejo se pozitivni odnosi med sošolci – »v šoli v naravi je za pozitivno vraščanje v skupino veliko več priložnosti kot pri rednem pouku. Pri rednem pouku pravzaprav ni pravih priložnosti za pristnejše spoznavanje in medsebojno sodelovanje, saj se med odmori učenci selijo iz razreda v razred, po pouku pa odidejo domov. V šoli v naravi pa so učenci ves dan skupaj. Bivajo v skupnih prostorih, opravljajo skupna dela, se podrejajo skupnim pravilom, se skupaj učijo, igrajo in zabavajo. Veliko je priložnosti, da se navajajo na zdrave medsebojne odnose in še posebej na odnose med spoloma (rojevajo se tudi prve ljubezni). V sproščenem okolju, med skupnim delom, pri obrokih, pri skupnem kulturnem delovanju ter pri zabavi in razvedrilu učenci pridobijo vrsto socialnih izkušenj. Navajajo se na strpno in kulturno medsebojno sporazumevanje. Navajajo se na »fair play« in na obvladovanje svojih nagonskih in čustvenih izbruhov. Dovolj je priložnosti, da spoznajo svoje mesto v skupini in da sprejemajo pozitivne vedenjske vzorce. Tako se učenci pripravljajo na uspešno vraščanje v druge družbene skupine in hkrati zorijo v zrelejše osebnosti. Marsikateri učenec, ki se pri delu v razredu ne more uveljaviti, ima v šoli v naravi dovolj priložnosti, da se uveljavi na drugačen način. Tako učenec poteši svojo potrebo po uveljavljanju, kar lahko pomembno vpliva na njegovo oblikovanje pozitivne samopodobe. Učitelji ugotavljajo, da neprilagojeni učenci v šoli v naravi največkrat niso več problematični, zlasti če jim učitelj da pobudo in najde priložnost, da se izkažejo na pozitiven način. V šoli v naravi pa poteka tudi proces osamosvajanja. Večina otrok je namreč prvič za dalj časa (od 3 do 7 dni) ločenih od staršev. Za marsikaj, kar jim doma naredijo starši ali brati ali sestre, morajo v šoli v naravi poskrbeti sami. Sami morajo pospraviti posteljo, poskrbeti za red in čistočo bivalnega prostora … Takšno osamosvajanje je prav tako pomembna etapa v učenčevem zorenju in oblikovanju lastnega jaza.« (Kristan, 1998, str. 38).

- Oblikuje se drugačno sodelovanje z učitelji – »šola v naravi je posebna oblika vzgojno-izobraževalnega dela, pri kateri pride do sproščenega vedenja, drugačnega, praviloma pristnejšega odnosa med učitelji in učenci, tesnejših in

poglobljenih stikov med učenci, prilagajanja skupini in skupnim interesom, skratka do vseh vrst socialnih stikov in odnosov, ki jih je pri rednem pouku bistveno manj ali jih sploh ni. Od učiteljev je v veliki meri odvisno, kako bo skupina delovala in kakšni bodo socialni odnosi v njej. Težave, ki se pojavljajo pri rednem pouku v šoli, se pojavljajo tudi v šoli v naravi in so včasih zaradi drugačnega okolja še hujše in težje obvladljive. Poleg tega se vedno bolj poudarja tudi problem varnosti in nevarnosti poškodb. Pri tem je pomemben pojem učiteljeve avtoritete in možnosti, ki jo ima učitelj za vplivanje na učenčevo vedenje in sodelovanje v predlaganih aktivnostih. Učitelj, ki bo znal na pravilen način vplivati na učenca, bo pri njem dosegel cilje in mu privzgojil zdrav in pozitiven odnos do športa, medtem ko bo učitelj, ki bo poskušal na učenca vplivati na manj učinkovite načine, vzbudil odpor do športne dejavnosti« (Burnik in Dolenc, 2004, str. 174). Učitelji se morajo z učenci pogovarjati in jim podajati veliko informacij, morajo jim biti za vzgled, učitelj naj nagrajuje za uspešno izvedeno aktivnost in čim manj kaznuje, izpolniti mora obljube, ki jih da učencem, predvsem pa mora biti učitelj učencem za vzgled (Burnik in Dolenc, 2004).

Vsa ta vodila je potrebno upoštevati tako pri rednem pouku kot v šoli v naravi. Pomembno je, da kot učitelji strmimo k temu, da je vzdušje sproščeno, kar pa še ne pomeni anarhije. Disciplina in red, upoštevanje navodil in pravil so izredno pomemben element vzgoje. Preprečujejo ali vsaj zmanjšujejo možnosti za poškodbe in neprimerno vedenje.

»Iskanje priznanja s tem, da dovolimo učencem preveč svobode, je neustrezna rešitev in kaže na učiteljevo nesposobnost. Delo vseh učiteljev v šoli v naravi je zelo zahtevno, odgovorno in naporno. Država oziroma šolske oblasti ga premalo cenijo. Pogosto se pojavijo kritike učencev, pa tudi staršev, in to praviloma tistih, ki jih moti red in drugačno življenje, kot so ga sicer vajeni. Redke so pohvale in zahvale. A je vredno vztrajati. Pozitivni učinki šole v naravi in lesk v očeh učencev, ki so prišli do novih znanj in spoznanj ter doživetij, nedvomno odtehtajo probleme in težave, ki jih ta koristna, a zahtevna oblika vzgojno-izobraževalnega dela prinaša.« (Burnik in Dolenc, 2004, str. 178).

»Učitelji v šoli v naravi živijo ves dan z učenci in jih lahko zato veliko bolje spoznajo kot v šolskih klopeh. V šoli v naravi so med učitelji in učenci pristnejši odnosi in bolj se lahko zbližajo. Veliko več je priložnosti, da se lahko učitelj nevsiljivo približa posameznemu učencu, se z njim pogovori na štiri oči in vpliva na njegovo ravnanje. V šoli v naravi res lahko spoznamo svoje učence in ugotovimo, da slabih otrok sploh ni, so le različni. Med učenci in učiteljem se povečata tudi medsebojno zaupanje in spoštovanje. Prav te pristnejše vezi je mogoče koristno izrabiti tudi kasneje, pri pedagoškem procesu v razredu. Zato je zelo pomembno, da se šole v naravi udeležijo tudi razredniki.« (Kristan, 1998, str. 39).

»V šoli v naravi učenci in učitelji skupaj veliko doživijo in s tem tudi pripomorejo k bolj poglobljenim oblikam odnosa. Zahteve za pedagoga so v tem odnosu nedvomno visoke. Sam se mora posloviti od zasebnega življenja in sprejeti pripravljenost, da se kot celotna oseba, ne le kot pedagog, skupaj z mladimi podredi življenjskim pogojem. Tudi mladi ne doživijo samo osemurnega vsevednega učitelja, ampak človeka s slabostmi in krepostmi, kar spremeni nivo odnosa in relativira odnos do avtoritet. Tovrsten odnos poveča delovanje odraslega kot identifikacijske figure. Doživete dejavnosti nam odraslim omogočajo, da smo lažje »drugačni«, bližji, direktnejši, bolj dosegljivi, malo bolj »ljudje« kot sicer.« (Grošelj, 2004, str. 208).

2.1 VLOGA IN POMEN ŠOLE V NARAVI

»Šola v naravi mora biti vsebinsko bogata. Šola v naravi bo vsebinsko bogata, kadar bo:

- izobraževala in vzgajala;
- gibalno in fiziološko učinkovita;
- doživljajsko bogata;
- ustvarjalna ter prijetna in zabavna.« (Kristan, 2010, str. 228)

Pomembno vlogo igra tudi socializacija. Vsakodnevno druženje otrok, pozitivne interakcije v skupini, sproščeno vzdušje, zavzeto delo, igrivost itd. so največje

prednosti šole v naravi, ki še dodatno motivirajo učence in tako vplivajo na drugačen odnos do različnih izobraževalnih področij (Gros, 2002).

»Hkrati, ko v šoli v naravi poteka socializacija, poteka tudi proces osamosvajanja. Otroci so dlje časa ločeni od staršev. Marsikaj, kar jim doma naredijo starši, morajo v šoli v naravi postoriti sami. Sami morajo pospraviti posteljo, poskrbeti za red in čistočo bivalnega prostora. Takšno osamosvajanje je prav tako pomembna etapa v učenčevem zorenju in oblikovanju lastnega jaza.« (Kristan, 2010, str. 225).

»Otroci v šoli v naravi izboljšajo svoje znanje v športu, naravoslovnih in družboslovnih vedah, bivanje ter gibanje v naravi pa dodatno pozitivno vpliva na njihov telesni in psihični razvoj. Šola v naravi je ena redkih vzgojno-izobraževalnih oblik, pri kateri se precej enakovredno prepletajo spoznavne, čustvene, socialne, moralne in estetske razsežnosti vzgoje.« (Kristan, 2010, str. 222). »Zato bi bila šola v naravi brez takšnega vzgojno-izobraževalnega programa osiromašena. Predvsem pa šola v naravi ni le izsek šolske športne vzgoje, kot žal nekateri učitelji in ravnatelji še vedno mislijo, ampak je del celostnega oblikovanja učenčeve osebnosti.« (Kristan, 2010, str. 223).

2.2 VZGOJNO – IZOBRAŽEVALNI CILJI ŠOLE V NARAVI

»Program šole v naravi omogoča izpolnjevanje ciljev kurikularne prenove in uresničevanje njenih načel. Učitelji pa uresničujejo številne cilje osnovnošolskega programa oziroma več učnih načrtov. Cilji so:

- povečevanje trajnosti in kakovosti znanja, ki ga učenec pridobiva tudi preko te oblike vzgojno – izobraževalnega dela;
- spodbujanje sposobnosti za opazovanje naravnega in družbenega okolja ter samostojno in odgovorno ravnanje do naravnega in družbenega okolja;
- spodbujanje socialne in komunikacijske spretnosti in veščine ter razvijanje demokratične komunikacijske kulture;
- spodbujanje sposobnosti za spoštovanje sebe in drugih oseb ter vzpostavljanje medosebnih in družbenih odnosov;

- razvijanje sposobnosti ustvarjalnega in kritičnega mišljenja in presojanja, učenca usposablja za soočanje z življenjskimi problemi in samozavestno odpravljanje/reševanje le-teh;
- spodbujanje pozitivnega odnosa do zdravega načina življenja ter vcepljanje odgovornosti za lastno varnost in zdravje;
- skrb in spodbujanje skladnega telesnega in duševnega razvoja posameznika (možnost izbire in povezovanja različnih področij, spoznavanje praktičnih veščin za življenje);
- zagotavljanje plavalne in smučarske pismenosti osnovnošolca;
- razvijanje odgovornega odnosa do okolja;
- spodbujanje vseživljenjskega učenja (učenec spoznava različne možnosti pridobivanja znanja).« (Šola v naravi za 9-letno osnovno šolo. Koncept, 2001, str. 6).

Učni načrt za športno vzgojo nam poleg splošnih ciljev posreduje še operativne cilje, ki so opredeljeni po vzgojno-izobraževalnih obdobjih in so razdeljeni v štiri skupine. Pri skupini operativnih ciljev, Usvajanje športnih znanj, ki omogočajo sodelovanje v različnih športnih dejavnostih, je navedeno, da naj bi učenci za osvojitev bronastega delfina preplavali 50 metrov in med plavanjem opravili nalogo za varnost. Tisti učenci, ki ne usvojijo bronastega delfina, imajo možnost, da ga usvojijo v 6., 7., 8. ali 9. razredu, saj se v 6. razredu preveri znanje plavanja vseh učencev, v nadaljnjih razredih pa šola zagotovi plavalni tečaj za neplavalce (Program osnovna šola. Športna vzgoja. Učni načrt, 2011).

2.3 VZGOJNO – IZOBRAŽEVALNE VSEBINE ŠOLE V NARAVI

»Vzgojno – izobraževalni program šole v naravi sestavljajo različni vsebinski sklopi:

1. športno vzgojno – izobraževalni program;
2. redni pouk po izbranem naravoslovnem in družboslovnem programu;
3. kulturno – umetniško izražanje;
4. zabavno in družabno življenje.« (Kristan, 1998, str. 43)

Razmerje med posameznimi sklopi je odvisno od tega, kateri učenci določenega razreda gredo v šolo v naravi, za kakšno vrsto šole v naravi gre in kaj je osrednji vsebinski sklop. Ločimo poletno, zimsko, planinsko ali gorniško, naravoslovno, raziskovalno, taborniško, športno in morda še kakšno šolo v naravi.

2.4 ZAKONSKA PODLAGA ŠOLE V NARAVI

»Program osnovnošolskega izobraževanja v skladu z Zakonom o osnovni šoli obsega obvezni in razširjeni program. Šola v naravi je del razširjenega programa, zato je organizacija le-te za šolo obvezna. Udeležba otrok je tako kot pri drugih oblikah razširjenega programa prostovoljna. Šola mora učencu ponuditi program šole v naravi, v času obveznega izobraževanja je dolžna organizirati vsaj dve. Priporočamo, da jo organizira vsaj enkrat ob koncu vsakega vzgojno-izobraževalnega obdobja. Učenec jo ali je ne izbere.« (Šola v naravi za 9-letno osnovno šolo. Koncept, 2001, str. 4).

»Vendar je po Zakonu o organiziranju in financiranju vzgoje in izobraževanja (81. člen) zagotovljeno plačilo pedagoškega dela le za eno šolo v naravi. V 82. členu Zakona o osnovni šoli je zapisano, da sredstva za dodatne dejavnosti šole lahko zagotovijo občine. To največkrat pomeni, da je ena šola v naravi financirana iz državnega proračuna, vse druge, tretje ali četrte šole v naravi pa lahko štejemo za dodatno dejavnost šole in poskušamo zanje dobiti denar od občine.« (Kristan, 2010, str. 221).

»Zakon o osnovni šoli (Uradni list RS št. 12 – 567/96 in popr. 102/2007), v katerem so naslednji trije členi namenjeni šoli v naravi:

14. člen: Program osnovne šole obsega obvezni in razširjeni program.

20. člen: Razširjeni program obsega podaljšano bivanje, jutranje varstvo, dodatni pouk, dopolnilni pouk in interesne dejavnosti ter šolo v naravi.

26. člen: V podaljšano bivanje, dodatni in dopolnilni pouk, interesne dejavnosti, ki jih organizira osnovna šola, in šolo v naravi se učenci vključujejo prostovoljno.« (Kristan, 2010, str. 216).

V Športu mladih (1996, št. 13, str. 58) Ministrstvo za šolstvo in šport pojasnjuje: »Šola v naravi je tako uvrščena v razširjeni program šole, torej je organizacija šole v naravi za šolo obvezna, udeležba otrok pa je prostovoljna kot vse druge oblike razširjenega programa. Šola program šole v naravi opredeli v letnem delovnem načrtu.« (Kristan, 2010, str. 219).

»Financiranje šole v naravi (Zakon o organiziranju in financiranju vzgoje in izobraževanja) se deli na dva dela, in sicer:

- iz **sredstev državnega proračuna** se v skladu z zakonom, normativi in standardi ter kolektivno pogodbo zagotavljajo osebni prejemki tudi za program šole v naravi;
- **drugi materialni del** prispevajo starši in/ali drugi.« (Kovač idr., 2009, str. 2).

»Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja v 83. členu določa, da za učence, ki zaradi socialnega položaja prispevka ne zmorejo plačati v celoti, sredstva v skladu z normativi in standardi, ki jih določi minister, zagotovi država.« (Kristan, 2010, str. 219).

»Šola lahko pod določenimi pogoji organizira in ponudi več kot dve izvedbi šole v naravi:

- šolo v naravi v času osnovnošolskega izobraževanja učencu financirajo starši;
- šola mora izvesti vse aktivnosti, da se vanjo vključijo tudi otroci, katerih starši prispevka ne zmorejo plačati;

- šola v naravi je organizirana znotraj števila ur osnovnošolskega izobraževanja in uresničuje izbrane cilje učnega načrta, zato mora šola za učence, ki se šole v naravi ne udeležijo, v tem času organizirati primerljiv program (cilji šole v naravi);
- šola mora za izvedbo šole v naravi pridobiti soglasje večine staršev.« (Šola v naravi za 9-letno osnovno šolo. Koncept, 2001, str. 4).

3 PRIPRAVA ŠOLE V NARAVI

»M. Morano, ki je proučeval uspešnost šole v naravi, je prišel do tega sklepa: šola v naravi se začne in konča pri učitelju. Naj bo vreme še tako lepo, smuka še tako ugodna, hrana še tako dobra, brez obsežnih priprav učiteljev, brez njihovega dobrega vodstva, brez medsebojnega razumevanja učiteljev in vaditeljev, njihovih usklajenih vzgojnih delovanj itd. od šole v naravi ne moremo pričakovati takih učinkov, kot si jih želimo.« (Kristan, 1998, str. 60).

»Načrtovanje izvedenega programa konkretne šole v naravi temelji na **konceptu šole v naravi** (sprejet na strokovnem svetu), **učnih načrtih** posameznih predmetov za posamezni razred, upoštevanju **specifičnih možnosti**, ki jih ponujata okolje in prostor, v katerem se izvaja program konkretne šole v naravi. Načrtovanje programa šole v naravi poteka v **sodelovanju s starši in učenci** in na **skupnem delu učiteljev ter ostalih izvajalcev programa**. Pri izboru **učnih oblik in metod** je treba upoštevati posebnosti in možnosti, ki jih tovrstna organizacija dela daje/omogoča. Izbor naj bo čim bolj raznolik.« (Kovač idr., 2009, str. 3).

Šola na podlagi učnega načrta v **letnem delovnem načrtu** načrtuje izvedbo šole v naravi. Če šole v naravi ni v letnem delovnem načrtu, ni mogoče uveljavljati pravice do ustreznih finančnih sredstev. Ko smo se z letnim delovnim načrtom odločili za šolo v naravi in je le-ta potrjen s strani sveta šole, se prave priprave šele začnejo. Ločimo **organizacijsko** in **vsebinsko pripravo.**

3.1 ORGANIZACIJSKA PRIPRAVA

Dobra organizacijska priprava je odvisna od vsebine šole v naravi. Najbolje je, če si izdelamo preglednico del in nalog ter se po njej ravnamo. Takšna preglednica zagotavlja načrtno delo in hkrati preprečuje, da česa ne pozabimo. Vsak organizator si preglednico pripravi sam in jo leta in leta dopolnjuje s podatki, zato je najbolje, da jo ima kar na računalniku. Dobro je tudi, da imamo posebno mapo z naslovom

Poletna šola v naravi s plavalnimi vsebinami in v njej zbiramo vse, kar je pomembno za organizacijsko pripravo.

3.1.1 Kam, kdaj in za koliko časa v šolo v naravi?

Zapis se omejuje na šolo v naravi, katere osrednji vsebinski sklop so športnovzgojne vsebine s tečajem plavanja. »Seveda je treba izbrati kraj, čas in upoštevati druge okoliščine, ki omogočajo najboljše udejanjanje tega programa. Če je le mogoče, naj bo poletna šola v naravi ob morju. Specifična teža slane morske vode je eden od poglavitnih didaktičnih pripomočkov pri učenju plavanja in drugih vodnih aktivnostih. V slani vodi se učenci veliko hitreje naučijo plavati kot v sladki, pa tudi podnebne razmere za delo v vodi so navadno ob morju ugodnejše kot v odprtih plaviščih na celini.« (Kristan, 2010, str. 242).

»Kraj ob morju ponuja tudi veliko možnosti za obravnavanje različnih tem s področja naravoslovja. Prav veliko ob naši kratki obali ne moremo izbirati, upati je, da bomo še vedno dobrodošli na hrvaški obali. Čim bolj gremo proti jugu, toplejša je voda in bolj mile so podnebne razmere v času, ki je primeren za šolo.« (Kristan, 2010, str. 242).

Vendar Kristan (1998, str. 72) meni, »da to ni tista prava šola v naravi. K pravi šoli v naravi bi se približali, če bi organizirali prenočevanje v šotorih, kar navadno ni po godu učiteljem. Šole v naravi bi se morale večkrat odločiti za morda malo drugačne oblike prenočevanja – šotorjenje, noč na seniku in podobno, saj dajo doživetja šoli v naravi še poseben čar.«

Poletno šolo v naravi večina šol organizira v mesecu juniju in septembru. Vsak od teh dveh mesecev ima kar nekaj prednosti in slabosti. Junija je dan že dovolj dolg, vendar je voda še dokaj hladna, kar skrajšuje čas bivanja v vodi. Septembra je voda toplejša, večja je možnost poslabšanja vremena, dnevi so krajši in večeri zelo hladni, kar dodatno oteži delo. V juliju in avgustu šole zaradi turistične sezone, dopustov staršev in šolskih počitnic navadno ne organizirajo šole v naravi, čeprav je ta čas za aktivnosti na morju najbolj primeren. V kolikor se šola odloči za organizacijo šole v naravi v toplicah, je manj odvisna od vremenskih pogojev in lahko bolj celovito izvede načrtovani program.

3.1.2 Učenci katerega razreda naj gredo v šolo v naravi?

Učenci prvih treh razredov zagotovo niso primerni za zahtevnejšo in dlje časa trajajočo odsotnost od doma.

»Čim mlajši so otroci, manj so samostojni, manj so čustveno zreli za daljšo ločitev od staršev, manjša je sposobnost socialnih interakcij med vrstniki, več je težav pri prilagajanju na nove razmere in novo okolje.« (Kristan, 1998, str. 86).

»V raziskavah, ki so obravnavale šolo v naravi, se je pokazalo, da tudi večina staršev ni naklonjena šoli v naravi v nižjih razredih, ker se preprosto bojijo za otroke. Zato iščejo opravičevanje. Tudi razredni učitelji, ki so odgovarjali na vprašanje, katera starost se jim zdi najustreznejša za šolo v naravi, niso bili naklonjeni tretjemu razredu in še manj prvima dvema.« (Kristan, 1998, str. 86).

Čeprav obstaja načelno stališče, da drugi in tretji razred še nista primerna za šolo v naravi, pa imajo na nekaterih šolah tudi s tema razredoma dobre izkušnje (tudi na OŠ Podčetrtek). Najbrž je prav, da šolo v naravi organiziramo že v teh razredih, vendar prevladuje mnenje, da bi bila šola v naravi v drugem in tretjem razredu predvsem nekakšna krajša pripravljalnica (4–5 dni) za »pravo« šolo v naravi (Kristan, 2010).

Nataša Muha (1987) je z raziskovalno nalogo zelo obsežno z različnih zornih kotov obravnavala poletno šolo v naravi. Po vsestranski razčlenitvi ter tehtanju pozitivnih in negativnih dejstev je slednjič sklenila, da za poletno šolo v naravi vendarle ustreza četrti razred. Ni prezgodaj in ni prepozno.

»V poletno šolo v naravi gredo učenci 4. ali 5. razreda devetletke, odvisno od posamezne šole. Razlogi za to so sledeči:

- otroci na tej starostni stopnji se intenzivno zanimajo za objektivni svet, ki jih obdaja, intenzivno razvijajo sposobnost opazovanja ter pridobivajo številne nove predstave in pojme;
- na tej stopnji so učenci že socialno zrelejši in sposobnejši za življenje v skupini sovrstnikov;
- zunaj kraja bivanja je lažje organizirati razredni kot predmetni pouk;

- v poletni šoli v naravi utrdijo znanje, ki so ga pridobili na 20-urnem plavalnem tečaju v 2. ali 3. razredu.« (Kristan, 2010, str. 253).

3.2.3 Koliko dni naj traja šola v naravi?

Strokovnjaki priporočajo za poletno šolo v naravi vsaj sedemdnevno trajanje. To navajajo tudi Kristan (1998), Jurak in Kovač (1998) ter Kapus s sodelavci (1992). V krajšem času je usvojenost gibalnega znanja zelo nizka in v tako kratkem času tega gibalnega znanja tudi ni mogoče utrditi. V praksi pa se v večini primerov uveljavljajo petdnevne poletne šole v naravi zaradi čedalje večjih težav s financiranjem te vzgojno-izobraževalne oblike. Poleg gmotnih težav pa so se kmalu pokazale še nekatere druge slabosti predolgega trajanja šole v naravi (preutrujenost, domotožje, predolga odsotnost učiteljev zaradi nadomeščanja, predolga odsotnost učiteljev, ki so imeli družine in manjše otroke).

3.1.4 Kaj moramo vedeti, preden začnemo organizirati šolo v naravi?

»Če se prvič odločamo za nek kraj in dom ali kočo, je prav, da si ravnatelj in prihodnji pedagoški vodja ter tudi strokovni vodja pred rezervacijo ogledata kraj in bivališče. Vsebinska priprava vzgojno-izobraževalnega dela je namreč odvisna od tamkajšnjih okoliščin in možnosti. Razmere moramo tako dobro poznati, da lahko že doma precej natančno načrtujemo celodnevni program dela.« (Kristan, 1998, str. 94).

»Za poletno šolo v naravi je pomembno, da pregledamo obliko in značilnost obale ter plavališča, vrsto morskega dna, možnost za različne vodne in obvodne dejavnosti, bližino športnih igrišč, možnost zaposlitve ob slabem vremenu, možnost ekskurzij in podobno. Prepričajmo se o možnosti uporabe avdiovizualnih sredstev (električna napeljava, vtičnice ...). Zelo pomembno je tudi, da se pri jedi, počitku in pedagoškem delu z našimi učenci ne mešajo drugi ljudje. Tudi to je dobro, da v bližini bivališča ni ceste in drugih nevarnosti, pozanimati se moramo tudi o tem, kje je najbližji zdravstveni dom in njegov delovni čas ter kako je z dežurno zdravniško službo. Od

tega je namreč odvisno, ali bo v šoli v naravi potrebna tudi strokovna medicinska pomoč.« (Kristan, 1998, str. 94).

3.1.5 Načela oblikovanja programa šole v naravi

Načela programa šole v naravi temeljijo na izhodiščih kurikularne prenove. Poudarjena so tista, ki določajo specifiko dela v šoli v naravi.

Kovač idr. (2009, str. 2) navajajo:

1. pri organizaciji šole v naravi mora šola upoštevati **načelo enakih možnosti** in **prostovoljnosti**, tj. pomagati učencem, katerih starši ne morejo zagotoviti sredstev za vključevanje otrok v program;
2. upoštevati mora **posebnosti posameznih otrok** (npr. zdravstveno stanje);
3. zagotoviti mora **ustrezen program za učence**, ki se **ne vključijo** v šolo v naravi;
4. program šole v naravi mora omogočati in spodbujati povezovanje med disciplinarnimi znanji (**medpredmetne povezave)** in uvaja ter spodbuja **različne učne oblike in metode** (npr. terensko delo, projektno in skupinsko delo);
5. posamezni programi so »**specifično**« obarvani in enkrat poudarjajo eno, drugič drugo področje;
6. program šole v naravi je naravnan/usmerjen k večanju **socialno-integracijske vloge** šole oz. vzgojno-izobraževalnega procesa, zato spodbuja sodelovanje z okoljem, razvija nove oblike sodelovalnega učenja in skupinskega dela;
7. program mora zagotoviti **avtonomnost učitelja**, podpirati njegovo strokovnost in odgovornost oz. omogočiti šoli suvereno izbiranje vsebin in ciljev šole v naravi;

8. program mora **spodbujati sodelovanje** vseh, ki o vključeni v vzgojno-izobraževalni proces, tj. učitelja, učenca, staršev in okolja;
9. program učencu omogoča **sooblikovanje vsebin**, predvsem prostočasne aktivnosti;
10. načrtovanje in organizacijo šole v naravi poudarja **prikriti kurikulum**, katerega učinke je treba pozorno spremljati.

3.1.6 Izhodišča za organizacijo šole v naravi – normativi/zakonski in podzakonski akti

Pri organizaciji šole v naravi je potrebno spoštovati naslednje zakonske in podzakonske akte (Podzakonski akti, izdani na podlagi ZOFVI, 2012):

- Zakon o osnovni šoli, Uradni list RS št. 102/2007.
- Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole, Uradni list RS, št. 57/07.
- Pravilnik o financiranju šole v naravi, Uradni list RS, št. 70/08.
- Pravilnik o smeri izobrazbe strokovnih delavcev v devetletni osnovni šoli, Uradni list RS, 90/08.

3.1.7 Kadrovska zasedba v šoli v naravi

Najpomembnejša naloga organizatorja šole v naravi je izbira ustreznih sodelavcev, ki mora najprej ustrezati njeni vsebinski zasnovi.

Po Kristanovem (1998, str. 60) mnenju je najboljša kadrovska zasedba naslednja:

- »glavni organizator ali vodja pripravljalnega odbora (strokovni vodja), ki vodi organizacijsko pripravo in poskrbi za sodelavce;
- pedagoški vodja;
- učitelj, ki vodi pouk po izbranem programu;

- voditelj kulturnega programa;
- organizator družabnega in zabavnega življenja;
- vaditelji ter dobri poznavalci športnih zvrsti, ki jih za v šolo v naravi načrtujemo;
- zdravnik ali medicinska sestra;
- učitelji spremljevalci iz matične šole, če je le mogoče razredniki.«

Posamezne naloge so združljive. Smiselno je, da je glavni organizator tudi pedagoški vodja in učitelj, saj zaradi dobrega poznavanja okolja, ponavadi tudi dobro vodi pedagoški proces (bolje kot učitelj matične šole, ki okolja ne pozna in je tu z učenci). Učitelji spremljevalci po navodilih glavnega organizatorja šole v naravi spremljajo učence pri dejavnosti v šoli v naravi ter zagotavljajo upoštevanje normativa pri oblikovanju skupin za delo na terenu. Sodelujejo pri organizaciji in izvajanju dejavnosti v usmerjenem prostem času, pri družabnem programu ter ostalih dejavnostih glede na razpored, ki ga pripravi glavni organizator (Berčon in Blatnik, 2003).

Število pedagoškega osebja in zunanjih sodelavcev (učiteljev) v šoli v naravi je odvisno od števila učencev. Pri tem je potrebno upoštevati Pravilnik o normativih in standardih v osnovnih šolah.

Po tem pravilniku so normativi naslednji (Uradni list RS, št. 57/2007):

- »normativ za oblikovanje skupine pri plavanju je 8 učencev neplavalcev oziroma 12 učencev plavalcev;
- normativ za oblikovanje skupine pri smučanju je 12 učencev oziroma 10 učencev smučarjev začetnikov;
- normativ za oblikovanje skupine za učenje in preverjanje vožnje v prometu za kolesarski izpit je 5 učencev.«

3.1.8 Kakšen naj bi bil objekt, v katerem izvajamo šolo v naravi?

»Objekt za izvedbo šole v naravi naj bi ustrezal naslednjim zahtevam:

- varnostnim, higienskim in zdravstvenim pogojem - imeti mora veljavno uporabno dovoljenje;
- socializacijskim pogojem - zagotoviti skupni prostor, ki sprejme vse učence naenkrat in primerne sobe s 4–8 ležišči;
- učnim pogojem - v primeru slabega vremena morajo biti v objektu na voljo prostori, ki nadomestijo učilnico za 20–30 učencev;
- cenovno dosegljivi vsem učencem oziroma šola poišče dodatne finančne vire za socialno šibkejše učence; nujno je, da so objekti za izvedbo šole v naravi ustrezno opremljeni z učnimi pripomočki, opremo in pripomočki, ki pedagoško delo smotrno podpirajo; izbor je odvisen od ciljev, letnega časa in ustrezno usposobljenih kadrov.« (Gros, 2005, str. 296).

3.1.9 Zdravstvena oskrba

»Izvajalec programa šole v naravi mora poskrbeti za:

- usposobljeno osebo, ki bo nudila prvo pomoč;
- pribor in material za prvo pomoč;
- zaščito nevarnih mest;
- povezanost z najbližjo ambulanto in telefon (dežurnega zdravnika in otroškega zdravnika) za nujne primere;
- povezanost z najbližjo bolnišnico in telefon reševalne postaje, urgence, otroškega oddelka za nujne primere.« (Gros, 2006 – interno gradivo, str. 35).

»Pri zdravstveni oskrbi v šoli v naravi moramo biti pozorni na naslednje stvari:

1. starši, katerih otroci niso kronični bolniki, sami ocenijo ali otrok pred odhodom kaže znake akutne bolezni in ga po lastni presoji peljejo pred odhodom v šolo v naravi na zdravniški pregled;
2. starši, katerih otroci so kronični bolniki in vsakodnevno jemljejo zdravila, morajo poskrbeti za zdravila in natančna navodila o jemanju le-teh;
3. informiranje o učencih, ki imajo omejeno sposobnost aktivnosti;
4. zdravniški pregled vseh otrok pred odhodom v šolo v naravi ni potreben;
5. učencem s posebnimi potrebami maramo prav tako zagotoviti, da gredo v šolo v naravi in jim, v kolikor je to potrebno, zagotoviti spremljevalca.« (Gros, 2006 – interno gradivo, str. 36).

3.1.10 Obseg in struktura šole v naravi

»Šola lahko organizira šolo v naravi v različnih krajih, letnih časih in različnem trajanju/obsegu, izvaja jo v okviru števila ur osnovnošolskega izobraževanja.« (Šola v naravi za 9-letno osnovno šolo. Koncept, 2001, str. 6).

»Šola v naravi je sestavljena iz treh delov:

1. del – opredeljujejo ga temeljni cilji konkretne šole v naravi. Obseg dela je odvisen od ciljev in vsebine konkretne šole v naravi.
2. del – rekreacijsko-sprostitvene dejavnosti, tiste, ki temeljni program/cilje dopolnjujejo. Ta del obsega:

1. *odmore med pedagoškimi urami*, ki so namenjeni krajšim sprostitvam in/ali počitku;

2. *usmerjen prosti čas*, ki ga otroci in mladostniki preživijo po lastni izbiri. Izbirajo lahko med možnostmi v okolici, vendar ne uresničujejo ciljev iz prvega dela programa. V času prostoizbirnih aktivnosti prisotni učitelj skrbi za ustrezno animacijo, usmerja in spodbuja k aktivnostim, iniciativo za koristno preživljanje prostega časa prepusti učencem in/ali dovoli posamezniku, da si ta čas po svoje osmisli.

3. *večerno animacijo* – v tem času potekata dva sklopa aktivnosti:

- prvi del je namenjen analizi opravljenega dela in predstavitvi aktivnosti naslednjega dne;
- drugi del je namenjen sprostitvi ob najrazličnejših kulturnih in družabnih aktivnostih.

3. del – ostale aktivnosti:

- *prehrana in osebna higiena* - določen obseg ur je namenjen vsakodnevnim opravilom, tj. vzdrževanje osebne higiene, prehranjevanju, pospravljanju postelj in sob, urejanju sobne opreme, pripravi in pospravljanju jedilnice …;
- *dnevni počitek* - prilagojen je starosti udeležencev in ga je moč usklajevati z usmerjenim prostim časom;
- *spanje.*« (Šola v naravi za 9-letno osnovno šolo. Koncept, 2001, str. 6).

V knjigi *Z glavo v naravo* Gros in sodelavci (2002) na podlagi anket predlagajo razporeditev ur za šolo v naravi za vsako triletje posebej. Poletna šola v naravi se organizira v drugem triletju, zato navajam predlagano razporeditev ur za drugo triletje.

					Skupaj šola v naravi		
	tip ure	1. dan	2., 3., 4. dan	zadnji 5. dan	4 dni	5 dni	6 dni
osnovne vsebine	PU	4 ure	5 ur	5 ur	19 ur	24 ur	29 ur
dodatne vsebine	PU	2 uri	2 uri	2 uri	8 ur	10 ur	12 ur
odmor med pedagoškimi urami	DU	1 ura	1,5 ure	1 ura	5 ur	6,5 ur	8 ur
usmerjen prosti čas	DU	1 ura	2,5 ure		6 ur	8,5 ur	11 ur
večerna animacija	DU	2 uri	2 uri		6 ur	8 ur	10 ur
prehrana in osebna higiena	DU	2 uri	2,5 ure	1,5 ure	8,5 ur	11 ur	13,5 ur
dnevni počitek (po potrebi)	DU	1 ura	1 ura		3 ure	4 ure	5 ur
spanje	DEŽ	9 ur	9 ur		27 ur	36 ur	45 ur

Tabela 1. Okvirna razporeditev ur šole v naravi po triletjih (Gros idr., 2002, str. 19)

(PU – pedagoška ura, DU – delovna ura in DEŽ – dežurstvo)

Na podlagi zgoraj opisanih razporeditev dela dneva in ur vsaka šola oblikuje svoj dnevni urnik šole v naravi.

7.00	vstajanje, umivanje, pospravljanje
7.30	jutranja osvežilna gibalna dejavnost
8.00	zajtrk
8.30	pouk (naravoslovje)
9.30	malica in odhod k vodi
10.00	učenje plavanja
12.30	dejavnosti ob vodi
13.00	kosilo in počitek
14.30	pouk

15.30	malica
16.00	učenje plavanja
17.00	načrtovan športni program, kulturno ustvarjalno delovanje
19.00	večerja, sprehod ob obali
20.00	usmerjen večerni družabni program
21.30	odhod k počitku, večerna higiena
22.00	večerna tišina

Tabela 2. Primer dnevnega reda za poletno šolo v naravi (Kristan, 1998, str. 114)

3.1.11 Rezervacija

»V rezervacijski pogodbi si izgovorimo možnost manjšega spreminjanja števila udeležencev. Dogovorimo se za število »od … do«. Zelo neprijetno bi bilo, če bi se še zadnje dni prijavljalo več učencev, kot smo rezervirali mest. Še slabše bi bilo, če bi se zaradi nenadnih obolelosti in drugih vzrokov zmanjšalo število udeležencev pod število mest, ki smo jih rezervirali, gostitelj pa bi jih zaračunal, ker smo jih pač rezervirali.« (Kristan, 1998, str. 94).

3.1.12 Financiranje

Ko smo se dogovorili za ceno oskrbe, si lahko izdelamo **okvirni finančni načrt** in **določimo zgornjo mejo prispevka**, ki ga bodo morali plačati učenci oziroma njihovi starši.

Cena šole v naravi vključuje stroške učenca in stroške strokovnih delavcev.

»Stroški učenca lahko vključujejo le dejanske stroške:

- bivanja (prehrana in prenočišče),
- smučarske vozovnice,
- vstopnine,

- prevoz.« (Pravilnik o financiranju šole v naravi, 2008, str. 2).

»Stroški bivanja na dan in stroški vstopnin na posameznega učenca za šolo v naravi s tečajem plavanja in drugimi vsebinami ne smejo preseči cene bivanja na dan na učenca, ki velja za šolo v naravi v CŠOD, pomnožene z 1,7.« (Pravilnik o financiranju šole v naravi, 2008, str. 2).

»Stroški strokovnih delavcev lahko vključujejo le dejanske stroške:

- bivanja,
- smučarke vozovnice,
- vstopnine,
- plačila dežurstva in stalne pripravljenosti,
- plačila terenskega dodatka,
- plačila zunanjim sodelavcem.« (Pravilnik o financiranju šole v naravi, 2008, str. 2).

»Stroški strokovnih delavcev se priznavajo v obsegu za tolikšno število delavcev, kot jih za izvedbo šole v naravi določajo veljavni normativi.« (Pravilnik o financiranju šole v naravi, 2008, str. 3).

Vsaka šola si izdela svoj obrazec za finančni načrt.

Ko imamo okviren finančni načrt, moramo na lov za dodatnimi sredstvi. Osrednja oseba za pridobivanje sredstev je navadno ravnatelj šole ali njegov pomočnik.

Natančni finančni načrt in določanje natančnega zneska samoprispevka učencev izdelamo takrat, ko imamo natančno število prijavljenih udeležencev in obljubljeno ali zagotovljeno dodatno pomoč. O tem obvestimo učence in organiziramo hranilno službo. Učencem omogočimo obročno odplačevanje prispevka. Takšne obroke največkrat zmorejo tudi socialno ogroženi otroci oziroma njihovi starši.

Udeležba učencev v šoli v naravi po zakonu ni obvezna, seveda pa želimo, da se je udeležijo prav vsi učenci. Zato je motiviranje učencev zelo pomembno. Še posebno je pomembno za tiste, ki so v razredu zaradi različnih razlogov na obrobju in si ne

želijo od doma. Dobra motivacija je potrebna tudi učencem, ki že vnaprej dvomijo, da bodo starši tej vzgojno-izobraževalni obliki naklonjeni. Čim bolj namreč učence motiviramo in vzpodbudimo v njih željo po šoli v naravi, bolj bodo doma nagovarjali starše. In s čim učence motiviramo?

Kristan (1998, str. 97) našteva nekaj prijemov:

- »večkratno pogovarjanje o šoli v naravi;
- prebiranje šolskega glasila, ki so ga izdali šolarji v naravi prejšnje leto;
- steklena omarica na šolskem hodniku s pisnimi in slikovnimi prispevki iz lanskoletne šole v naravi;
- predvajanje videoposnetkov iz prejšnjih šol v naravi;
- povezovanje različnih tem s šolo v naravi pri rednem pouku.«

Po prvem informiranju učencev pripravimo **prvo obvestilo staršem** s posebnim **odrezkom za prijavo**. Takšno obvestilo si vsaka šola prikroji po svoje. Ko zberemo prijave, skličemo ***roditeljski sestanek***.

Sestanek je namenjen vsem staršem, ne samo tistim, ki so otroke že prijavili. Poseben namen sestanka je tudi ta, da na njem pridobimo tiste, ki se še niso odločili.

Glede na to, da šola v naravi kar dobro bremeni družinski proračun, je zelo pomembno, da dobro sodelujemo s starši. Starše temeljito seznanimo z vzgojno-izobraževalnimi cilji te vzgojno-izobraževalne oblike, z njenim pomenom za razvoj in zorenje otroka, pa tudi o finančnih zadregah, ki jih ima šola s to obliko pedagoškega dela.

Na sestanku poskušamo pridobiti starše za kakršnokoli pomoč (donatorstvo, sponzorstvo …). Povabimo jih, naj pridejo na govorilno uro, če ne želijo razpravljati o svojih težavah pred ostalim razredom.

Na podlagi prijav, ki smo jih dobili po roditeljskem sestanku, vemo natančnejše število udeležencev, zato se lahko z gostiteljem natančneje dogovorimo o spodnji meji števila udeležencev, ne pa o zgornji, ker ne vemo, koliko učencev bomo še

pridobili. Hkrati vemo tudi, koliko pedagoškega osebja bo potrebno in koliko ***zunanjih sodelavcev*** (učiteljev ali vaditeljev plavanja).

Naslednja faza organizacijskih priprav je **pridobivanje tistih staršev, ki niso prijavili svojih otrok.** Najprej natančno proučimo posamezne primere in ugotovimo pravi vzrok. Največkrat gre za neozaveščenost staršev in za gmotne razloge, manjkrat pa za zdravstvene težave. Nekateri starši ne želijo povedati, da stroškov ne zmorejo. Za vsakega od navedenih razlogov ukrepamo drugače. Osebni stik je najboljši. S pogovorom ugotovimo, kje so pravzaprav pravi zadržki in jih nato pomagamo odpraviti.

3.1.13 Seznam opreme učencev

Zdaj je čas, da učencem pripravimo **seznam osebne opreme**, ki jo morajo vzeti s seboj.

»SEZNAM OPREME ZA POLETNO ŠOLO V NARAVI – oprema za dejavnosti v vodi/ob vodi:

- dvoje kopalk;
- plavalna kapa;
- ena večja brisača;
- zaščitna krema proti soncu;
- zaščitna sončna očala;
- zaščitno sredstvo proti komarjem, klopom;
- pokrivalo za zaščito pred soncem;
- kratke hlače;
- športni copati.« (Kristan, 1998, str. 106).

»Druga oblačila in oprema:

- lahka vetrovka;
- oblačilo za nočni počitek;
- rezervno spodnje perilo, nogavice, robci;
- copate za sobo, sandale (japonke);
- pribor za osebno higieno (milo, zobna krtačka);
- zdravstvena izkaznica, osebna zdravila;
- šolske potrebščine;
- dogovorjen manjši denarni znesek za nujne potrebe.« (Kristan, 1998, str. 107).

Mesec dni pred odhodom je treba **rezervirati prevoz**. Dogovor o prevozu je treba preveriti nekaj dni pred odhodom. Če tega ne storimo, se lahko zgodi, da vozila ne bo na zborno mesto ob dogovorjeni uri.

Teden dni pred odhodom pripravimo učencem in staršem zadnje obvestilo o nekaterih podrobnostih. Zadnji teden še enkrat pregledamo vsa opravila iz *Preglednice del in nalog*, pripravimo končne sezname udeležencev, pregledamo, če imamo s seboj vsa učila in druge pripomočke, prevzamemo potne naloge in naročilnice, obvestimo gostitelja o prihodu.

3.2. VSEBINSKA PRIPRAVA

Vsebinska priprava ni nič manj pomembna od organizacijske. Če ne vemo natančno, kaj bomo v šoli v naravi počeli in kaj hočemo doseči, je res težko govoriti o pedagoškem delu.

Za **okvirno ali splošno vsebinsko pripravo** poskrbi glavni organizator oziroma pedagoški vodja.

»V skladu z izbranimi glavnimi cilji in tematskimi sklopi se nato izdela načrt, ki vsebuje odločitev:

- iz katerih predmetov bodo izbrani tematski sklopi/cilji;
- tematske sklope/cilje za posamezne predmete;
- obseg ur, ki je potreben za realizacijo izbranih tematskih sklopov;
- skupno število pedagoških ur, ki so namenjene učnemu delu;
- skupno število ur, namenjeno rekreacijsko-sprostitvenemu delu (usmerjen prosti čas in večerna animacija);
- skupno število ur, namenjenih prehrani, osebni higieni, počitku in spanju;
- število pedagoških delavcev;
- število učiteljev in inštruktorjev, da bo program potekal v skladu z normativi.« (Gros idr., 2002, str. 17).

»Ko načrtujemo šolo v naravi, moramo imeti pred seboj navedena merila in moramo poskrbeti za to, da jih bo načrtovani program upošteval.« (Kristan, 2010, str. 228).

Vzgojno-izobraževalni program je sestavljen iz treh delov, ki smo jih navedli že v organizacijski pripravi. V tem delu jih bomo natančneje opredelili s stališča vsebine.

1. del – opredeljujejo ga temeljni cilji določene šole v naravi

»Znanje plavanja ima velik nacionalni pomen, kar se odraža tudi v državnem sofinanciranju nekaterih plavalnih vsebin in programov, s čimer imajo slovenski otroci v obdobju odraščanja kar nekaj možnosti naučiti se plavati. Že v predšolskem obdobju in prvem razredu osnovne šole je otrokom na voljo deseturni plavalni tečaj prilagajanja na vodo v okviru Zlatega sončka. V šoli lahko nudijo veliko pestrih plavalnih vsebin, in sicer obvezni dvajseturni tečaj v drugem ali tretjem razredu, šolo v naravi v petem razredu, preverjanje znanja plavanja v šestem razredu, petnajsturni plavalni tečaj za neplavalce v šestem razredu in zadnjem triletju devetletke ter športne dneve s plavalno vsebino.« (O programu Naučimo se plavati, 2006).

Pomemben del tega programa pokriva šola v naravi, ki s plavalnimi vsebinami predstavlja zanimiv način učenja plavanja. Program plavanja naj bi potekal 28 ur - 7 dni po 4 ure na dan, vendar so šole v naravi večinoma 5 dnevne, tako da se število ur učenja plavanja tako zmanjša na skupaj 20 ur. Znanje plavanja otrok, ki se udeležijo šole v naravi, je različno. Program učenja plavanja mora biti organiziran tako, da napredujejo tako začetniki kot boljši plavalci. Narediti moramo program za različne skupine – običajno naredimo program za 3 skupine – začetni program, izpopolnjevalni program in nadaljevalni program.

ZAČETNI PROGRAM	IZPOPOLNJEVALNI PROGRAM	NADALJEVALNI PROGRAM
za neplavalce in slabše plavalce	za plavalce, ki morajo izpopolniti – učijo se osnove plavalne tehnike (prsno, kravl, hrbtno)	za plavalce, ki nadgrajujejo svoje znanje plavanja v vseh treh plavalnih tehnikah (prsno, kravl, hrbtno)
- spoznavanje zakonitosti vode - potapljanje glave - gledanje pod vodo - izdihovanje pod vodo	- varen skok na glavo - učenje pravilnega izdihovanja v vodo med plavanjem - učenje pravilne koordinacije	

- lebdenje v prsnem položaju - lebdenje v hrbtnem položaju - učenje udarcev (prsno, kravl, hrbtno) - učenje zaveslajev (prsno, kravl, hrbtno)	plavanja z dihanjem (prsno, kravl, hrbtno)	

Tabela 3. Vsebine začetnega, nadaljevalnega in izpopolnjevalnega programa

Skupine oblikujemo na podlagi preizkusa, ki ga izvedemo prvi dan šole v naravi. Pri oblikovanju skupin moramo upoštevati veljavne normative. Zadnji dan naredimo ponovni preizkus plavanja, s katerim ugotovimo napredek v znanju plavanja, ki smo ga dosegli v času šole v naravi. Za ocenjevanje plavanja uporabljamo merila za ocenjevanje plavanja v Sloveniji. Nova merila, ki so bila sprejeta leta 1998, poleg delfinov, ki so veljali že prej, uvajajo še morske konjičke in s tem motivirajo tudi otroke s slabšim znanjem plavanja, da se trudijo osvojiti kar najbolj žlahtnega morskega konjička ali delfina.

ŠTEVILČNA OCENA	OPISNA OCENA	NALOGA	NAZIV
	neplavalec, neprilagojen na vodo		
1	neplavalec, stopnja prilagojenosti na vodo 1	Otrok zna drseti stegnjen na vodni površini z rokami naprej. Drsi na prsih z glavo v vodi 5 sekund (program A »Zlati sonček«)	bronasti morski konjiček
2	neplavalec, stopnja prilagojenosti na vodo 2	Otrok preplava 8 m s poljubno tehniko neprekinjeno, brez vmesnega dotika dna, roba plavališča ali drugega otroka. Nalogo lahko izvede tudi s plavanjem pod vodo.	srebrni morski konjiček

		Plavanje prične v vodi (program »Zlati sonček«)	
3	neplavalec, stopnja prilagojenosti na vodo 3	Otrok preplava 25 metrov s poljubno tehniko neprekinjeno, brez dotika dna, roba plavališča ali drugega otroka. Plavanje prične v vodi ali s skokom, vendar razdalja plavanja ne sme biti krajša od 25 m. v krajših bazenih lahko preplava razdaljo v eni ali obeh smereh.	zlati morski konjiček
4	neplavalec, stopnja prilagojenosti na vodo 4	Otrok preplava 35 m s poljubno tehniko neprekinjeno, brez dotika dna, roba plavališča ali drugega otroka. Plavanje prične s skokom v vodo na noge. V krajših bazenih lahko preplava razdaljo v obeh smereh, vendar preplavana razdalja ne sme biti krajša od 35 m.	delfinček
5	plavalec, stopnja znanja plavanja 5	Plavalec preplava 50 m tako, da skoči v vodo na noge, plava v eno smer 25 m, se med plavanjem obrne in plava proti cilju. Med plavanjem drugih 25 m se plavalec v sredini plavališča zaustavi in opravi t. i. vajo za varnost.	bronasti delfin
6	plavalec, stopnja znanja plavanja 6	Plavalec neprekinjeno plava 10 minut ter na razdalji 50 ali	srebrni delfin

		100 m (glede na starost) s tehniko kravl izpolni normo za svojo starostno kategorijo in spol (Tabela 8).	
7	plavalec, stopnja znanja plavanja 7	Plavalec preplava 150 m mešano. Prvih 50 m plava prsno, drugih 50 m hrbtno in tretjih 50 m kravl. Plavanje prične s skokom na glavo. 150 m je treba preplavati v določenem času glede na starost in spol plavalca (Tabela 9).	zlati delfin
8	plavalec, stopnja znanja plavanja 8	Plavalec plava 200 m v petih minutah ali bolje in preplava 15 m pod vodo. Uspešno mora opraviti teste reševalnega plavanja.	delfin reševalec

Tabela 4. Merila za ocenjevanje plavanja v Sloveniji (Kapus, 2002, str. 152)

Naloga za pridobitev morskega konjička ali enega izmed delfinov se izvaja le na vodnih površinah, kjer so predpisane dolžine določene in kjer je možen skok v vodo.

Znak za začetek plavanja je povelje štarterja, ki je lahko istočasno tudi časomerilec. Povelje za štart je »Na mesta« in »Hop«. Učitelj meri čas s štoparico do sekunde natančno.

Pri ocenjevanju plavanja po napisanih merilih je potrebno opozoriti na korektnost pri ocenjevanju. Mnogi namreč v želji, da bi se izkazali kot pedagogi ali iz drugih razlogov podeljujejo priznanja, ki ne ustrezajo realnemu znanju učenčevega plavanja. S tem ne storimo nič dobrega, temveč le škodujemo učencu.

Za učenje plavanja v šoli v naravi poskrbijo športni pedagogi in ostali usposobljeni kadri – vaditelji ali učitelji plavanja, ki so opravili tečaj za vaditelja ali učitelja plavanja v okviru Plavalne zveze Slovenije.

Pri učenju plavanja se največkrat uporabljata učni metodi prikaz in razlaga, ki pa se večinoma prepletata med seboj. Za izvedbo tečaja potrebujemo različne pripomočke

(plavalna deska, plavalni plovec, napihljiva plavalna žoga, penasti plavalni valj …), s katerimi si pomagamo pri učenju plavanja.

2. del – rekreacijsko-sprostitvene dejavnosti in druge dejavnosti, ki temeljni program/cilje dopolnjujejo

V tem delu uresničujemo cilje različnih predmetnih področij – športa, naravoslovja, družboslovja, slovenščine ter likovne in glasbene vzgoje.

- ŠPORTNO PODROČJE

Poleg plavanja, ki je osrednja športna dejavnost v šoli v naravi, se učenci udejstvujejo tudi v drugih športih. Posebej je potrebno opozoriti, da je dobro, da v šoli v naravi ne počnemo le stvari, ki jih je mogoče početi doma. V šoli v naravi je potrebno učencem predstaviti tudi tiste dejavnosti, ki jih je pri rednem pouku po urniku težje izvajati ali je zanje manj možnosti – npr. lokostrelstvo, veslanje, pohodništvo, kolesarjenje, tenis, orientiranje v naravi, preživetje v naravi, jahanje, plezanje … (Kristan, 1998). »Cilje, vsebine in metode dela izbiramo tako, da se učenci počutijo prijetno in igrivo, kar jim ob drugih splošnih ciljih omogoča psihično razbremenitev in sprostitev glede na napore, ki jih prinaša ustaljen šolski ritem. Pri tem pa moramo velik poudarek dati na varnosti in učenju varnega ravnanja.« (Gros idr., 2002, str. 26).

K bolj delovnemu vzdušju in spoštovanju dnevnega reda ter mikavnejšemu in vznemirljivejšemu življenju in delu v šoli v naravi lahko veliko pripomore tekmovanje v mnogoboju. Pomemben del mnogoboja lahko zavzemajo tekmovanja v različnih športnih dejavnostih. Pri tem dajemo velik pomen »fair playu« (Kristan, 1998).

- NARAVOSLOVNO PODROČJE

Tudi dejavnosti na tem področju so vezane na učne načrte predmetnika devetletne osnovne šole, na kraj in čas bivanja v šoli v naravi. Dejavnosti organiziramo na čim manj »šolski način«, v naravi, ki za čas bivanja v šoli v naravi predstavlja najboljšo učilnico, tudi v manj ugodnih vremenskih pogojih.

Učenci so pri obravnavani učne snovi ves čas v stiku z naravo – raziskujejo, opazujejo, merijo … – kot najbolj primerne metode za delo v naravi štejemo delo z

živimi objekti, naravoslovne igre in akcijska (produktivna) vprašanja. V vsebine iz učnih načrtov se pogosto integrirajo tudi osnove spoznanj iz astronomije, meteorologije, geologije, geografije, varstva okolja … Pomemben del zavzema privzgajanje občutka za povezovanje človeka z naravo, varovanje le-te in ohranjanje okolja. Pri tem so ključnega pomena lastne izkušnje in zgled učitelja (Gros idr., 2002).

- zdravje in prehrana iz narave - shranjevanje in transport - gibanje zemlje - sonce in vreme - raznolikost v naravi - ogrožene in zavarovane rastline in živali - voda, življenje v vodi in na kopnem - morje - zrak - prst	- gozd - onesnaževanje okolja in posledice - njiva in polje, vinograd, travnik, vrt in sadovnjak - živa bitja v umetnem okolju in skrb zanje - prehranjevalne verige - kamenine in živi svet prsti - kamenine in minerali - barve

Tabela 5. Možni naravoslovni tematski sklopi za drugo triletje (Gros idr., 2002, str. 34)

- DRUŽBOSLOVNO PODROČJE

»Ta del programa omogoča učencem spoznavanje in učenje socialnih zakonitosti ter družbenih vrednot, po drugi strani pa prek aktivnosti na prijeten, zanimiv in odkrit način poteka učenje snovi, ki jo določa kurikulum« (Gros idr., 2002, str. 35) in spoznavanje kraja, v katerem poteka šola v naravi. Dejavnosti večinoma potekajo v obliki ekskurzij, terenskega dela, kot so obiski muzejev, ali pa uporabijo sodobna vizualna gradiva. Družboslovne dejavnosti v šoli v naravi lahko povezujemo z naravoslovnimi, taborniškimi in orientacijskimi spretnostmi ter s tem uresničujemo interdisciplinarni pristop (Gros idr., 2002).

- prostorska orientacija in kartografija - dom in domačija - kraj - kulturna dediščina - šege in navade - gibanje zemlje in posledice le-tega - opredelitev pokrajine - kulturne značilnosti in dediščina - upodabljanje zemeljskega površja	- način življenja - živimo zdravo - sodelovanje med ljudmi - zgodovinski razvoj v pokrajini - pomembnejše gospodarske dejavnosti v pokrajini - ostanki preteklosti - človek ustvarja in razmišlja

Tabela 6. Možni družboslovni tematski sklopi za drugo triletje (Gros idr., 2002, str. 36)

- SLOVENŠČINA, GLASBENA IN LIKOVNA VZGOJA

Ta tri področja niso močno zastopana in jih uvrščamo med dejavnosti kulturno-umetniške izraznosti v šoli v naravi. ta predmetna področja so vključena tudi v dejavnosti v času večerne animacije.

- S področja *slovenščine* vključujemo dejavnosti, kot so pisanje pisma, razglednice, sestavljanje prostih verzov ali pravljice, primerjanje govora domačinov z govorom svojega okoliša ter priprava besedil za zaključni večer in glasilo šole v naravi.

- S področja *glasbene vzgoje* vključujemo dejavnosti, kot so ustvarjanje in učenje nove pesmi (himna šole v naravi), petje pesmi, ki so značilne za kraj, v katerem bivamo, ples, karaoke …

- S področja *likovne vzgoje* vključujemo dejavnosti, kot so risanje in slikanje v različnih tehnikah na različno velike formate, izdelovanje spominčkov, nabiranje in poslikava kamenčkov, izdelava mozaika iz kamenčkov, izdelki iz storžev, koruze, urejevanje glasila šole v naravi …

3. del – druge aktivnosti

- *Prehrana in osebna higiena* – učence navajamo na pravila lepega obnašanja pri jedi in odnosa do hrane. Pri tematiki damo poudarek na obnašanju na plaži

in vsakodnevnemu vzdrževanju higiene (tuširanje, umivanje zob, menjavanje in pospravljanje umazanega perila …).

- *Dnevni počitek* – v tem času učencem pustimo nekaj časa, da ga lahko izkoristijo po svoje.
- *Spanje.*

4 PRIMER PRIPRAVE, VSEBINE IN IZVEDBE POLETNE ŠOLE V NARAVI NA OŠ PODČETRTEK

4.1 PRIPRAVA POLETNE ŠOLE V NARAVI

Dobra priprava šole v naravi je pogoj za dobro izvedbo. S pripravami začnejo že na začetku šolskega leta v mesecu septembru in oktobru. Poletna šola v naravi je načrtovana v letnem delovnem načrtu šole (LDN). To je temeljni šolski dokument, ki vsebuje celoten obseg vzgojno-izobraževalnega dela šole. Vodstvo šole določi pedagoškega vodjo šole v naravi in strokovno vodjo šole v naravi, učitelje plavanja in učiteljici razredničarki 5. razreda. Priprava poletne šole v naravi poteka v petih fazah.

4.1.1 I. FAZA

Dogovor ravnatelja z županom in občinskim svetom za sofinanciranje zimske in poletne šole v naravi. Občinski svet določi prispevek, ki ga občina prispeva na učenca. OŠ Podčetrtek in občina Podčetrtek zelo dobro sodelujeta, zato le-ta prispeva primerno visok denarni delež na učenca.

4.1.2 II. FAZA

- Izbira kraja;
- sestanek celotne ekipe;
- 1. roditeljski sestanek s starši.

4.1.2.1 IZBIRA KRAJA

Vodstvo šole, učitelji športne vzgoje in učiteljice razredničarke oddelkov 5. razreda se odločijo za kraj izvedbe poletne šole v naravi v Omišalju na otoku Krku. Ta kraj izberejo zato, ker so šolo v naravi v Omišalju izvedli že trikrat in ta kraj že dobro poznajo. Nastanitev je v hotelu Delfin. Učenci spijo v 3-, 4- ali 5-posteljnih sobah s kopalnico in straniščem.

V neposredni bližini hotela je plaža, kjer poteka učenje plavanja. Tudi z varnostnega vidika je namestitev v Omišalju dobra. V bližini je zdravstvena ambulanta. Za nujne primere je v poletni šoli v naravi vedno na razpolago šolski službeni kombi. Razlogi za izbiro tega kraja so sledeči:

- ugodna cena 6-dnevnega bivanja;
- ugodni klimatski pogoji;
- primerni pogoji za učenje plavanja;
- bližina plaže;
- športno igrišče;
- kulturno-zgodovinske znamenitosti mesta.

4.1.2.2 SESTANEK CELOTNE EKIPE

Sestanek celotne ekipe pomeni pripravo na prvi roditeljski sestanek s starši v oddelkih 5. razreda OŠ Podčetrtek.

4.1.2.3 RODITELJSKI SESTANEK S STARŠI

Šola starše obvesti o:

- namenu in pomenu šole v naravi;

- izbiri kraja;
- vsebini poletne šole v naravi;
- ceni;
- o trajanju in približnem časovnem terminu;
- o članih celotne ekipe;
- plavalnih pripomočkih.

4.1.2.4 PRIJAVNICA ZA SUBVENCIONIRANJE ŠOLE V NARAVI (glej prilogo 7.1)

Vodstvo šole ponudi staršem možnost uveljavljanja sredstev za subvencionirano šolo v naravi. Prijavnico lahko izpolnil kdorkoli, ampak namenjena je predvsem socialno ogroženim družinam.

4.1.3 III. FAZA

- Potrditev izbire kraja in rezervacije;
- potrditev cene in način plačila;
- obvestilo staršem s prijavnico;
- individualni pogovori s starši, ki niso prijavili svojega otroka.

4.1.3.1 POTRDITEV IZBIRE KRAJA IN REZERVACIJA

Po skupnem sestanku s starši so potrdili izbor kraja izvajanja poletne šole v naravi in rezervacijo.

4.1.3.2 POTRDITEV CENE IN NAČIN PLAČILA - FINANČNI NAČRT

bivanje	**penzion**	**št. pen.**	**SKUPAJ**
	23,00 €	5	115,00 €
prevoz	**polna cena**	**št. učen.**	
	1010,00 €	31	32,58 €
stroški strokovnih delavcev	**znesek**	**št. učen.**	
	2282,30 €	31	73,62 €
SKUPAJ			221,20 €
prispevek Občine Podčetrtek	79,00 €		79,00 €
prispevek MŠŠ RS – 2010	67,60 €		67,60 €
PRISPEVEK UČENCA – plačilo staršev			**74,60 €**

Tabela 7. Finančni načrt

V šolo v naravi je 19. 6. 2011 odšlo 31 učencev in 7 strokovnih delavcev (2 razredničarki in 5 učiteljev plavanja). Cena enodnevnega bivanja v hotelu Delfin je 23€ na osebo, kar znaša za 5 polnih penzionov 115 €. V Omišalj so se odpeljali z avtobusom in cena prevoza je bila 1010 €, kar znaša na učenca 32,58 €. Stroški strokovnih delavcev so bili 2282 € (bivanje, plačilo dežurstva in stalne pripravljenosti, plačilo terenskega dodatka, plačilo dvema zunanjima sodelavcema). Občina Podčetrtek je prispevala 79 € na učenca, Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije (MŠŠ RS) pa 67,60 €. Končna cena plačila staršev na učenca je znašala 74,60 €.

4.1.3.3 OBVESTILO STARŠEM S PRIJAVNICO (glej prilogo 7.2)

4.1.3.4 INDIVIDUALNI POGOVORI S STARŠI, KI NISO PRIJAVILI SVOJEGA OTROKA

Individualne pogovore opravljajo svetovalna delavka ali razredničarka ali ravnatelj. Najpogostejši vzroki, da starši ne prijavijo svojih otrok, so naslednji:

- FINANČNE TEŽAVE

Zaradi vedno večje brezposelnosti je staršem težko zagotoviti potrebna finančna sredstva, a vodstvo šole naredi vse, da denar ne more biti ovira, da učenec ne bi šel v šolo v naravi.

- ZDRAVSTVENE TEŽAVE OTROK

Nekaj otrok ima tudi v našem okolju različne kronične zdravstvene težave. Vodstvo šole želi, da gredo takšni otroci v šolo v naravi, saj vemo, da je morski zrak zelo priporočljiv in koristen. V hujših primerih ponudijo možnost udeležbe v šoli v naravi tudi staršem, ki imajo tako bolnega otroka.

- PRETIRANA BOJAZEN ZA OTROKA

Nekaj staršev misli, da njihov otrok ne bo zdržal 5 ali 6 dni sam. Skrbi jih, da se ne bo znal umiti, obleči, nahraniti, skratka, da ne bo znal skrbeti sam zase. Bojijo se tudi nesreč, poškodb ali podobnega. Ob vrnitvi otrok pa spoznajo, da so bili učitelji vredni zaupanja, prav tako tudi njihovi otroci, saj so se dobro znašli tudi brez mamine in očetove pomoči.

Starše, ki svojih otrok v prvem krogu ne prijavijo, poskušata razredničarki ali ravnatelj šole individualno prepričati, jim pomagati, da razumejo dejstva, da je šola v naravi ena izmed zelo pomembnih vzgojno-izobraževalnih oblik dela v osnovni šoli, ki pomaga oblikovati njihovega otroka kot celovito razvito osebnost.

4.1.4 IV. FAZA

- Zadnje obvestilo staršem (glej prilogo 7.3).

4.1.5 V. FAZA

4.1.5.1 PREVERJANJE PLAVALNEGA ZNANJA UČENCEV IN OBLIKOVANJE SKUPIN

Učence, ki so odšli v poletno šolo v naravi v Omišalj, so pred odhodom preizkusili na kopališču Aqualuna v Podčetrtku.

Namen preizkusa je bil dvojni:

- preverjanje znanja plavanja učencev;
- oblikovanje skupin po znanju plavanja.

Skupine oblikujemo na podlagi Pravilnika o normativih in standardih v osnovni šoli, ki pravi, da lahko v skupino neplavalcev vključimo največ 8 učencev, v skupino plavalcev pa največ 12 učencev.

S tem ko so športni pedagogi opravili preizkus plavanja doma, so pridobili na času izvajanja/poučevanja plavanja v poletni šoli v naravi. To je pomembno, saj šola v naravi zaradi pomanjkanja finančnih sredstev traja le 5–6 dni, kar je velikokrat premalo za predelavo vseh vsebin iz osnovnih plavalnih tehnik.

4.2 VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNE VSEBINE ŠOLE V NARAVI

V poletni šoli v naravi so prevladovali naslednji tematski sklopi:

- športno – vzgojno – izobraževalni program s primerom učenja plavanja;
- redni pouk po programu (MA, ANG, SLO, LV, DRU, NIT …);
- zabavno in družabno življenje.

4.2.1 ŠPORTNI VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI PROGRAM S PRIMEROM UČENJA PLAVANJA

- ORGANIZACIJA DELA

V poletno šolo v naravi vsako leto peljejo od 30 do 40 učencev 5. razreda OŠ. Kot sem že dejala, smo jih po preizkusu v Aqualuni v Podčetrtku razdelili v skupine po znanju plavanja. Glede na Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole in število učencev bi potrebovali 4 učitelje plavanja.

Kljub temu je odšlo 5 učiteljev plavanja (to so bili profesorji ŠVZ na OŠ Podčetrtek in zunanji sodelavci – učitelji plavanja), ker učitelji športne vzgoje z ravnateljem na čelu stremijo k boljšemu in h kvalitetnejšemu delu z manj učenci v skupini in tudi starši pozitivno vzpodbujajo to odločitev.

Učence smo razdelili v 5 skupin (po znanju plavanja). V 1. skupini (ime skupine so določili učenci skupaj s svojim učiteljem plavanja) so bili neplavalci oziroma učenci z najslabšim plavalnim znanjem, v 2. skupini učenci z malo več plavalnega znanja in tako vse do 5. skupine, kjer pa so bili učenci z največjim plavalnim znanjem. S takšno »formacijo« smo pričeli učenje plavanja. Z delom v skupini so učenci dobili možnost napredovanja v višjo skupino. Takoj, ko je učitelj videl, da je učenec usvojil določeno plavalno znanje in bi morda stagniral v tisti skupini, ga je poslal v naslednjo kakovostno skupino.

- UČENJE PLAVANJA

Učitelji plavanja so učence seznanili z vsemi tremi plavalnimi tehnikami (prsno, kravl, hrbtno). Učenec, ki je bil neplavalec, je začel s prilagajanjem na vodo (potapljanje glave, gledanje pod vodo, izdihovanje pod vodo, lebdenje v prsnem položaju, lebdenje v hrbtnem položaju) in ko je to usvojil, se je začel učiti plavalno tehniko prsno. Tudi ostali učenci so se začeli najprej učiti prsno in ko so to usvojili, so prešli na učenje kravla in nato še na učenje hrbtno. Učenci, ki so bili razporejeni v 1. in 2. skupino, so izpopolnjevali znanje plavanja (učenje pravilnega izdihovanja v vodo med plavanjem, učenje pravilne koordinacije plavanja z dihanjem – prsno, kravl, hrbtno), učenci, ki so bili razporejeni v skupine 3, 4 in 5 (to so tisti učenci, ki so na preizkusu preplavali 35 metrov in so plavanje začeli s skokom na noge), so prav tako

izpopolnjevali znanje plavanja in ga hkrati tudi nadgrajevali. Vsi učenci so se naučili šolski štartni skok.

4.2.1.1 OCENJEVANJE ZNANJA PLAVANJA IN TEKMOVANJE

Zadnji dan je bil v šoli v naravi preizkus znanja plavanja za osvojitev delfinčka, bronastega delfina, srebrnega delfina in zlatega delfina.

STAROST	METROV	ČAS MOŠKI (min)	METROV	ČAS ŽENSKE (min)
do 5 let	50	2:30	50	2:30
od 6 do 7 let	50	2:00	50	2:00
od 8 do 9 let	50	1:30	50	1:30
od 10 do 12 let	50	1:10	50	1:15
od 13 do 14 let	50	0:55	50	1:00
od 15 do 18 let	100	1:50	100	2:10
od 19 do 30 let	100	2:00	50	1:10
od 31 do 40 let	100	2:10	50	1:20
od 41 do 50 let	50	1:10	50	1:30
od 51 do 60 let	50	1:30	50	1:50
nad 61 let	50	1:45	50	2:10

Tabela 8. Norme za pridobitev priznanja srebrni delfin (Kapus, 2002, str. 155)

STAROST	ČAS MOŠKI (min)	ČAS ŽENSKE (min)
do 9 let	4.00	4:10
od 10 do 12 let	3.30	3:45
od 13 do 14 let	3:00	3:20
od 15 do 18 let	2:30	2:55
od 19 do 30 let	2:40	3:10
od 31 do 40 let	2:55	3:25
od 41 do 50 let	3:15	3:45

nad 51 let	3:45	4:15

Tabela 9. Norme za pridobitev priznanja zlati delfin (Kapus, 2002, str. 155)

Po preizkusu plavanja je bilo izvedeno tudi tekmovanje, udeležba je bila prostovoljna. Dečki so tekmovali ločeno od deklic. Tekmovali so posebej prsno, posebej kravl in posebej hrbtno. Cilj je bil čim hitreje preplavati dolžino 25 m. Plavanje so začeli s skokom v vodo (na noge ali na glavo). Na koncu plavanja so se morali dotakniti pomola. Med plavanjem so učenci drug drugega glasno vzpodbujali in navijali drug za drugega.

4.2.2 REDNI POUK PO PROGRAMU PREDMETOV (MA, ANG, SLO, LV, DRU, NIT ...)

Učiteljice ali učitelji, ki poučujejo v 5. razredu, predhodno pripravijo delovni zvezek (glej Prilogo 7.4). Vsebine v delovnem zvezku so iz vseh predmetov, ki se poučujejo v 5. razredu. Seveda so skrbno izbrane in se navezujejo na kraj, življenje in delo v poletni šoli v naravi.

4.2.3 ZABAVNO IN DRUŽABNO ŽIVLJENJE

- ŠPORTNE AKTIVNOSTI

V šoli v naravi smo tri večere namenili športnim aktivnostim. Odšli smo na bližnje igrišče, kjer so učenci igrali nogomet, košarko, odbojko, badminton, »gumitvist« in med dvema ognjema. Fantje so tekmovali v nogometu, na košarkarskem igrišču so tekmovali v »enaindvajsetki«, odbojkarsko žogo so si večinoma podajali v trojkah ali štiricah. »Gumitvist« so skakala dekleta.

Pri badmintonu so učenci in učenke vedno izzvali na dvoboj učitelje plavanja. Uro, ki je bila namenjena športnim igram, smo vedno podaljšali, kajti učenci so bili zelo navdušeni in komajda smo jih »spravili« z igrišča.

- ZAKLJUČNI VEČER – PLES

Zadnji večer pred odhodom domov smo namenili podelitvi diplom in plesu. Najprej smo imeli uradni del, kjer so učenke zapele tri pesmi, učenke in učenci so zaigrali igrico in učitelji plavanja podelili diplome za osvojene delfine ter medalje tistim, ki so bili najboljši na tekmovanju v plavanju. Sledil je ples, kjer so se učenci sprostili ob prijetni glasbi po napornem dnevu. Glasbo so izbrali učenci sami. Večer je bil zelo prijeten in zabaven in res ni bilo nikogar, ki se ni zabaval.

Vsi člani učiteljske ekipe smo se trudili, da je bilo življenje v šoli v naravi veselo in sproščeno. Bili smo dobre volje in dobro razpoloženi tako kot učenci. Družili smo se ob plesu, športnih aktivnostih in seveda ob kulturnem programu.

4.3 ANALIZA POLETNE ŠOLE V NARAVI

Za lažjo analizo šole v naravi sem učencem 5. razreda razdelila dva anketna vprašalnika. Na vsakem anketnem vprašalniku je bilo 8 vprašanj. En anketni vprašalnik sem razdelila učencem en teden pred odhodom v šolo v naravi (glej prilogo 7.6). Zanimalo me je njihovo plavalno predznanje, ki ga imajo, in kaj pričakujejo od šole v naravi. Drugi anketni vprašalnik (glej prilogo 7.7) pa sem učencem razdelila zadnji dan, torej pred odhodom domov. Zanimali so me predvsem njihovi vtisi in uresničitev pričakovanj. Rezultati so predstavljeni po posameznih vprašanjih, in sicer s stolpčnimi grafikoni.

4.3.1 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA – PRED IZVEDBO ŠOLE V NARAVI

Poletne šole v naravi se je udeležilo 31 otrok, 15 učenk in 16 učencev. Na vprašanje »Ali znaš plavati?« je vseh 31 učencev in učenk odgovorilo pritrdilno, čeprav se je v šoli v naravi pokazalo, da je bil 1 učenec neplavalec. Zelo hitro se je učil in napredoval, saj je že tretji dan postal plavalec.

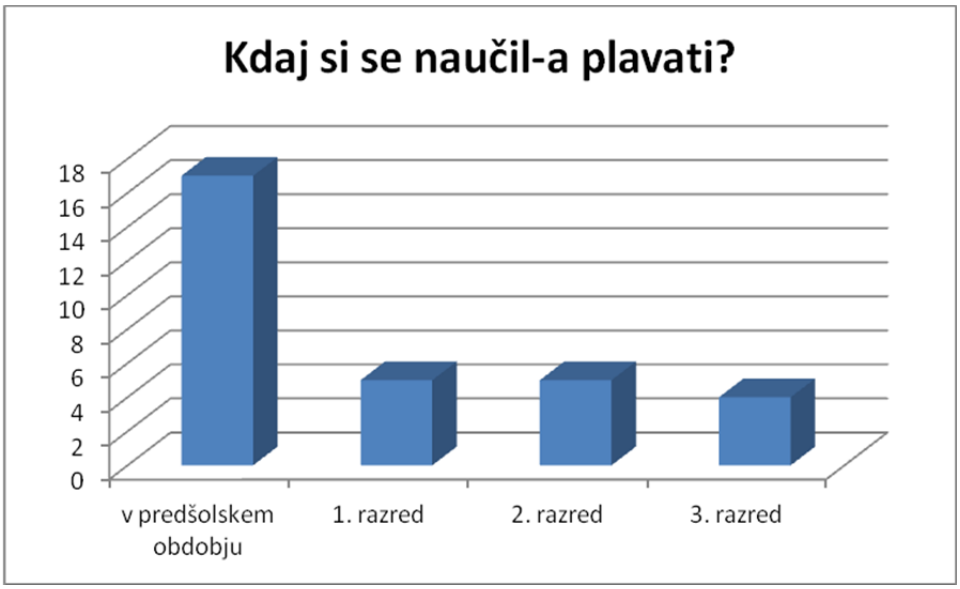

Slika 1. Obdobje oz. razred, v katerem so se učenci naučili plavati

Največ otrok, 17, se je naučilo plavati v predšolskem obdobju. V 1. razredu se jih je naučilo plavati 5, prav tako v 2. razredu, v 3. razredu pa 4 učenci.

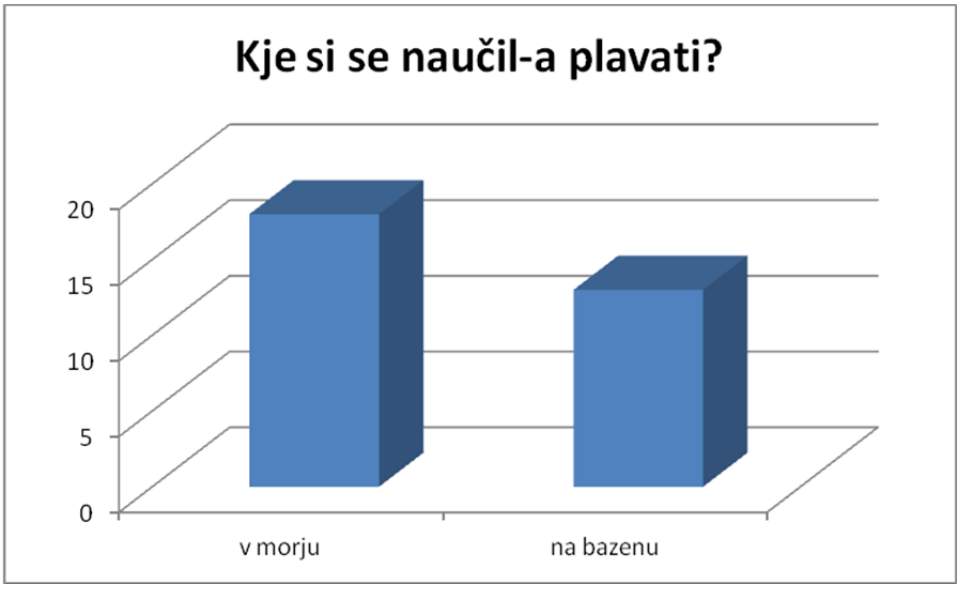

Slika 2. Kje so se učenci naučili plavati

Največ otrok, 18, se je naučilo plavati v morju, 13 otrok pa v bazenu.

Slika 3. Osebe, ki so naučile učence plavati

Na vprašanje »Kdo te je naučil plavati?« je 19 otrok odgovorilo, da so jih naučili plavati starši, 8 otrok plavalni učitelji, 3 otroci so odgovorili, da jih je naučil plavati stric, dedek in prijateljica, 1 otrok pa je odgovoril, da se je naučil plavati sam.

Slika 4. Ocena znanja plavanja

Na vprašanje »Kako bi ocenil-a svoje plavalno znanje«? je 21 otrok je odgovorilo, da svoje plavalno znanje ocenjujejo z dobro, 8 z zelo dobro in 2 s slabo.

Slika 5. Obvladanje plavalne tehnike

Na vprašanje »Katero plavalno tehniko obvladaš?« je 17 učencev odgovorilo da prsno, vse troje (prsno, kravl, hrbtno) obvlada 7 učencev/učenk, prsno - kravl obvladajo 4 in kravl 1 učenec/učenka.

Slika 6. Pričakovanje šole v naravi

Na vprašanje »Kakšna so tvoja pričakovanja glede šole v naravi?« 13 učencev je od šole v naravi pričakovalo izpopolnitev znanja plavanja in druženje s prijatelji, 12 učencev izpopolnitev plavanja in spoznavanje novega kraja, 4 učenci so pričakovali druženje s prijatelji in spoznavanje novega kraja in 2 učenca sta pričakovala izpopolnitev znanja plavanja in spoznavanje novih prijateljev.

4.3.2 PO IZVEDBI ŠOLE V NARAVI

Učenci so anketni vprašalnik izpolnili tudi po končani šoli v naravi.

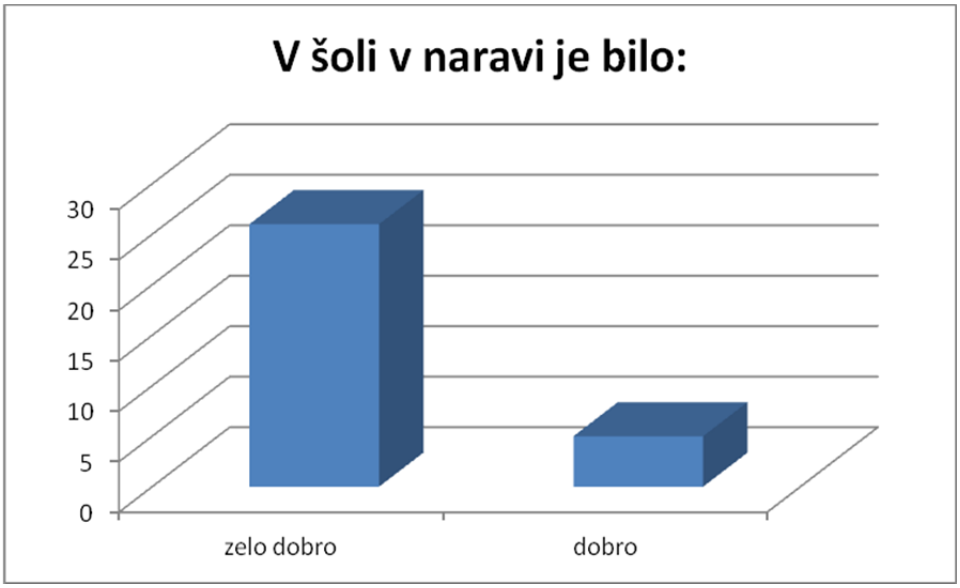

Slika 7. Občutki v šoli v naravi

Poletna šola v naravi je bila otrokom zelo všeč, saj jih je na vprašanje »Kako je bilo v šoli v naravi?« 26 odgovorilo z »zelo dobro«, 5 otrok pa z »dobro«.

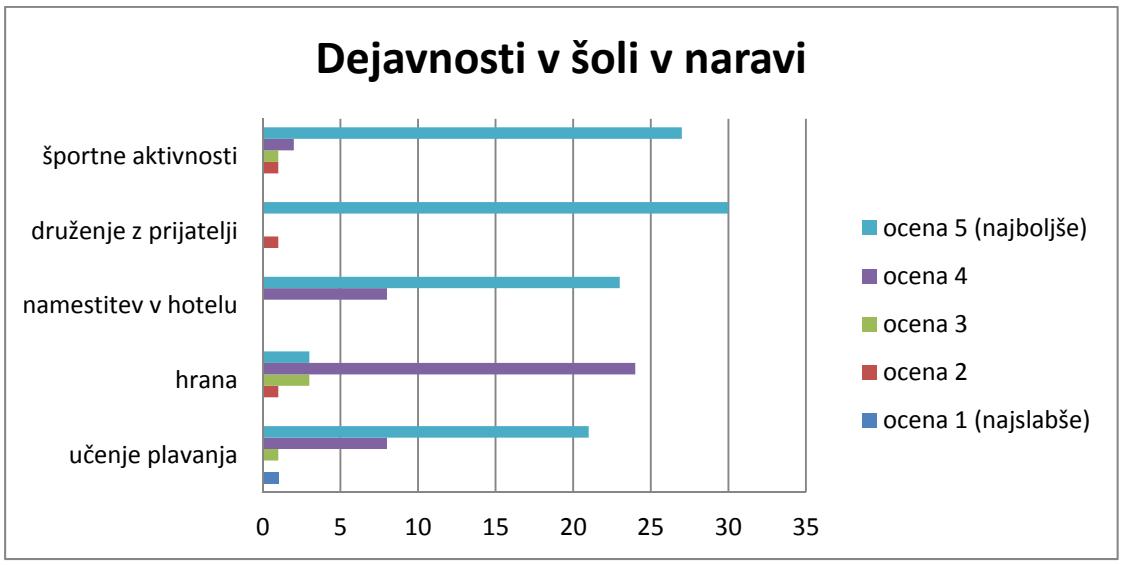

Slika 8. Dejavnosti v šoli v naravi

Učitelji plavanja smo se v veliki meri dobro izkazali, saj je bilo 21 otrok zelo zadovoljnih z učenjem plavanja, 8 malo manj, 1 še malo manj in pa 1 učenec, ki sploh ni bil zadovoljen z učenjem plavanja. Hrana jim je bila v veliki meri kar všeč, le 2 malo manj. Tudi z namestitvijo v hotelu je bila večina otrok zelo zadovoljnih. Druženje s prijatelji je 30 otrok ocenilo z oceno 5 (najboljše), le 1 ni bilo všeč. Športne aktivnosti je večina otrok ocenila z najvišjo oceno, le 2 otrokoma niso bile všeč.

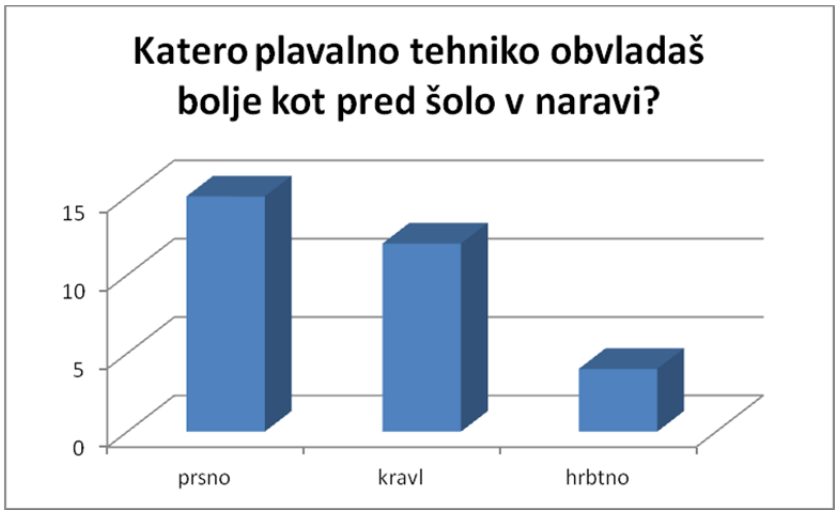

Slika 9. Boljše obvladanje plavalnih tehnik po šoli v naravi

Vsi otroci so plavalno znanje izboljšali, in sicer je 15 otrok izboljšalo prsno, 12 otrok kravl in 4 otroci hrbtno.

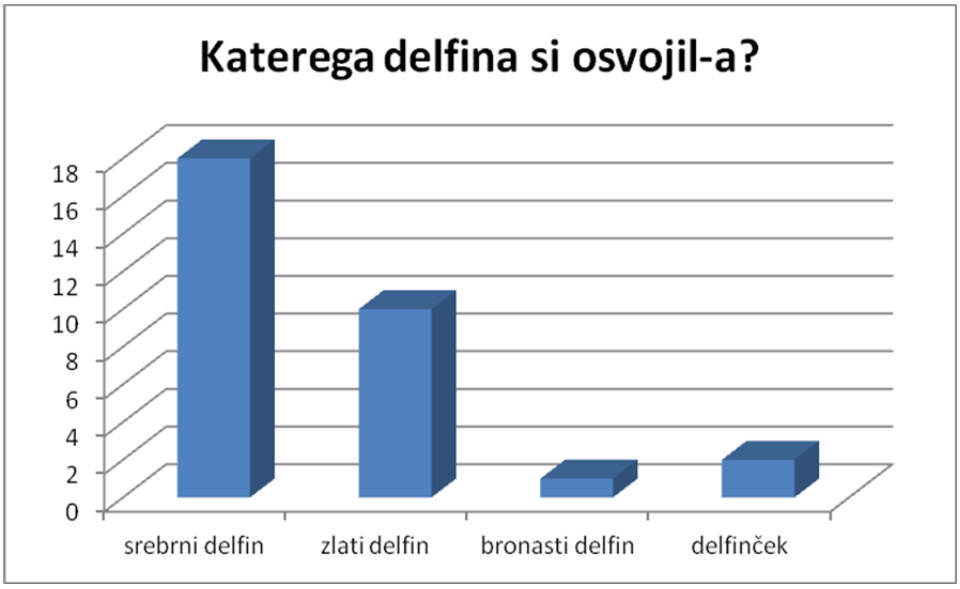

Slika 10. Osvojitev zlatega, srebrnega in bronastega delfina ter delfinčka

10 otrok je osvojilo zlatega delfina, 18 otrok srebrnega, bronastega delfina pa 1. 2 otroka sta osvojila priznanje delfinček.

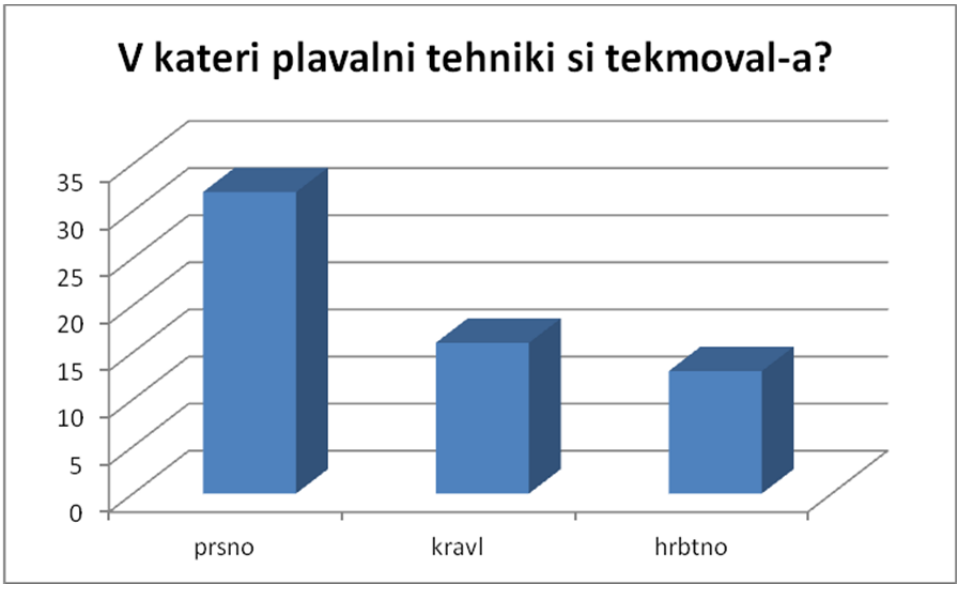

Slika 11. Tekmovanje v plavalnih tehnikah

Vsi otroci so se tudi prijavili na tekmovanje, ki smo ga izvedli zadnji dan. Na tekmovanje v prsnem so se prijavili vsi otroci, v kravlu je tekmovalo 16 učencev in učenk ter v hrbtnem 13 učencev in učenk.

Z rezultatom je bila polovica otrok zelo zadovoljna, druga polovica pa srednje.

5 SKLEP

Igrivost, raziskovanje, spoznanje, odkrivanje, navezovanje stikov, strah, jok, domotožje, doživetja, izkušnja, spomini …

Vse to in še več je šola v naravi.

Ena in edina, ki nas zaznamuje, ne da bi se tega zavedala.

Zato se je vredno potruditi.

Ponuditi in otrokom nuditi kar največ in najboljše.

Šola v naravi je oblika šolskega dela, ki v sebi skriva veliko več, kot bi menili na prvi pogled. Predstaviti model (primer priprave, vsebine in izvedbe poletne šole v naravi na OŠ Podčetrtek) poletne šole v naravi je bil cilj, ki sem si ga zastavila. Kako pričarati otrokom najboljše, najlepše doživetje … Na voljo imaš le določeno število dni, ur … Kako v tem kratkem času z učenci čim več raziskati, se naučiti, ustvariti lepe spomine …

Organizacija šole v naravi zahteva resno in pravočasno pripravo, saj je uspešnost šole v naravi odvisna od le-te. Velikokrat rečemo, kar boš sejal, boš tudi žel in v tem primeru ni nič drugače. Šola na podlagi učnega načrta v letnem delovnem načrtu načrtuje izvedbo šole v naravi. Pripravo šole v naravi delimo na organizacijsko in vsebinsko. Kdaj, kam, za koliko časa, kdo, koliko učiteljev, kaj vzeti s seboj, kako bomo plačali, koliko bo šola v naravi stala, kako bomo časovno organizirali dejavnosti … Vse to so vprašanja, na katera nam odgovori organizacijska priprava. Vsebinska priprava nam odgovori na vprašanja, kot so: iz katerih predmetov bodo tematski sklopi, koliko ur je potrebnih za realizacijo sklopov, koliko ur bomo namenili rekreacijsko-sprostitvenemu delu in kaj bomo v tem času delali, ko bomo uresničevali učenje plavanja kot temeljni cilj poletne šole v naravi … Pri organizaciji je izredno pomembno, da upoštevamo vpetost v naravni in družbeni prostor, kar nam omogoča povezovanje vsebin z okoljem, v katerem šola v naravi poteka. Čim bolj se moramo vrniti nazaj k naravi, se odklopiti od vsakdana, v katerem učenci živijo, in poskušati

čim bolj začutiti in spoznati novo okolje, v katerega smo prišli in nam je do sedaj predstavljalo neznanko. Ob hotelu Delfin, v katerem smo bivali v času šole v naravi, je urejen prostor, v katerem so učenci z razredničarkami imeli pouk.

Plavanje je osrednja dejavnost poletne šole v naravi. Namenili smo ji večino časa in ima v vsakdanjem življenju res velik pomen. Učenje plavanja je tudi del institucionalnega izobraževanja in ima didaktične zakonitosti pouka. Predstavlja sistem psiholoških, sociološkiх, socialnih, organizacijskih in fizičnih spremenljivk. Program učenja plavanja mora biti organiziran tako, da napredujejo tako začetniki kot boljši plavalci, saj je za nekatere to prvi stik z učenjem plavanja, drugi pa že znajo plavati. Naredili smo program za različne skupine, v katere smo razvrstili učence glede na rezultate plavalnega preizkusa, ki smo ga naredili na kopališču Aqualuna pred odhodom v šolo v naravi. Učenje plavanja so izvajali športni pedagogi in učitelji plavanja. Osnovni cilj učenja plavanja je bil, da vsi otroci preplavajo 50 metrov in med plavanjem opravijo nalogo za varnost (osvojijo bronastega delfina).

Dodatne vsebine so tiste, ki dajo šoli v naravi poseben čar in učencem nudijo številna nova spoznanja in izkušnje. Z njimi uresničujemo cilje različnih predmetnih področij – športa, naravoslovja, družboslovja, slovenščine ter likovne in glasbene vzgoje. Dejavnosti smo izbrali v skladu z učnim načrtom za posamezni predmet in s tem pridobili možnosti, ki nam jih nudi kraj bivanja. V naravnem okolju je potrebno izrabiti sleherno priložnost za pridobivanje novih spoznanj in širjenje obzorja. Prav te dejavnosti je najtežje izbrati. Možnosti je neskončno. Pomembno je, da dobro poznamo kraj, kjer poteka šola v naravi, tako se lažje odločimo, katerim dejavnostim bomo dali prednost. Seveda s tem nismo imeli težav, saj smo bili v tem kraju že četrto leto. Učiteljici razredničarki sta učencem pripravili delovni zvezek, v katerem sta zbrali primerne teme za poučevanje v šoli v naravi.

Mi, učitelji plavanja, smo bili zadolženi za izpeljavo športnih iger, ki so potekale ob večerih, 3 dni zaporedoma po 2 uri. Odšli smo na športno igrišče nedaleč od hotela, kjer so se otroci sprostili, prepustili in uživali ob igrah z žogo in brez nje.

Oblikovanje časovnega načrta je pomemben del načrtovanja, saj je od tega odvisno, koliko od načrtovanega bomo v praksi tudi izvedli. V šoli v naravi z učenci preživimo skupaj cel dan, vendar se nam pri oblikovanju časovnega načrta zdi, da imamo premalo ur, da bi učencem v teh šestih dneh pokazali vse in jih naučili vsega, kar si

želimo. Natančno je treba predvideti, koliko časa na dan bomo namenili posamezni dejavnosti. Narediti moramo dnevni red za vsak dan posebej. Dobra, kvalitetna in uspešna poletna šola v naravi bo izvedena takrat, ko imamo podrobno izdelan izvedbeni načrt poletne šole v naravi, s predstavitvijo celotne strokovne ekipe in s časovnim urnikom izvedbe.

Kakovost šole v naravi je v veliki meri odvisna od kadrov, ki šolo v naravi izvajajo. Še tako dobro napisan program je lahko malo vreden, če ga ne izvedemo kvalitetno. Število kadrov mora biti zadostno in le-ti morajo imeti ustrezno teoretično in funkcionalno znanje. Pri določanju števila kadrov, ki jih potrebujemo za varno izvedbo dejavnosti, je potrebno upoštevati predpisane normative za varno delo v skupinah. Tisti kadri, ki učijo plavanje, morajo biti ustrezno strokovno usposobljeni. Glede na število otrok, 31, bi morali zadostovati 4 učitelji plavanja, vendar nas je odšlo 5, ker učitelji športne vzgoje z ravnateljem na čelu stremimo k boljšemu in h kvalitetnejšemu delu z manj učenci v skupini in tudi starši pozitivno vzpodbujajo to odločitev.

Pri finančnem načrtu moramo biti pozorni, da ne presežemo omejitve stroškov na posameznega učenca, ki jo postavlja 7. člen Pravilnika o financiranju šole v naravi. Stroški bivanja na dan in stroški vstopnin na posameznega učenca za šolo v naravi s tečajem plavanja in drugimi vsebinami ne smejo preseči cene bivanja na dan na učenca za šolo v naravi v CŠOD, pomnožene z 1,7. Osnovna šola Podčetrtek dobro sodeluje z občino Podčetrtek, zato imajo učenci OŠ Podčetrtek vedno »ugodno« plačilo šole v naravi, tudi zimske. Občina Podčetrtek prispeva kar se da največ na posameznega učenca, v šolskem letu 2010/2011 je prispevala 79 € na učenca, Ministrstvo za šolstvo in šport pa 67,60 € na učenca.

Tako je skupna cena za plačilo staršev za šolo v naravi znašala 74,60 €. Kdor ni bil zmožen plačila poravnati v enkratnem znesku, so mu ponudili možnost plačila v treh obrokih.

S pomočjo anketnih vprašalnikov sem hotela preveriti, kakšno plavalno predznanje imajo učenci, kaj pričakujejo od šole v naravi in kakšne vtise so doživeli in ali so se jim pričakovanja uresničila. En vprašalnik sem razdelila pred šolo v naravi, drugega pa zadnji dan šole v naravi.

30 učencev je znalo plavati že pred odhodom v šolo v naravi, več kot polovica se jih je naučila že v predšolskem obdobju in je v šoli v naravi samo izpopolnila znanje plavanja, eden učenec pa je bil neplavalec in se je v šoli v naravi naučil plavati.

Večino učencev so naučili plavati starši in učenci so svoje plavalno znanje ocenili kot »dobro«. Več kot polovica učencev najbolje obvlada tehniko prsno. 13 učencev je od šole v naravi pričakovalo izpopolnitev znanja plavanja in druženje s prijatelji, 12 učencev pa izpopolnitev plavanja in spoznavanje novega kraja.

Učenci so izpeljavo šole v naravi ocenili z »zelo dobro«. Največ učencev je ocenilo kot »najboljše« druženje s prijatelji, športne aktivnosti in pa namestitev v hotelu, le pri hrani so se 3 opredelili kot »najboljša«, večina učencev pa je dala številko 4.

Letošnja generacija otrok je bila izredno uspešna v preizkusu znanja plavanja za osvojitev delfinčka, bronastega, srebrnega in zlatega delfina, saj je kar 10 otrok osvojilo zlatega delfina, 18 otrok srebrnega, 1 otrok bronastega in 2 otroka priznanje delfinček.

Zadnji dan smo organizirali tekmovanje v plavanju. Prijavili so se vsi otroci in bili zelo uspešni, saj je bila polovica otrok zadovoljnih z doseženim rezultatom.

Letošnja izvedba poletne šole v naravi v Omišalju je bila več kot uspešna, saj so vsi otroci, ki so bili plavalci, izboljšali svoje znanje plavanja, tisti, ki ni znal plavati, je v nekaj dneh postal plavalec. Otrokom se bo poletna šola v naravi prav gotovo vtisnila v spomin, saj so v 6-ih dnevih odkrili in doživeli veliko novega, spoznali so mesto Omišalj, z ladjo so se peljali do Njivic, ob večerih so sodelovali pri športnih aktivnostih, kupovali so spominke, osvojili delfine, medalje …V OŠ Podčetrtek so šole v naravi vedno dobro izpeljane, to pa je zasluga zanesljivih športnih pedagogov in učiteljev plavanja.

Moje diplomsko delo je lahko v praksi zelo uporabno. V teoretičnem delu učiteljem v strnjeni obliki prikaže kratek pregled informacij, ki so pomembne za načrtovanje šole v naravi, praktični del pa je zasnovan tako, da ga lahko uporabite kot pripomoček za izvedbo poletne šole v naravi v 5. razredu osnovne šole.

6 LITERATURA IN VIRI

1. At the beach. Pridobljeno 29. 5. 2012 iz http://www.anglomaniacy.pl/printableTopics2d.htm
2. Bajd, B. (1997). Pojdimo k morski obali. Ljubljana: Modrijan.
3. Berčon, M., Blatnik, J. (2003). CŠOD. Seminarska naloga pri predmetu Teorija športa z didaktiko športne vzgoje. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
4. Burnik, S., Dolenc, M. (2004). Nekatere posebnosti učiteljevega dela v šoli v naravi. 1. Strokovni posvet Didaktika v šoli v naravi (2004). Ljubljana: Center šolskih in obšolskih dejavnosti.
5. Cafuta, M, Vesenjak, P. (1997). Iskrice v morskih kapljicah: dnevnik šole v naravi na morju. Maribor: samozaložba.
6. Gregorčič, B. (2005). Izkušnje in konstruiranje v šoli v naravi. 2. Strokovni posvet Didaktika v šoli v naravi (2005). Ljubljana: Center šolskih in obšolskih dejavnosti.
7. Gros, J. in sod. (2002). Z glavo v naravo: Zakaj pa ne? Ljubljana: Center šolskih in obšolskih dejavnosti.
8. Gros, J. (2004). Interdisciplinarnost in šola v naravi. 1. Strokovni posvet Didaktika v šoli v naravi (2004). Ljubljana: Center šolskih in obšolskih dejavnosti.
9. Gros, J. (2005). Zakaj, kako v šolo v naravi. 2. Strokovni posvet Didaktika v šoli v naravi (2005). Ljubljana: Center šolskih in obšolskih dejavnosti.
10. Gros, J. (2006). Zakaj, kako v šolo v naravi. Interno gradivo. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
11. Grošelj, V. (2004). Nekaj praktičnih spoznanj iz šole v naravi na OŠ Pirniče. 1. Strokovni posvet Didaktika v šoli v naravi (2004). Ljubljana: Center šolskih in obšolskih dejavnosti.

12. Jurak, G., Kovač, M. (1998). Morski konjički: priročnik za učenje plavanja. Ljubljana: Zavod za šport Slovenije.

13. Kapus, V. (2002). Plavanje: učenje in osnove biomehanike: slovenska šola plavanja za novo tisočletje: učbenik za učence: študente, učitelje, profesorje, trenerje in starše. Ljubljana: Fakulteta za šport.

14. Kapus, V. (et al) (1992). Šola plavanja: priročnik za pouk plavanja v osnovni šoli. Ljubljana. Ministrstvo za šolstvo in šport.

15. Kovač, M., Strel, J., Jurak, G., Starc, G. (2009). Didaktika športne vzgoje. Predavanja 4. letnik. Katedra za šolski šport.

16. Kranjčan, M. (2004). Pedagoška vrednost doživetja šole v naravi (doživljajska pedagogika). 1. Strokovni posvet Didaktika v šoli v naravi (2004). Ljubljana: Center šolskih in obšolskih dejavnosti.

17. Kristan, S. (1993). V gore... izletništvo, pohodništvo, gorništvo. Radovljica: Didakta.

18. Kristan, S. (2010). Pogledi na šport 2, Predšolski športno-vzgojni program Zlati sonček, šola v naravi, aktualni odzivi. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

19. Kristan, S. (1998). Šola v naravi. Radovljica: Didakta.

20. Morano, M. (1986). Raziskava- šola v naravi. Šolski šport, št. 1.

21. Morje. Pridobljeno 29. 5. 2012 iz http://ro.zrsss.si/projekti/morje/

22. Morski ježki. Pridobljeno 29. 5. 2012 iz http://ro.zrsss.si/projekti/morje/morski_jezki.htm

23. Morska zvezda. Pridobljeno 29. 5. 2012 iz http://ro.zrsss.si/projekti/morje/morska_zvezda.htm

24. Muha, N. (1987). Najustreznejša starost za letno šolo v naravi. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za šport.

25. O programu Naučimo se plavati. Pridobljeno 1. 2. 2012 iz http://www.sportmladih.net/programi_som/naucimo_se_plavati

26. Pepevnik. D. (2000). Šola v naravi. Diplomsko delo. Maribor: Univerza v Mariboru. Pedagoška fakulteta.

27. Podzakonski akti, izdani na podlagi ZOFVI. Pridobljeno 25. 5. 2012 iz http://www.mizks.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/veljavni_predpisi/seznam_predpisov/#c17573

28. Praprotnik Zupančič, L. (2008). Morska izpolnjevanka. Ciciban, 12, 46.

29. Pravilnik o financiranju šole v naravi. Pridobljeno 18. 5. 2012 iz http://www.mizks.gov.si/fileadmin/mizks.gov.si/pageuploads/zakonodaja/Veljavni/Osnovna/Pravilnik_financiranje_sola_v_naravi_14_7_08.pdf

30. Projekt Varno s soncem. Pridobljeno 29. 5. 2012 iz http://www.zzv-ce.si/unlimitpages940f.html?id=552&parent=335(varno

31. Program osnovna šola. Športna vzgoja. Učni načrt. Pridobljeno 20. 5. 2012 iz http://www.mizks.gov.si/fileadmin/mizks.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_sportna_vzgoja.pdf

32. Rastline. Alge. Pridobljeno 29. 5. 21012 iz http://ro.zrsss.si/projekti/morje/o_algah.htm

33. Spoznaj nekaj alg. Pridobljeno 29. 5. 2012 iz http://ro.zrsss.si/projekti/morje/o_algah.htm

34. Summer crossword. Pridobljeno 29. 5. 2012 iz http://www.anglomaniacy.pl/printableTopics2b.htm

35. Sumer picture test, Circle the corret word. Pridobljeno 29. 5. 2012 iz http://www.anglomaniacy.pl/printableTests5b.htm

36. Summer picture test, Read and mach. Pridobljeno 29. 5. 2012 iz http://www.anglomaniacy.pl/printableTests5a.htm

37. Škerl, P., Škerl. B. (2009). Na morju. Ciciban, 11, 12, 42-43.

38. Školjke. Pridobljeno 29.5.2012 iz http://ro.zrsss.si/projekti/morje/skoljke.htm

39. Šola v naravi za 9-letno osnovno šolo. Koncept. (2001). Ljubljana: Strokovni svet RS za splošno izobraževanje.

7 PRILOGE

7.1 PRIJAVNICA ZA SUBVENCIONIRANJE ŠOLE V NARAVI

SPOŠTOVANI STARŠI!

V kolikor želite uveljavljati pravico do sredstev za subvencionirano šolo v naravi, prosimo, da izpolnite vlogo in jo **osebno prinesite v OŠ Podčetrtek razredničarki do torka 12. 4. 2011.**

S seboj prinesite tudi dokazila.

Na podlagi zakona o varstvu osebnih podatkov, Ur. list RS št. 59/99 ter 95. člena ZOŠ, Ur. list RS št. 102/2007 potrebujemo pisno soglasje staršev za zbiranje navedenih podatkov. Podpis na koncu vloge velja za eno šolsko leto.

Ravnatelj:
mag. Darko Pepevnik

VLOGA ZA SUBVENCIONIRANJE ŠOLE V NARAVI

Starša želiva uveljavljati pravico do subvencionirane šole v naravi:

za naslednje otroke:

Ime in priimek učenca/učenke_____
razred: _____

Ime in priimek učenca/učenke_____
razred: _____

Ime in priimek učenca/učenke_____
razred: _____

Ime in priimek učenca/učenke_____

razred: _____

Podatki o starših

oče

(Ime in priimek očeta oz. zakonitega zastopnika, naslov,

_____

_____

EMŠO, davčna številka – v nadaljnjem besedilu – starši)

mati

(Ime in priimek matere oz. zakonitega zastopnika, naslov,

_____

_____

EMŠO, davčna številka – v nadaljnjem besedilu – starši)

Razlogi za dodelitev pomoči (ustrezno obkrožite):

a) brezposelnost staršev

b) prejemanje denarne socialne pomoči

c) številčnost družine

d) bolezen v družini

e) socialni problemi oz. druga specifika v družini

Število družinskih članov: _____ Število otrok: _____Število šoloobveznih otrok:____

Število predšolskih otrok: _____Število preskrbljenih otrok: _____

Zaposlitev staršev (ustrezno obkrožite):

Mati:

a) zaposlena

b) upokojena

c) nezaposlena

č) nezaposlena in prijavljena na zavodu za zaposlovanje

d) drugo: _____

Oče:

a) zaposlen

b) upokojen

c) nezaposlen

č) nezaposlen in prijavljen na zavodu za zaposlovanje

d) drugo: _____

Dokumentacija:

a) odločba o prejemanju denarne socialne pomoči

b) potrdilo zavoda za zaposlovanje

č) odločba o višini otroškega dodatka - obvezno

Datum: _____ Podpis staršev:

_____

IZRAČUN (izpolni šola):

Prepis iz odločbe.

- mesečna višina otroškega dodatka _____
- mesečna višina dohodkov na družinskega člana _____

Prejemanje denarne socialne pomoči: DA NE

ODOBRITEV:

DA NE _____

(znesek subvencije)

7.2. OBVESTILO STARŠEM S PRIJAVNICO

Datum: 07. 04. 2011

Spoštovani starši!

Vaš otrok obiskuje 5. razred. V programu dela za ta razred je tudi šestdnevno bivanje na morju. V tem času se bo Vaš otrok navajal samostojnega življenja, spoznaval nekaj rastlin in živali v morju in ob njem, spoznaval geografske značilnosti pokrajine in navade ljudi, ki prebivajo ob morju in se preživljajo z njim. Učitelji bomo spoznali njih v drugačni življenjski situaciji, oni pa nas.

Veliko časa bomo namenili šoli plavanja. Zaradi varnosti in visokega učinka učenja plavanja izvajamo šolo v naravi v manjših skupinah s strokovno usposobljenimi svojimi in zunanjimi sodelavci.

Vem, da hočete svojim otrokom ponuditi najboljše. Sedaj imate priložnost!

Omogočite jim šestdnevno bivanje v hotelu Delfin v mestu Omišalj na otoku Krku.

Poletna šola v naravi bo trajala od nedelje, 19. junija, do petka, 24. junija 2011.

Prispevek staršev bo okrog 81,30 EUR (izračun je narejen na 31 učencev).

Znesek boste lahko poravnali v 3 zaporednih obrokih:

- aprila,
- maja in
- junija.

Lahko pa tudi v enkratnem znesku v mesecu juniju.

Izpolnjeni obrazec za subvencionirano šolo v naravi, skupaj s potrebnimi dokazili, prinesite osebno v OŠ Podčetrtek šolski svetovalni delavki do **torka 12. 04. 2011**.

Izpolnjeno prijavnico vrnite v šolo!

S spoštovanjem!

Pedagoški vodja: Ravnatelj:

Antonija Vodeb mag. Darko Pepevnik

PRIJAVNICA

Svojega sina/hčer _____
Ime in priimek

_____, osnovna šola _____,

razred

prijavljam (obkroži):

DA

NE

V letno šolo v naravi od 19. 06.–24. 06. 2011.

Delež stroškov bom poravnal-a(obkroži):

a) v 3 zaporednih obrokih
b) v enkratnem znesku

Datum: _____ Ime in priimek:

_____

Podpis:

_____

7.3 ZADNJE OBVESTILO STARŠEM

SPOŠTOVANI STARŠI

Osnovna šola Podčetrtek organizira **poletno šolo v naravi** za učence 5. razreda v kraju Omišalj, v času od 19. 6. do 24. 6. 2011.

Odhod bo v nedeljo, 19. 6. 2011, ob 8.00, izpred šole v Pristavi in ob 8.15 izpred šole v Podčetrtku.

Prihod nazaj pa v petek, 24. 06. 2011, med 12. in 13. uro.

Naš naslov v tem času bo: HOTEL DELFIN, OMIŠALJ.

Dosegljivi smo na tel: 041-206-255

Za šolo v naravi potrebuje vaš otrok sledeče potrebščine:

- malico za na pot,
- dvoje kopalk, 3 brisače (ena večja in dve manjši),
- pribor za osebno higieno,
- trenirko ali dolge hlače, toplo jopico, natikače, kratke hlače, športne copate, majice kratki rokavi, spodnje perilo, nogavice, robce, dežnik.
- **pokrivalo**
- **kremo za sončenje**
- **sončna očala**

Priporočamo, da ima otrok osebno garderobo označeno z znakom ali imenom. V torbi naj ima spisek osebnih potrebščin.

S seboj mora imeti **zdravstveno in veljavno osebno izkaznico (ali potni list).**

Če kdo izmed otrok jemlje zdravila, naj jih vzame s seboj, da bo nadaljeval z zdravljenjem. Otroci, ki težje prenašajo vožnjo, naj pravočasno vzamejo tableto proti slabosti.

V kolikor ima vaš otrok zdravstvene ali kakšne druge težave, obvestite o tem razredničarko.

Za vožnjo z ladjo bo potreboval 10 EUR (**poberemo v šoli**).

Ostalega denarja naj ima otrok le toliko, kolikor potrebuje za kakšen sok, sladoled, spominek …

Želimo, da bi postali vsi učenci plavalci, zato bomo veliko časa posvetili plavanju. Preostali čas bomo koristno izrabili za spoznavanje življenja na morju in v njem, zato bomo potrebovali:

- pisala (nalivno pero in svinčnik),
- barvice, šilček, lepilo za papir, škarje, potrebščine za LVZ (vzamemo v šoli)

S seboj naj vzame **zanimivo knjigo** ali **družabno igro**. Otrok si naj zapiše naslove staršev in znancev, da jim bo lahko pisal o poteku šole v naravi.

Prizadevali si bomo, da bo čim več otrok splavalo, hkrati pa skrbeli za njihovo zdravje in dobro počutje.

Če bo lepo vreme in veliko korajžnih otrok, potem uspeh ne more izostati.

Podčetrtek, 24. 5. 2011

Razredničarka:
Zvonka Vodeb

Strokovni vodja šole v naravi:
Boštjan Šelekar

7.4 DELOVNI ZVEZEK

POLETNA ŠOLA V NARAVI

OMIŠALJ 19. 6. 2011–24. 6. 2011

IME IN PRIIMEK:_____

Slika 12. Naslovna stran delovnega zvezka

Slika 13. Vtisi otrok ob prihodu v Omišalj

Otok Krk

PONOVI, KAR ŽE ZNAŠ O OBALI
(otok, polotok, zaliv, obala, razčlenjenost obale,...)

Slika 14. Ponovitev znanja o obali

Slika 15. Na morju (Škerl in Škerl, Ciciban, 2009, št. 11, 12 julij-avgust, str. 42-43)

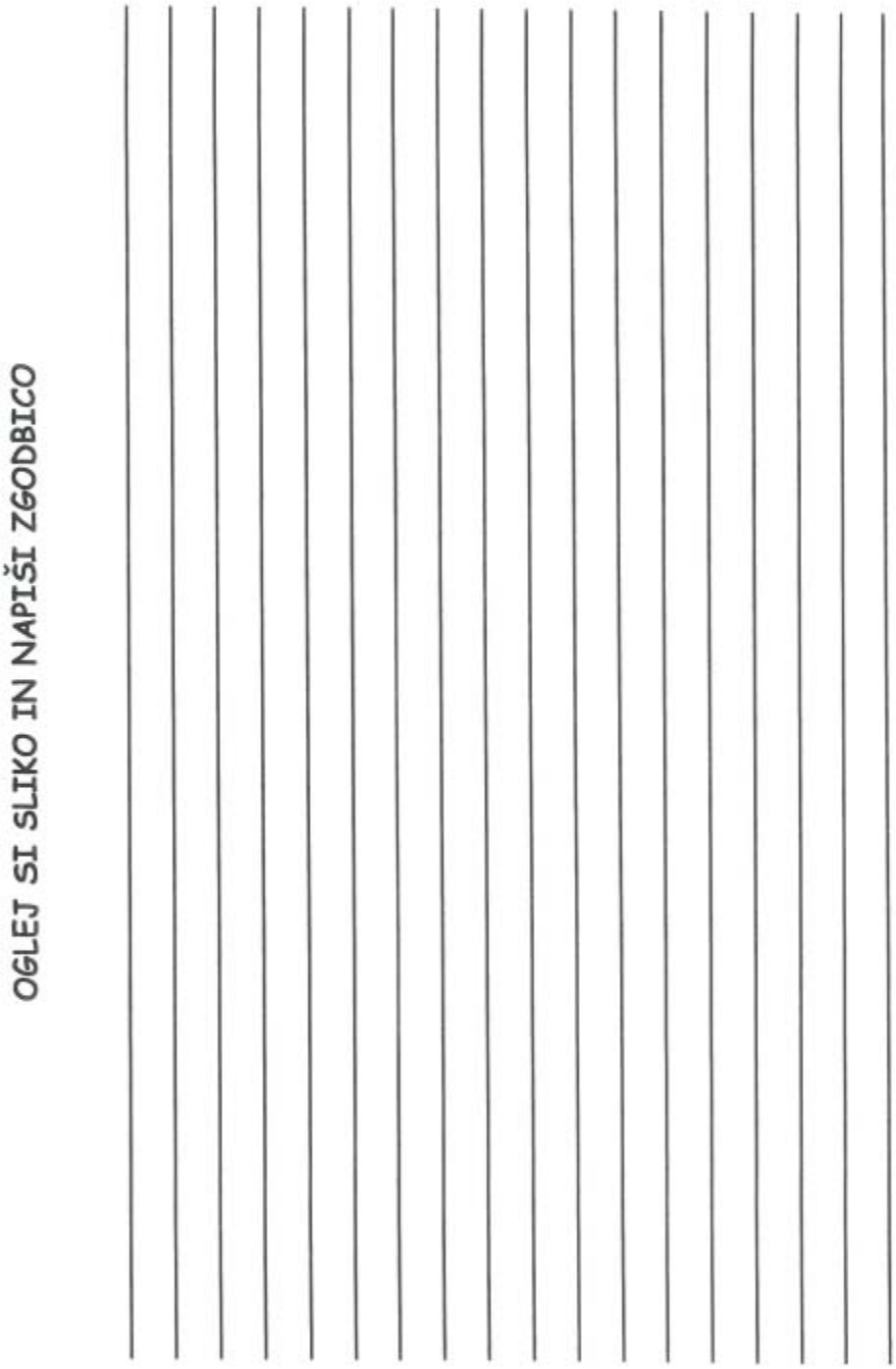

Slika 16. Pisanje zgodbice ob ogledu slike Na morju

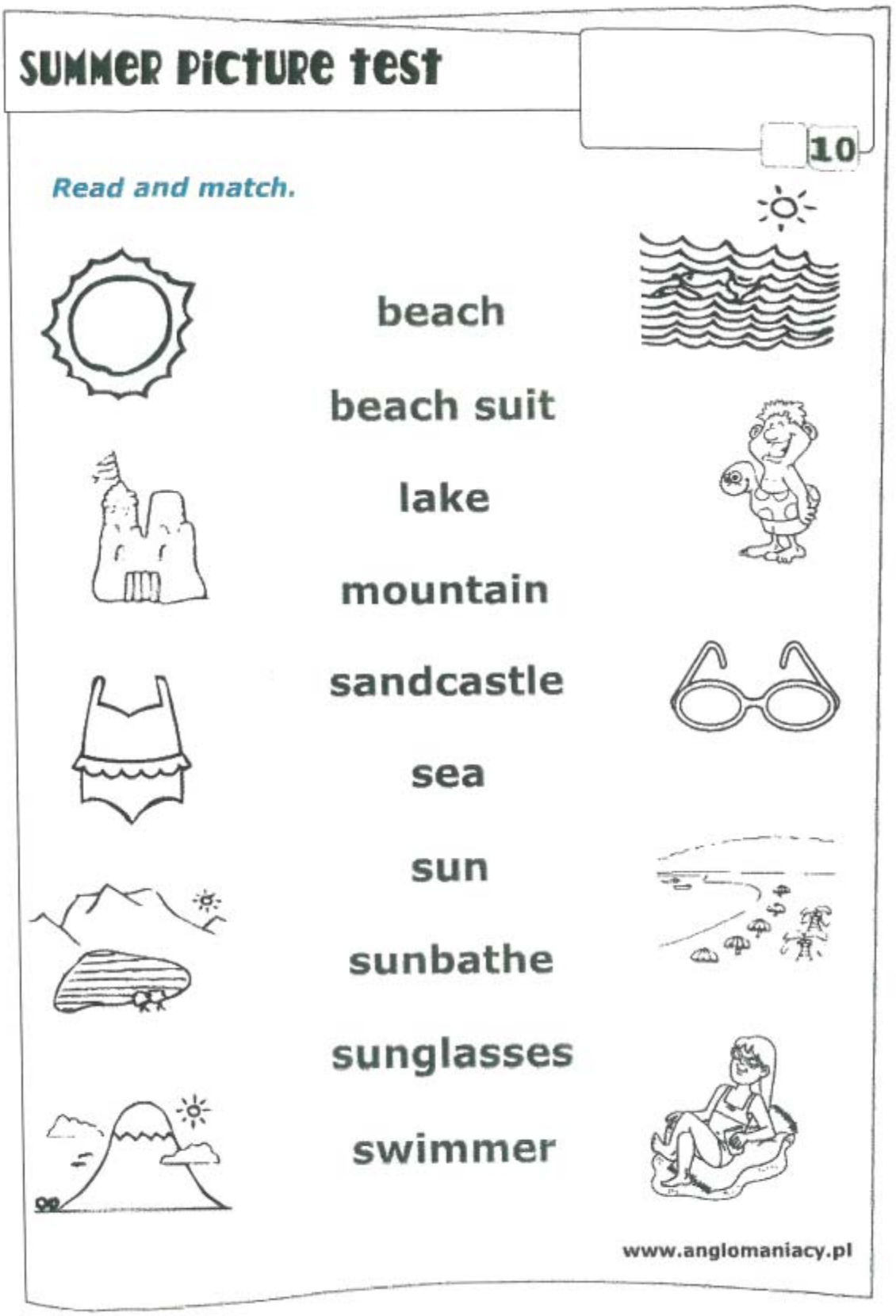

Slika 17. Preberi in poveži (Summer picture test, Read and mach, 2012)

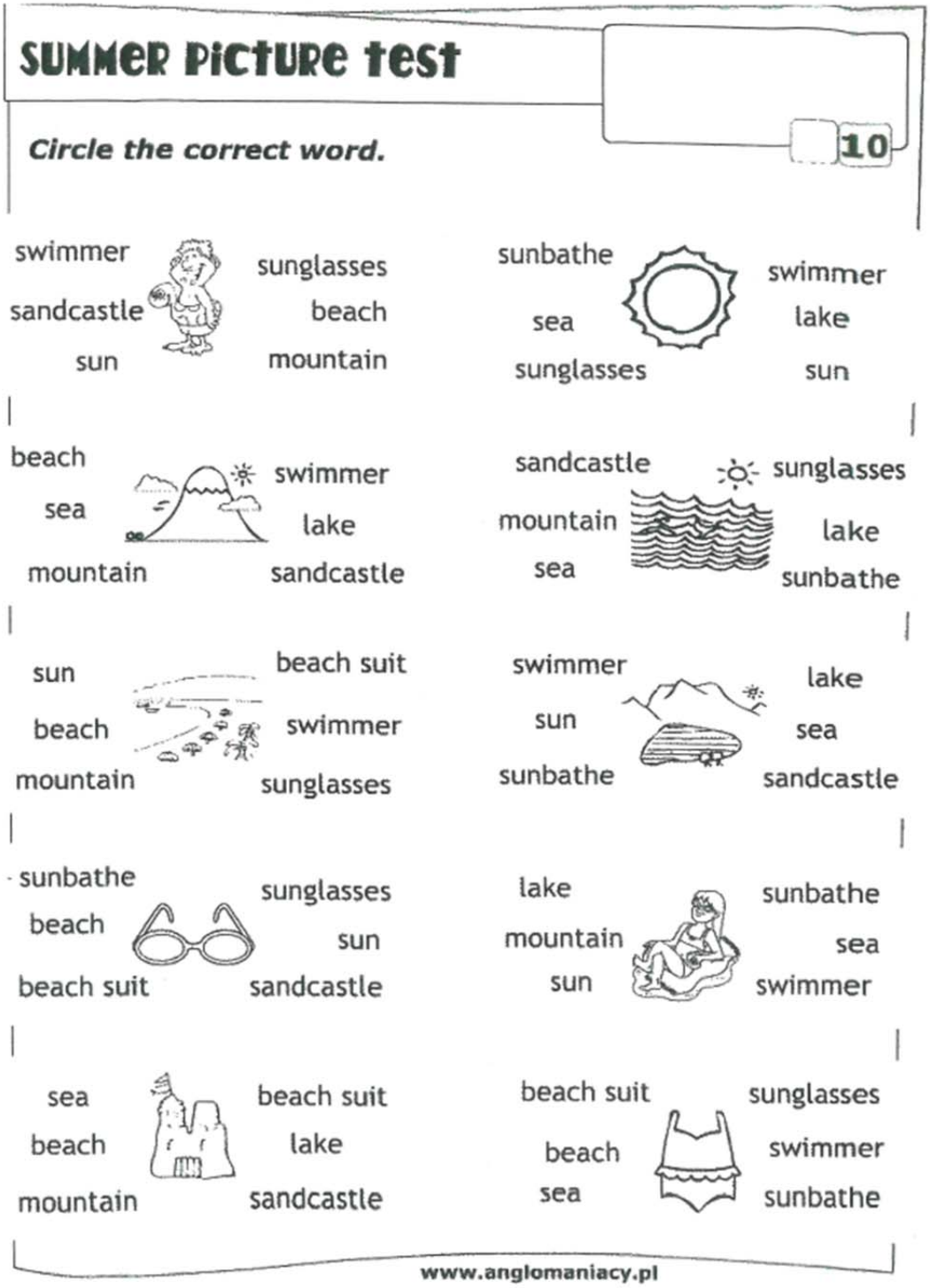

Slika 18. Obkroži pravilno besedo (Summer picture test, Circle the correct word, 2012)

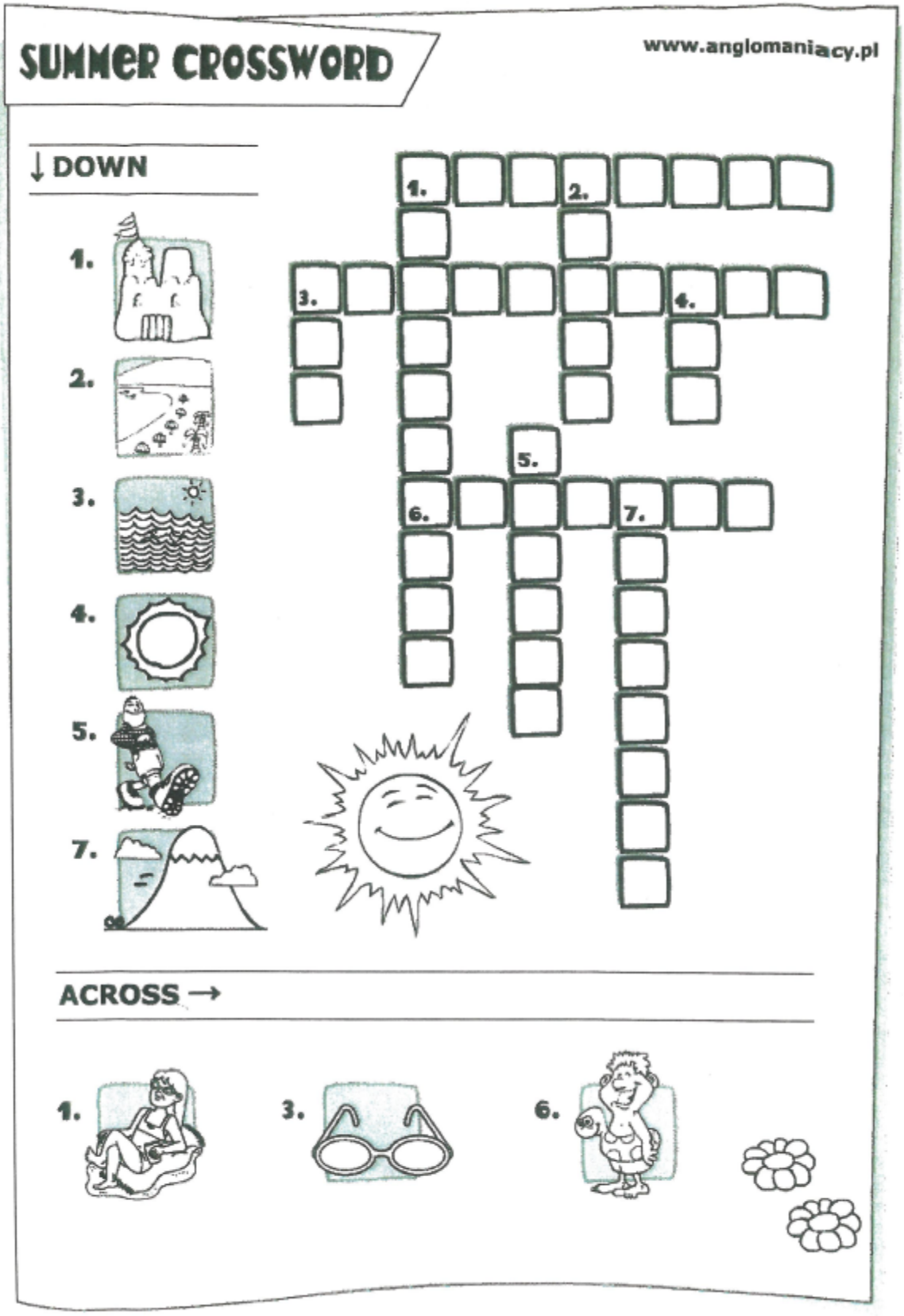

Slika 19. Križanka (Summer crossword, 2012)

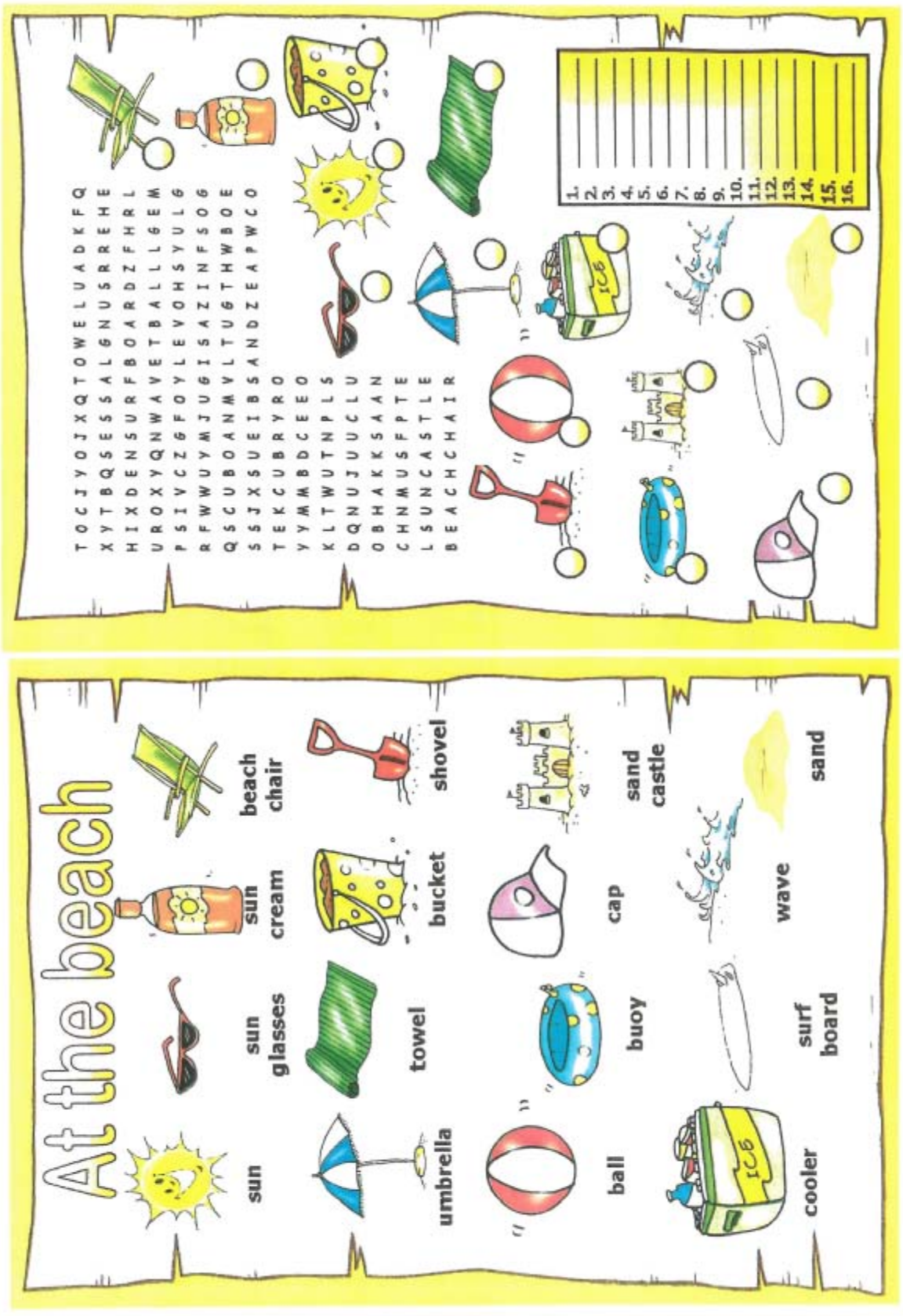

Slika 20. Iskanje besed (At the beach, 2012)

ZDAJ PA MATEMATIKA...

1. IZRAČUNAJ.

114828 : 42 = 70436 : 23 = 7907 : 63 =

63795 : 15 = 77385 : 33 = 58256 : 59 =

2. Peter ima 680 znamk. Rad bi jih zložil v album. Na vsako stran gre 15 znak. Koliko strani bo porabil? Koliko znam mu bo ostalo?

Račun:

Odgovor: _____

3. DOPOLNI PREGLEDNICO.

Deljenec	10914	334340	117936	155225	153509	200380
Delitelj	47	71	13	28	52	36
Količnik						
Ostanek						

4. KAR NI PRAV, POPRAVI.

105696 : 24 = 4404 219914 : 31 = 7099 933999 : 93 = 1004

Slika 21. Matematični učni list

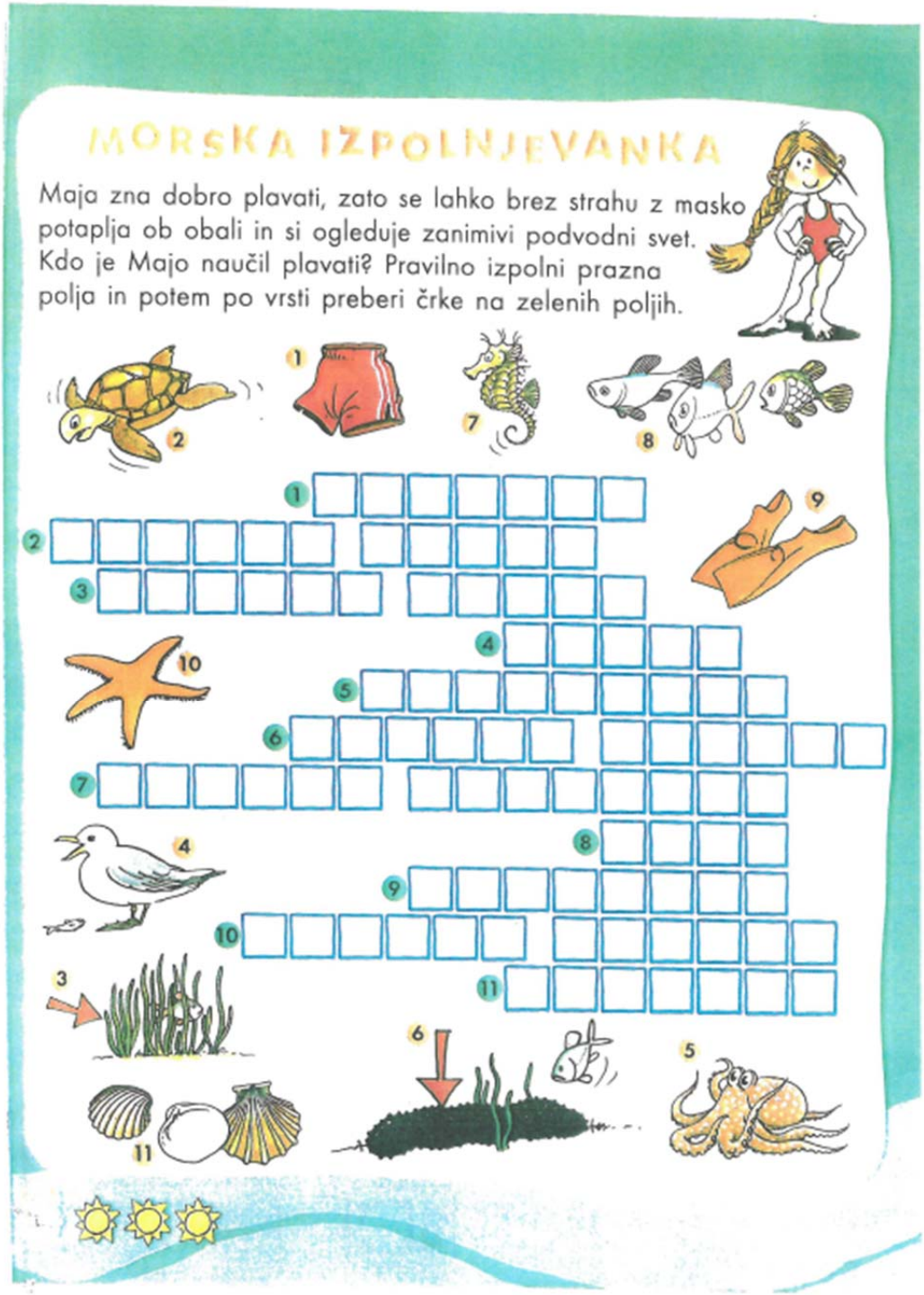

Slika 22. Morska izpolnjevanka (Praprotnik Zupančič, Ciciban, 2008, št. 12 avgust, str. 46)

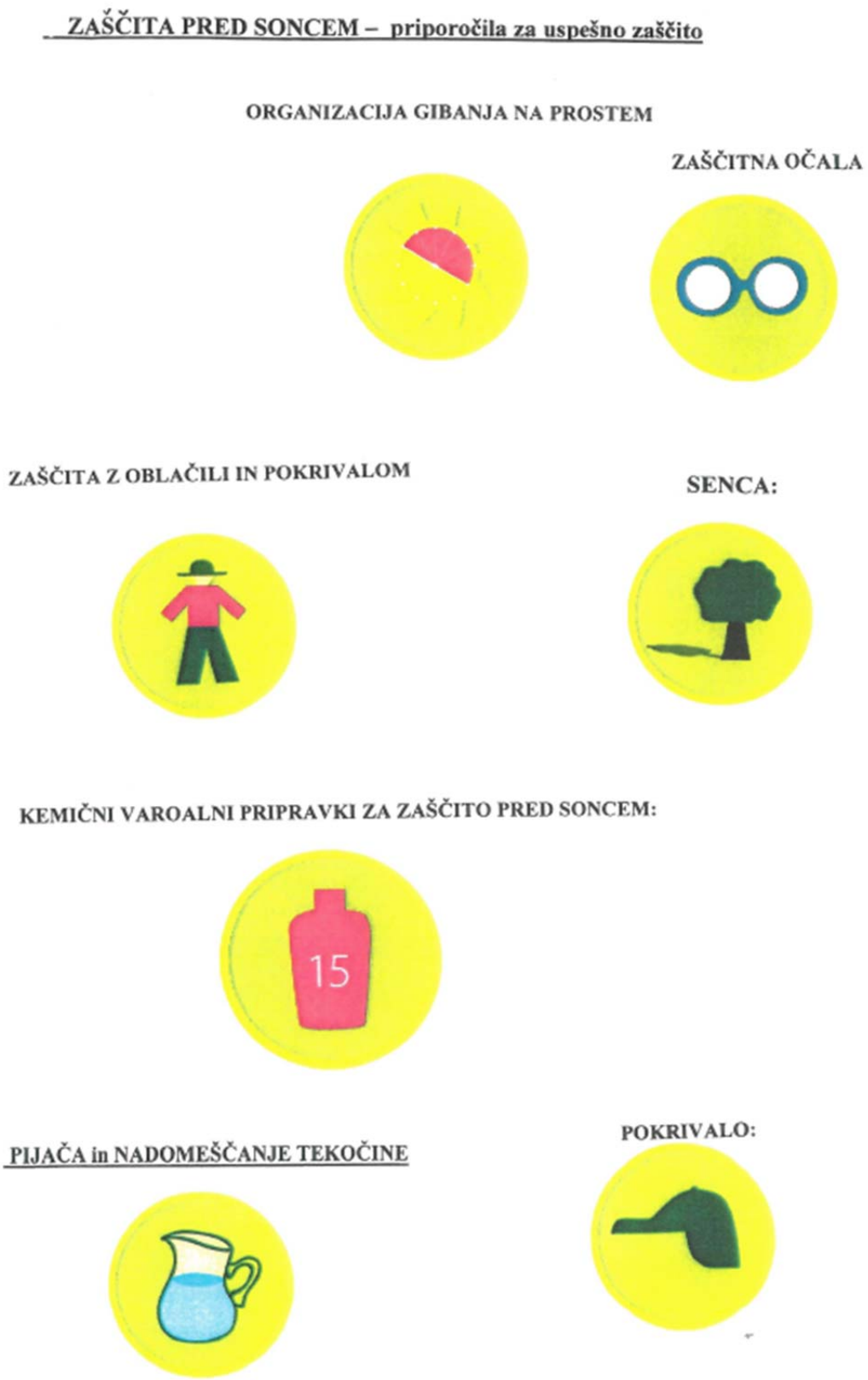

Slika 23. Zaščita pred soncem (Projekt varno s soncem, 2012)

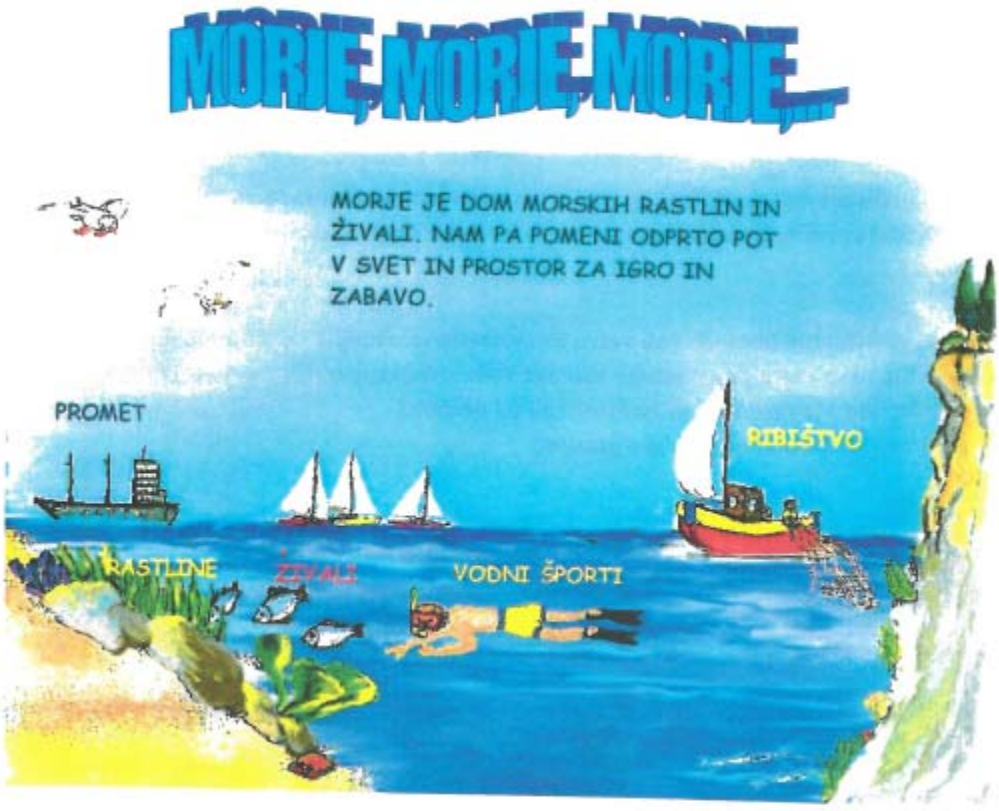

BODI PESNIK IN SESTAVI KAKŠNE RIME O MORJU.
POSKUSI, SAJ BO ŠLO...

Slika 24. Pisanje pesmi o morju (Morje, 2012)

Slika 25. Morski ježki (Morski ježki, 2012)

MORSKA ZVEZDA

Morje ŽIVALI RASTLINE - ALGE LJUDJE

Morske zvezde so različnih barv. Imajo sploščeno telo, iz katerega izrašča pet, včasih tudi več krakov. Kraki so pri nekaterih zvezdah kratki, nekatere pa jih imajo zelo dolge. So tudi različnih oblik. Lahko so valjasti ali pa sploščeni. Na vršičkih krakov imajo zvezde posebne čutnice, ki zaznavajo svetlobo.

Usta imajo na spodnji strani in so vedno obrnjena proti dnu. Morske zvezde so plenilci, ki manjše organizme kar požro, večje pa prebavijo tako, da skozi usta izvihajo želodec. Ko prebavni sokovi prebavijo mehke dele, vpotegnejo želodec nazaj.

Premikajo se z brazdnimi nožicami, ki jih imajo na trebušni strani krakov.

Slika 26. Morska zvezda (Morska zvezda, 2012)

ŠKOLJKE

Morje ŽIVALI RASTLINE - ALGE LJUDJE

Tudi školjke so morske živali. Spadajo med mehkužce.

LUPINA ŠKOLJK

Mehko telo obdaja dvodelna lupina. Polovici povezuje skupaj prožna sklepna vez. Pod njo se lupini ujemata v sklepu . Na robu ene polovice so zobci, na robu druge polovice pa ustrezne jamice, tako, da se lupini vedno zapreta tesno in trdno. Ko školjka raste, z njo raste tudi lupina. Školjke imajo zelo različne lupine.

KJE JIH NAJDEMO

Mnogo školjk živi v pesku in blatu na dnu morja, nekatere se pritrdijo na trdno podlago (kamen), nekatere pa plavajo.

KAKO SE HRANIJO

Hrano sprejemajo s precejanjem vode: razprejo lupini, puste, da teče voda skozi škrge in pri tem precejajo hrano.

Slika 27. Školjke (Školjke, 2012)

KAJ SO ALGE?

Alge so morske rastline. Nimajo pravih korenin, listov, stebel in ne cvetov. Njihovo telo imenujemo steljka.V morju najdemo alge različnih barv. Barvo jim dajejo listno zelenilo in druga barvila. Tako poznamo zelene, rjave in rdeče alge. Alge se razlikujejo tudi po velikosti in obliki. Nekatere majhne alge lebdijo v vodi in jih nosijo valovi, večje alge pa se s posebnimi izrastki pritrdijo na podlago - lahko tudi na hišice polžev ali školjke.

Bračič, morska solata, morsko črevo in modrozelene alge so posebne v tem, ker živijo v bibavičnem pasu in so del dneva v vodi, del dneva pa zunaj nje. Na take življenske pogoje so se dobro prilagodile.

Slika 28. Alge (Rastline- alge, 2012)

BRAČIČ

Bračič je rjava alga. V celicah ima klorofil ali zelenilo in še rjavo barvilo, ki ji daje značilno rjavo barvo.

Ima vilasto razraslo steljko, ki je zelo žilava. Na konceh vršičkov ima mehurjaste odebeline. S spodnjim delom je priraščena na podlago in tako je morje ne odnese.

Bračič najdemo v obrežnem pasu, kjer delujeta plima in oseka. Ko je plima, je v vodi, ob oseki pa je zunaj nje. Pred izsušitvijo jo varuje sluzasta prevleka.

Ali veš, da ta vrsta alge raste samo v Jadranskem morju?

Slika 29. Vrste alg (Spoznaj nekaj alg, 2012)

MODROZELENE ALGE

So enocelične alge, pritrjene na podlago in dajejo skalam značilno temno barvo.

Množijo se z delitvijo celic. Nitke zaradi hitre delitve celic, zelo hitro rastejo. Večkrat nitke razpadejo in jih voda odnese drugam, kjer zrastejo v nove nitke. V neugodnih razmerah se nekatere celice povečajo, celična mrena pa odebeli. Tako lahko vzdrže sušo in mraz.

MORSKO ČREVO

Tudi morsko črevo je zelena alga. Ima dolgo, cevasto steljko. Z izrastki je pritrjena na podlago. Najdemo jo na kamnih, ko ob oseki ostanejo zunaj vode.

Tako kakor morska solata, tudi morsko črevo dobi svojo pravo obliko ko se gladina vode ponovno dvigne.

Slika 30. Vrste alg (Spoznaj nekaj alg, 2012)

MORSKA SOLATA

V obrežnem pasu je zelo pogosta **morska**. Njena steljka je ploščata, zgubana in živo zelene barve. Spada med zelene alge.

Prirasla je na kamenje in res spominja na list zelene solate.

Pogosta je v umazanih obrežnih vodah in tam, kjer se v morje iztekajo odplake iz kanalizacije. Če najdemo veliko zelene solate pomeni, da je tam morje onesnaženo.

Ob oseki je zunaj vode in izgleda izsušena, to pa zato, ker ima zelo krhko steljko. Ko jo voda ponovno zalije, se njena steljka razprostre in dobi pravo podobo.

Slika 31. Morska solata (Spoznaj nekaj alg, 2012)

NABIRANJE ORGANIZMOV

Organizme nabiramo ali opazujemo v njihovem naravnem okolju na različnih mestih različnih predelov obale. Vsak od teh predelov ima značilnosti, katerim se morajo organizmi prilagajati.

1. Pršni pas: tu morje le občasno (ob vetru in močnem valovanju) poškropi obalo, v kotanjah med skalami pa se nabere morska voda – nastanejo *majhne obalne luže*.
2. Pas bibavice: dno je *skalnato* in *kamnito* ali pa *peščeno*.
3. Priobalni pas: je stalno *pod morsko gladino*.

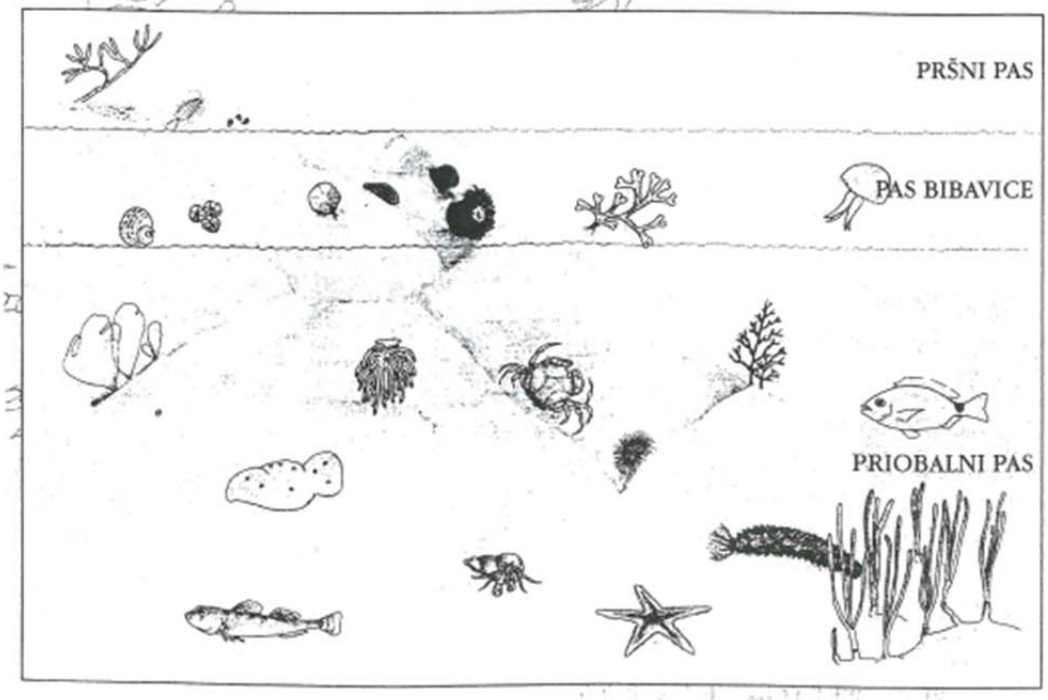

Slika 32. Nabiranje organizmov (Bajd, 1997, str. 7)

Slika 33. Rastline in živali v morju (Bajd, 1997, str. 44)

Poslušal si pravljico MALA MORSKA DEKLICA.
Ilustriraj najlepši dogodek in ga pisno utemelji !

Slika 34. Ilustriranje Male morske deklice

Odpravili smo se na VOŽNJO Z LADJO, veliko časa v poletni šoli v naravi pa smo PLAVALI.
Nariši ali opiši nekaj utrinkov.

Slika 35. Risanje ali pisanje utrinkov z izleta z ladjo

Slika 36. Naravoslovni dan ob morju

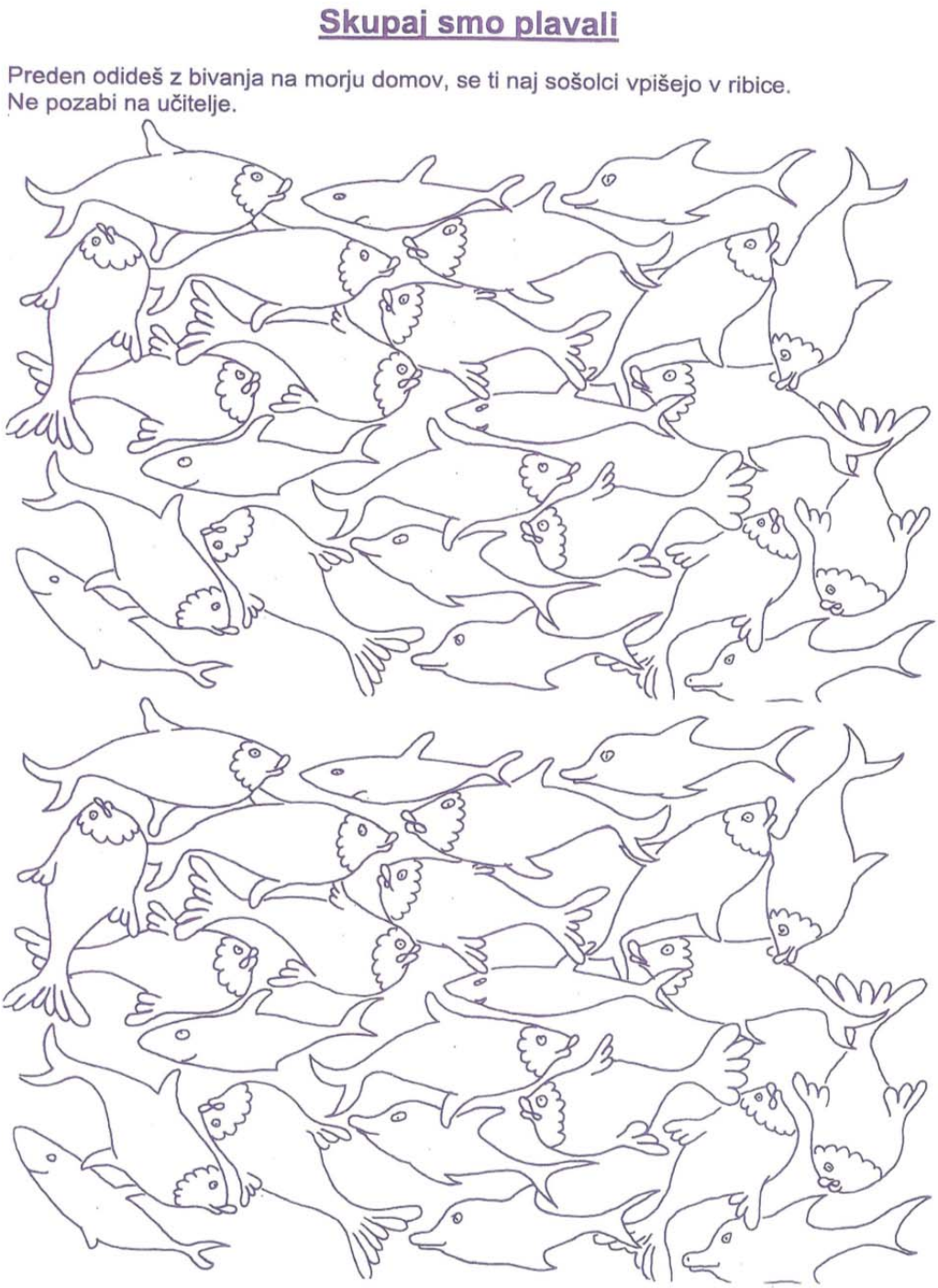

Slika 37. Pisanje imen sošolcev in sošolk v ribice (Cafuta in Vesenjak, 1997, str. 32)

7.5 IZVEDBENI NAČRT POLETNE ŠOLE V NARAVI – OMIŠALJ

OSNOVNA ŠOLA PODČETRTEK

41. POLETNA ŠOLA V NARAVI

IZVEDBENI NAČRT

PEDAGOŠKI VODJI : razredničarki

STROKOVNI VODJA:

UČITELJI PLAVANJA:

RAZREDNIČARKI:

Podčetrtek, 02. 06. 2011

UVOD

Šola je dolžna naučiti otroka plavati. Predvsem z daljšim bivanjem ob morju je ta pomembna znanja mogoče še razširiti, poglobiti in utrditi hkrati pa bivanje učinkovito povezati z drugimi vsebinami. Glede na zastavljene cilje in učinkovitosti smo se odločili za šestdnevno bivanje ob morju, glavna naloga pa je plavalno opismenjevanje.

Šola v naravi je pomembna vzgojno-izobraževalna oblika, ki veliko prispeva k oblikovanju otrokove telesne aktivnosti. Analiza ŠVN, ki jo v tej obliki izvajamo že 41 let iz različnih zornih kotov, dovoljuje trditev, da oblika tečaja plavanja še zdaleč ne more biti tako učinkovita. Zato se na OŠ Podčetrtek trudimo za smotrno načrtovano, vsebinsko bogato, dobro organizirano in strokovno vodeno ŠVN izven kraja bivanja. Strnjena oblika pouka in vadbe s skupnim celodnevnim bivanjem v naravnem okolju povečuje osredotočenost učencev, motorične informacije se od ene do druge ure ne izgubljajo, nekatere okoliščine (npr. slana voda s svojo specifično težo) pa še posebej učinkovito uporabljamo kot metodično pomagalo za hitrejše in učinkovitejše motorično učenje.

PEDAGOŠKI VODJA
- je zadolžen za organizacijo ŠVN, za izvedbo naravoslovnih, kulturnih, likovnih in družabnih aktivnosti, za primerno kadrovsko zasedbo in njeno finančno izpeljavo.

STROKOVNI VODJA
- je učitelj športne vzgoje, ki je zadolžen za izvedbo programa, ki je vezan na strokovno področje: izvedba programov učenja plavanja, športnih tekmovanj ter ostalih planiranih športnih aktivnosti.

UČITELJI RAZREDNIKI
- so učitelji učencev petih razredov in so zadolženi za izvedbo »POUKA« v poletni šoli v naravi in ostale dejavnosti, ki so opredeljene v izvedbenem načrtu.

UČITELJI PLAVANJA

- so strokovni delavci (učitelji ŠV in zunanji sodelavci), ki so zadolženi za izvedbo šole plavanja in sodelovanje pri dejavnostih, ki so načrtovane v izvedbenem načrtu.

IZVEDBENI NAČRT POLETNE ŠOLE V NARAVI

od 19. 6. do 24. 6. 2011

NEDELJA, 19. 6. 2011

Dežurna: razredničarka, učitelj plavanja

NALOGA	***ČAS***	***IZVAJALEC***
zbor pred šolo v Pristavi	07.45	razredničarka, učitelj plavanja
nalaganje opreme,prisotnost	07.50	razredničarka, učitelj plavanja
odhod avtobusa	08.00	razredničarka, učitelj plavanja
odhod šolskega kombija	07.30	Učitelja plavanja
zbor pred šolo v Podčetrtku	8.00	razredničarka, učitelj plavanja, strokovni vodja
nalaganje opreme,prisotnost	8. 10	razredničarka, učitelj plavanja, strokovni vodja
prihod v Omišalj	~ 11. 00	
namestitev otrok (ureditev prtljage)	11.30–12.30	razredničarki, učitelj plavanja
kosilo	13.00–13.30	dežurna
počitek	13.30–15.00	dežurna
plavanje (družabne igre)	15.00–17.30	učitelji plavanja (razredničarki)
»pouk«	17.45–18.45	razredničarki
večerja	19.00–19.30	dežurna
sprehod in ogled mesta	19.30–20.30	vsi člani ekipe

priprava na spanje	20.30–21.00	dežurna
spanje – LAHKO NOČ!!!	21.30	dežurna

PONEDELJEK, 20. 6. 2011

Dežurna: razredničarka, strokovni vodja

NALOGA	*ČAS*	*IZVAJALEC*
bujenje učencev (pospravljanje sob)	07.00–07.30	dežurna
zajtrk	07.30–08.00	dežurna
ocenjevanje sob	08.05	dežurna
»pouk«	08.15–09.30	razredničarki
plavanje (ogled filma)	09.45–12.30	učitelji plavanja (razredničarki)
kosilo	13.00–13.30	dežurna
počitek	13.30–15.00	dežurna
plavanje (izdelajmo nekaj morskega)	15.00–17.30	učitelji plavanja (razredničarki)
»pouk«	17.45–18.45	razredničarki
večerja	19.00–19.30	dežurna
športne in družabne igre	19.30–20.30	izvedeta učitelja plavanja
priprava na počitek,umivanje	20.30–21.00	dežurna
spanje - LAHKO NOČ!!!	21.30	dežurna

TOREK, 21. 6. 2011

Dežurna: razredničarka, učitelj plavanja

NALOGA	***ČAS***	***IZVAJALEC***
bujenje učencev (pospravljanje sob)	07.00–07.30	dežurna
zajtrk	07.30–08.00	dežurna
ocenjevanje sob	08.05	dežurna
»pouk«	08.15–08.45	razredničarki
izlet z ladjico	09.00–12.00	razredničarki, učitelji plavanja
kosilo	13.00–13.30	dežurna
počitek	13.30–15.00	dežurna
plavanje (poustvarjanje zgodbe)	15.00–17.30	učitelji plavanja (razredničarki)
»pouk«	17.45–18.45	razredničarki
večerja	19.00–19.30	dežurna
športne in družabne igre	19.30–20.30	izvedeta učitelja plavanja
priprava na počitek,umivanje	20.30–21.00	dežurna
spanje - LAHKO NOČ!!!	21.30	dežurna

SREDA, 22. 6. 2011

Dežurna: razredničarka, strokovni vodja

NALOGA	***ČAS***	***IZVAJALEC***
bujenje učencev (pospravljanje sob)	07.00–07.30	dežurna
zajtrk	07.30–08.00	dežurna
ocenjevanje sob	08.05	dežurna
»pouk«	08.15–09.30	razredničarki
plavanje (izdelava plakatov-živali)	09.45–12.30	učitelji plavanja (razredničarki)
kosilo	13.00–13.30	dežurna
počitek	13.30–15.00	dežurna
plavanje (Lutka se predstavi)	15.00–17.30	učitelji plavanja (razredničarki)
»pouk«	17.45–18.45	razredničarki
večerja	19.00–19.30	dežurna
športne in družabne igre	19.30–20.30	izvedeta učitelja plavanja
priprava na počitek,umivanje	20.30–21.00	dežurna
spanje - LAHKO NOČ!!!	21.30	dežurna

ČETRTEK, 23. 6. 2011

Dežurni: učitelja plavanja

NALOGA	ČAS	IZVAJALEC
bujenje učencev (pospravljanje sob)	07.00–07.30	dežurna
zajtrk	07.30–08.00	dežurna
ocenjevanje sob	08.05	dežurna
»pouk«	08.15–09.30	razredničarki
plavanje (**PREIZKUS**)	09.45–12.30	učitelji plavanja in strokovni vodja
kosilo	13.00–13.30	dežurna
počitek	13.30–15.00	dežurna
plavanje (učni sprehod)	15.00–17.30	učitelji plavanja
»pouk«	17.45–18.45	razredničarki
večerja	19.00–19.30	dežurna
zaključna prireditev (nastop učencev, ples, podelitev plavalnih značk)	19.30–20.30	razredniki in učitelji plavanja
priprava na počitek,umivanje	20.30–21.00	dežurna
spanje - LAHKO NOČ!!!	21.30	dežurna

PETEK, 24. 6. 2011

Dežurni: <u>vsi člani ekipe</u>

NALOGA	***ČAS***	***IZVAJALEC***
bujenje učencev (pospravljanje sob)	07.00–07.30	vsi člani ekipe
zajtrk	07.30–08.00	vsi člani ekipe
pakiranje in pospravljanje, nalaganje v avtobus	08.00–09.00	vsi člani ekipe
odhod avtobusa	09.00	razredničarki, učitelji plavanja
odhod kombija	09.00	učitelja plavanja
PRIHOD V PODČETRTEK	12.00–13.00	vsi člani

Ostalo :

- snemanje in fotografiranje (Borut);
- priprava športnih in plavalnih pripomočkov (Boštjan);
- plavalne značke (Boštjan);
- torbica za prvo pomoč, zdravila, kreme za sončenje … (Zvonka, Erna);
- izlet z ladjico (10 €) (Zvonka, Erna).

1. SKUPINA

VODJA SKUPINE: UČITELJ PLAVANJA

KRAJ TEČAJA: OMIŠALJ

DATUM TEČAJA: 19. 06.–24. 06. 2011

PREGLEDNICA O ZAČETNEM STANJU

št.	Ime in priimek	**N**	**0**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5,6,7**
1.	UČENEC				X			
2.	UČENEC				X			
3.	UČENEC	X						
4.	UČENEC					X		
5.	UČENEC	X						

Legenda:

N - učenec se ni udeležil preverjanja, učitelj pa ne ve, kakšno je njegovo znanje plavanja

0 - učenec je neprilagojen na vodo

1 - učenec zna drseti iztegnjen na vodni površini z rokami naprej; drsi na prsih z glavo v vodi - gibanje izvaja 5 sekund

2 - učenec plava 8 m

3 - učenec preplava 25 m

4 - učenec preplava 35 m; plavanje začne s skokom v vodo na noge

5, 6 ,7 - učenec zna plavati po merilih za bronastega, srebrnega ali zlatega delfina oz. učitelj ve, da zna plavati

2. SKUPINA

VODJA SKUPINE: UČITELJ PLAVANJA (STROKOVNI VODJA)

KRAJ TEČAJA: OMIŠALJ

DATUM TEČAJA: 19. 06.–24. 06. 2011

PREGLEDNICA O ZAČETNEM STANJU

št.	Ime in priimek	**N**	**0**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5,6,7**
1.	UČENEC					X		
2.	UČENEC					X		
3.	UČENEC					X		
4.	UČENEC					X		
5.	UČENEC					X		

Legenda:

N - učenec se ni udeležil preverjanja, učitelj pa ne ve, kakšno je njegovo znanje plavanja

0 - učenec je neprilagojen na vodo

1 - učenec zna drseti iztegnjen na vodni površini z rokami naprej; drsi na prsih z glavo v vodi - gibanje izvaja 5 sekund

2 - učenec plava 8 m

3 - učenec preplava 25 m

4 - učenec preplava 35 m; plavanje začne s skokom v vodo na noge

5, 6 ,7 - učenec zna plavati po merilih za bronastega, srebrnega ali zlatega delfina oz. učitelj ve, da zna plavati

3. SKUPINA

VODJA SKUPINE: UČITELJ PLAVANJA

KRAJ TEČAJA: OMIŠALJ

DATUM TEČAJA: 19. 06.–24. 06. 2011

PREGLEDNICA O ZAČETNEM STANJU

št.	Ime in priimek	**N**	**0**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5,6,7**
1.	UČENEC						X	
2.	UČENEC						X	
3.	UČENEC						X	
4.	UČENEC						X	
5.	UČENEC						X	
6.	UČENEC						X	
7.	UČENEC						X	

Legenda:

N - učenec se ni udeležil preverjanja, učitelj pa ne ve, kakšno je njegovo znanje plavanja

0 - učenec je neprilagojen na vodo

1 - učenec zna drseti iztegnjen na vodni površini z rokami naprej; drsi na prsih z glavo v vodi - gibanje izvaja 5 sekund

2 - učenec plava 8 m

3 - učenec preplava 25 m

4 - učenec preplava 35 m; plavanje začne s skokom v vodo na noge

5, 6 ,7 - učenec zna plavati po merilih za bronastega, srebrnega ali zlatega delfina oz. učitelj ve, da zna plavati

4. SKUPINA

VODJA SKUPINE: UČITELJ PLAVANJA

KRAJ TEČAJA: OMIŠALJ

DATUM TEČAJA: 19. 06.–24. 06. 2011

PREGLEDNICA O ZAČETNEM STANJU

št.	Ime in priimek	**N**	**0**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5,6,7**
1.	UČENEC							X
2.	UČENEC							X
3.	UČENEC							X
4.	UČENEC							X
5.	UČENEC							X
6.	UČENEC							X
7.	UČENEC							X

Legenda:

N - učenec se ni udeležil preverjanja, učitelj pa ne ve, kakšno je njegovo znanje plavanja

0 - učenec je neprilagojen na vodo

1 - učenec zna drseti iztegnjen na vodni površini z rokami naprej; drsi na prsih z glavo v vodi- gibanje izvaja 5 sekund

2 - učenec plava 8 m

3 - učenec preplava 25 m

4 - učenec preplava 35 m; plavanje začne s skokom v vodo na noge

5, 6 ,7 - učenec zna plavati po merilih za bronastega, srebrnega ali zlatega delfina oz. učitelj ve, da zna plavati

5. SKUPINA

VODJA SKUPINE: UČITELJ PLAVANJA

KRAJ TEČAJA: OMIŠALJ

DATUM TEČAJA: 19. 06.–24. 06. 2011

PREGLEDNICA O ZAČETNEM STANJU

št.	Ime in priimek	**N**	**0**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5,6,7**
1.	UČENEC							X
2.	UČENEC							X
3.	UČENEC							X
4.	UČENEC							X
5.	UČENEC							X
6.	UČENEC							X
7.	UČENEC							X

Legenda:

N- učenec se ni udeležil preverjanja, učitelj pa ne ve, kakšno je njegovo znanje plavanja

0 - učenec je neprilagojen na vodo

1 - učenec zna drseti iztegnjen na vodni površini z rokami naprej; drsi na prsih z glavo v vodi- gibanje izvaja 5 sekund

2 - učenec plava 8 m

3 - učenec preplava 25 m

4 - učenec preplava 35 m; plavanje začne s skokom v vodo na noge

5, 6 ,7 - učenec zna plavati po merilih za bronastega, srebrnega ali zlatega delfina oz. učitelj ve, da zna plavati

7.6 ANKETNI VPRAŠALNIK ZA 5. RAZRED – PRED IZVEDBO ŠOLE V NARAVI

Sem Saša Kolar, študentka Fakultete za šport, in za diplomsko delo sem se odločila za tematiko poletne šole v naravi. Zanima me ocena tvojega plavalnega predznanja, ki ga imaš in kaj pričakuješ od šole v naravi. Prosim, odgovori na naslednja vprašanja.

1. Obkroži spol

   M Ž

2. Ali znaš plavati? (če si obkrožil-a DA, nadaljuj s 3. vprašanjem, če ne, nadaljuj z 8. vprašanjem)

   DA NE

3. Kdaj si se naučil-a plavati?

a) v predšolskem obdobju

b) v prvem razredu

c) v drugem razredu

d) v tretjem razredu

e) v četrtem razredu

4. Kdo te je naučil plavati?

a) starši

b) plavalni učitelji

c) drugo _____

5. Kje si se naučil-a plavati?

a) v bazenu

b) na morju

c) v reki in jezeru

6. Kako bi ocenil-a svoje plavalno znanje?

a) zelo dobro

b) dobro

c) slabo

d) zelo slabo

7. Katero plavalno tehniko obvladaš?

a) prsno (žabica)

b) kravl

c) hrbtno

8. Kakšna so tvoja pričakovanja glede šole v naravi? (obkroži največ 2 odgovora)

a) izpopolnitev znanja plavanja

b) druženje s prijatelji

c) spoznavanje novih prijateljev

d) spoznavanje novega kraja

Hvala za sodelovanje.

7.7 ANKETNI VPRAŠALNIK ZA 5. RAZRED – PO ŠOLI V NARAVI

Šola v naravi je za teboj. Zanimajo me tvoji vtisi, uresničitev pričakovanj. Prosim, odgovori na naslednja vprašanja.

1. V šoli v naravi je bilo:

a) zelo dobro

b) dobro

c) slabo

d) zelo slabo

2. Kaj ti je bilo najbolj všeč? (ocena 5 pomeni najboljše, ocena 1 pomeni najslabše)

a) učenje plavanja

1 2 3 4 5

b) hrana

1 2 3 4 5

c) namestitev v hotelu

1 2 3 4 5

d) druženje s prijatelji

1 2 3 4 5

e) športne aktivnosti

1 2 3 4 5

3. Ali si plavalno znanje izboljšal-a? (če si obkrožila-a DA, odgovori na naslednje vprašanje, če si odgovoril-a NE, nadaljuj s 5. vprašanjem)

a) DA

b) NE

4. Katero plavalno tehniko obvladaš bolje kot pred šolo v naravi?

a) prsno

b) kravl

c) hrbtno

5. Katero priznanje si osvojil-a?

a) delfinček

b) bronasti delfin

c) srebrni delfin

d) zlati delfin

6. Ali si sodeloval-a v tekmovanju? (če si odgovoril-a z DA, nadaljuj z naslednjim vprašanjem)

a) DA

b) NE

7. V kateri plavalni tehniki si tekmoval-a? (možnih je več odgovorov)

a) prsno

b) kravl

c) hrbtno

8. Ali si bil-a z rezultatom zadovoljen-a?

a) zelo

b) srednje

c) ne

Hvala za sodelovanje.

7.8 SOGLASJE RAVNATELJA

Spodaj podpisani, mag. Darko Pepevnik, ravnatelj OŠ Podčetrtek, izjavljam, da se strinjam z objavo gradiv v diplomskem delu Model izvedbe poletne šole v naravi, avtorice Saše Kolar.

Pristava, 4. 6. 2012 ravnatelj:

mag. Darko Pepevnik